

Aluehallintovirasto

Kunnallisen nuorisotyön saatavuus

Peruspalvelujen arviointi 2023

AVI Nuorisotoimi

Julkaisija

AVI Nuorisotoimi
Opetus- ja kulttuuritoimivastuualue

Kunnallisen nuorisotyön saatavuus

30.10.2024

Tekijät

Kaija Blom , Elli-Noora Rinne , Ruth Bamming, Marja Hanni,
Kirsi Kohonen, Aliisa Paananen, Jaana Tuuttu

Aluehallintovirastojen julkaisuja 244/2024

ISSN-2343-3132 (Verkkojulkaisu)

ISBN-978-952-7481-25-7

Hämeenlinna

2024

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 244/2024

Tekijät Kaija Blom Elli-Noora Rinne Ruth Bamming Marja Hanni Kirsi Kohonen Aliisa Paananen Jaana Tuuttu	Julkaisuaika 30.10.2024
	Toimeksiantaja(t) Opetus- ja kulttuuritoimi (OKM) Aluehallintovirastot
	Toimielimen asettamispäivä 2023
Julkaisunnimi Kunnallisen nuorisotyön saatavuus	
Tiivistelmä Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi on aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) mukaan aluehallintovirastojen tehtävä. Vuoden 2023 arvioinnissa nuorisotoimen arviointikohteena oli kunnallisen nuorisotyön saatavuus. Arvioinnissa tarkasteltiin nuorisotyön palvelujen saatavuuden nykytilaa sekä sitä, kuinka tilanne on muuttunut vuosina 2015–2023. Arvioinnin pääasiallisena tiedonlähteenä käytettiin aluehallintovirastojen vuosittain tekemästä kuntakyselystä saatuja tietoja. Vuoden 2023 kyselyyn vastasivat kaikki 293 Manner-Suomen kuntaa. Vuoden 2023 kyselyssä muutettiin kysymysten asettelua siten, että vastaajia pyydettiin arvioimaan kunkin palvelun kohdalla, onko sitä tarjolla 'jatkuvasti/päivittäin', 'viikoittain', 'kuukausittain' vai sitä 'harvemmin/vain tarvittaessa'. Avoimen ja yhteisöllisen nuorisotyön palvelusta kaikkein kattavimmin oli tarjolla nuorisotilojen ohjattua toimintaa, avointa pienryhmä- tai kerhotoimintaa sekä nuorille suunnattuja koulutuksia ja tiedotustilaisuuksia. Myös kesätyöllistämisestä on tullut yleinen nuorisotoimen palvelu kaiken kokoisissa kunnissa. Merkittävä nousu oli tapahtunut kansainvälisessä nuorisotyössä ja nuorisoyhdistysten tukipalveluissa. Myös digitaalinen ja verkkonuorisotyö näytti kasvaneen. Vuoden 2023 kyselyssä kartoitettiin ensimmäistä kertaa kuntien tarjoamia tiloja nuorten omaehtoiseen toimintaan eli esimerkiksi skeitti- tai bändipaikkoja, joita tarjoaa lähes yhdeksän kuntaa kymmenestä. Kohdennetun nuorisotyön palveluista jalkautuva tai kadulla tehtävä nuorisotyö on koronavuosien jälkeen lisääntynyt merkittävästi. Myös ohjaamon palvelujen määrä on noussut. Monialaisten palvelujen saatavuus on lisääntynyt verrattuna aikaisempiin vuosiin. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö on kasvanut yhdeksi tärkeäksi kunnallisen nuorisotyön työmuodoksi muiden palvelujen rinnalle. Nuorisotyötä peruskouluissa tehdään lähes kaikissa kunnissa ja myös toisen asteen oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö on lisääntynyt edelliseen arviointiin verrattuna. Vuosien 2015 ja 2022 välillä oli alle 29-vuotiaiden määrä laskenut keskimäärin viisi prosenttia. Samaan aikaan nuorisotoimien nettokäyttömenot ovat nousseet keskimäärin 18 prosenttia. Vuonna 2022 kuntien nuorisotoimet käyttivät keskimäärin 119 euroa jokaista alle 29-vuotiasta	

nuorta kohti. Tämä oli keskimäärin 23 euroa enemmän kuin vuonna 2015. Erot alueiden välillä olivat huomattavat ja vaikuttavat kasvavan.

Kuntien nuorisotoimien käytettävissä oli vuonna 2023 yhteensä 3 209 henkilötyövuotta. Nuorisotoimen henkilöstöstä valtaosa työskenteli nuoriso-ohjaajana tai vastaavana. Keskimäärin koko maassa oli 535 nuorta yhtä nuorisotyön henkilötyövuotta kohden. Kunnallisia nuorisotiloja oli 794 vuonna 2023, kun vuonna 2015 niitä oli vielä 959.

Asiasanat

Kunnallisen nuorisotyön saatavuus, peruspalvelujen arviointi

ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-7481-25-7
Kokonaissivumäärä 66		Kieli Suomi ja ruotsi	Hinta -
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 244/2024

Sammanställd av Kaija Blom Elli-Noora Rinne Ruth Bamming Marja Hanni Kirsi Kohonen Aliisa Paananen Jaana Tuuttu	Utgivningsdatum 30.10.2024
	Uppdragsgivare Undervisnings- och kulturväsendet (UKM) Regionförvaltningsverken
	Datum för tillsättandet av organet 2023
Publikationens titel Kunnallisen nuorisotyön saatavuus	
Referat Enligt lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) är det regionförvaltningsverkens uppgift att utvärdera den regionala tillgången till basservice. I utvärderingen 2023 utvärderades tillgången till kommunalt ungdomsarbete. I utvärderingen granskades nuläget för tillgången till ungdomsarbets tjänster samt hur situationen har förändrats åren 2015–2023. Som huvudsaklig informationskälla för utvärderingen användes uppgifter från regionförvaltningsverkens årliga kommunenkät. Alla 293 kommuner i Fastlandsfinland svarade på enkäten 2023. I enkäten 2023 ändrades frågeställningen så att respondenterna ombads bedöma för varje tjänst om den tillhandahålls 'hela tiden/dagligen', 'varje vecka', 'varje månad' eller 'mer sällan/endast vid behov'. I tjänster inom öppet och kollektivt ungdomsarbete var utbudet störst inom ledd verksamhet i ungdomslokaler, öppen smågrupps- eller klubbverksamhet samt utbildningar och informationsmöten för unga. Även sysselsättningen sommartid har blivit en allmän tjänst inom ungdomsväsendet i kommuner av alla storlekar. En betydande ökning hade skett i det internationella ungdomsarbetet och i ungdomsorganisationernas stödtjänster. Även det digitala ungdomsarbetet och ungdomsarbetet på webben verkade ha ökat. I enkäten 2023 kartlades för första gången de lokaler som kommunerna erbjuder för ungas frivilliga verksamhet, till exempel skejtplatser eller bandlokaler, som tillhandahålls av nästan nio av tio kommuner. Av inriktat ungdomsarbete har mobilt ungdomsarbete eller gatuarbete ökat betydligt efter coronaåren. Även antalet Navigatorns tjänster har ökat. Tillgången till sektorsövergripande tjänster har ökat jämfört med tidigare år. Ungdomsarbetet i skolor och läroanstalter har blivit en viktig arbetsform inom det kommunala ungdomsarbetet vid sidan om andra tjänster. Ungdomsarbete i grundskolor utförs i nästan alla kommuner och även ungdomsarbete i läroanstalter på andra stadiet har ökat jämfört med föregående utvärdering. Mellan 2015 och 2022 hade antalet unga personer under 29 år minskat i genomsnitt med fem procent. Samtidigt har ungdomsväsendets nettodriftsutgifter ökat i genomsnitt med 18 procent. År 2022 använde kommunernas ungdomsväsenden i genomsnitt 119 euro per varje ung person under 29 år. Detta var i genomsnitt 23 euro mer än år 2015. Skillnaderna mellan områdena var betydande och verkar öka.	

Kommunernas ungdomsväsenden hade sammanlagt 3 209 årsverken till sitt förfogande 2023. Största delen av personalen inom ungdomsväsendet arbetade som ungdomsledare eller motsvarande. I genomsnitt fanns det 535 unga per ett årsverke inom ungdomsarbetet i hela landet. År 2023 fanns det 794 kommunala ungdomslokaler, medan antalet år 2015 fortfarande var 959.

Ämnesord

Tillgången till kommunalt ungdomsarbete, utvärdering av basservicen

ISSN (tryckt) -	ISBN (tryckt) -	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-7481-25-7
Sidantal 66	Språk Finska och svenska		Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1	Johdanto	10
1.1	Taustaa	10
1.2	Arviointiasetelma	11
1.3	Toimintaympäristö	12
1.4	Lähitulevaisuuden näkymät	13
2	Mitä nuorisotyön palveluja kunnassa on saatavilla?	15
2.1	Avoin ja yhteisöllinen nuorisotyö	15
2.1.1	Nuorisotilojen ohjattu toiminta	16
2.1.2	Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan	17
2.1.3	Avoin pienryhmä- ja kerhotoiminta	19
2.1.4	Leiritoiminta	21
2.1.5	Digitaalinen nuorisotyö ja verkkonuorisotyö	22
2.1.6	Nuorten tieto- ja neuvontatyö	24
2.1.7	Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet	26
2.1.8	Kansainvälinen nuorisotyö	28
2.1.9	Nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen	30
2.2	Kohdennettu ja erityisnuorisotyö	31
2.2.1	Etsivä nuorisotyö	32
2.2.2	Nuorten työpajatoiminta	33
2.2.3	Katutyö ja jalkautuva nuorisotyö	34
2.2.4	Ohjaamo	36
2.2.5	Kohdennettu pienryhmätoiminta	37
2.3	Nuorisotyö koulussa	38
2.3.1	Nuorisotyö peruskoulussa	39
2.3.2	Nuorisotyö peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa	40

2.3.3	Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa	41
2.4	Nuorten kansalaistoiminnan tukipalvelut	42
2.4.1	Nuorisoyhdistysten tukipalvelut	42
2.4.2	Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut	44
2.5	Nuorten vaikuttajaryhmien aseman edistäminen kunnissa	46
3	Mitkä ovat nuorisotyön käyttömenot, henkilöstön määrä ja nuorten käytettävissä olevat nuorisotilat?	47
3.1	Nuorisotyön käyttömenot	47
3.1.1	Tilanne eri kokoisissa kunnissa	49
3.2	Nuorisotoimien henkilöstön määrä vuonna 2023	50
3.2.1	Kuinka tilanne on muuttunut vuosina 2015–2023	53
3.3	Nuorten käytettävissä olevat nuorisotilat	55
3.3.1	Nuorisotilojen ja nuorten määrän tarkastelu eri kokoisissa kunnissa	55
3.3.2	Kuinka tilanne on muuttunut vuosina 2015–2023?	56
3.3.3	Nuorisotilojen ja nuorten määrien tarkastelu eri kokoisissa kunnissa	58
4	Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset	59
4.1	Johtopäätökset arvioinnista	59
4.2	Toimenpide-ehdotukset	61
5	Tietolähteet	62
6	Kuviot	63
7	Arviointiryhmä	65

Kunnallisen nuorisotyön saatavuus

Peruspalvelujen arviointi 2023

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi on aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) mukaan aluehallintovirastojen tehtävä. Vuoden 2023 arvioinnissa nuorisotoimen arviointikohteena oli kunnallisen nuorisotyön saatavuus. Edellisen kerran kunnallisen nuorisotyön palvelujen saatavuutta arvioitiin omana arviointikohteenaan vuonna 2021. Sitä ennen vuonna 2019 arvioitiin nuorisotyön palvelujen riittävyyttä osana kunnan muita nuorille suunnattuja palveluja.

Nuorisolain (1285/2016, 8 §) mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan nuorisolain tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisolaissa edellytetään, että kunta on tehtävää hoitaessaan tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Nuorisolain mukaan nuoria ovat kaikki alle 29-vuotiaat.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle nuorisolaiksi (HE 111/2016) todetaan, että kunnat ovat erikokoisia ja väestörakenteeltaan erilaisia, minkä vuoksi ne voivat organisoida toimialan palvelut monin eri tavoin. Esityksessä viitataan kuntalakiin (410/2015, 8–9 §), jonka mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Kunta voi tuottaa palvelut itse tai hankkia ne muulta palvelujen tuottajalta. Hallituksen esityksessä on lueteltu esimerkinomaisesti kuntien nuorisotyön piiriin kuuluvia tehtäviä. Näitä ovat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimitilojen ja harrastusmahdollisuuksien sekä tieto- ja neuvontapalveluiden tarjoaminen, nuorisoyhdistysten tukeminen, liikunnallinen, kulttuurinen ja kansainvälinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus, nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö. Käytännössä näiden hallituksen esityksessä lueteltujen tehtävien rinnalle on noussut kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö, jota on valtionavustuksilla tuettu vuosina 2020, 2022 ja viimeisimpänä kesällä 2024.

Kunnallisen nuorisotyön dokumentoinnissa ja tilastoinnissa on nähty kehittämistarvetta. Tähän tarpeeseen vastaa kunnallisen nuorisotyön dokumentointijärjestelmä (nuoDo), jonka tarkoituksena on auttaa kuvaamaan kunnallista nuorisotyötä ja -toimintaa määrällisesti ja laadullisesti. Kuntien toimijat voivat tuottaa järjestelmään paikallista tietoa nuorisotyön toiminnasta, toimintaympäristöistä, kunnallisen nuorisotyön järjestämisestä sekä käytössä olevista resursseista. Dokumentointijärjestelmän avulla kunnallista nuorisotyötä

kyetään kuvaamaan aiempaa monipuolisemmin ja työtä koskeva päätöksenteko perustuu entistä vahvemmin paikallisesti ja kansallisesti tuotettuun tietoon. Dokumentointijärjestelmän on kehittänyt opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksen tuella Suomen kuntaliitto ry:n Kunnallisen nuorisotyön dokumentaatio -hanke. Järjestelmä on kunnille maksuton. (Kuntaliitto, 2022.) NuoDo- järjestelmä siirtyy aluehallintovirastojen tietotiimin hallinnoimaksi vuonna 2025. Valtakunnallisessa nuorisotyön ja -politiikan ohjelmassa (VANUPO 2024 -2027) on myös mainittu, että tiedolla johtamista vahvistetaan nuorisotyön kehittämisessä ja yhtenä edellytyksenä sille on, että kunnat ottavat käyttöönsä maksuttoman NuoDo-järjestelmän.

Tässä peruspalvelujen arvioinnissa kunnallisen nuorisotyön saatavuutta tarkasteltiin arviointiasetelman mukaisesti nuorisotyön palvelujen saatavuuden sekä nuorisotyön talous-, henkilöstö- ja tilaresurssien näkökulmasta. Hyvä palvelutaso on saavutettu, kun kunnassa on nuorille tarjolla monipuolisesti nuorisolain mukaisia nuorisotyön palveluja ja nuorisotyön resurssit mahdollistavat nuorisolain mukaisen nuorisotyön toteutumisen kunnissa. Arvioinnissa tarkasteltiin nuorisotyön palvelujen saatavuuden nykytilaa sekä sitä, kuinka tilanne on muuttunut vuosina 2015–2023.

Aluehallintovirastot tekevät vuosittain kyselyn kunnille nuorisotyön palveluista. Kyselyistä saadut tiedot julkaistaan nuorisotilastot.fi -sivustolla. Näitä tietoja on käytettävissä vuodesta 2015 lähtien. Kyselyä muutettiin tällä kertaa siten, että vastaajia pyydettiin arvioimaan, kuinka usein palvelua on saatavilla. Aiemmin on kysytty vain, onko kunnassa palvelua tarjolla vai ei. Kyselytavan muutoksen vuoksi vertailu aiempiin vuosiin voi olla haastavaa.

Vuoden 2023 kyselyyn vastasivat kaikki 293 Manner-Suomen kuntaa. Kuntakyselyistä saatuja tietoja on käytetty tämän arvioinnin pääasiallisena tiedonlähteenä. Lisäksi on hyödynnetty Tilastokeskuksen ja Kuntaliiton tietoja sekä valikoituja muita lähteitä.

1.2 Arviointiasetelma

Arviointiasetelmassa (kuva 1) on kuvattu tässä arvioinnissa määritellyt arviointikohteet, kriteerit, arviointikysymykset, käytetyt indikaattorit sekä määritelty palvelutavoitteet ja käytetyt tietolähteet. Hyvän palvelutason katsotaan saavutetun, kun kunnassa on nuorille tarjolla monipuolisesti nuorisolain mukaisia nuorisotyön palveluja ja toiminnan toteuttamiseen on osoitettu riittävästi resursseja.

Kuva 1: Arviointiasetelma: Kunnallisen nuorisotyön saatavuus

Kriteerit	Nuorisotyön palvelujen saatavuus	Nuorisotyön talous-, henkilöstö- ja tilaresurssit
Arviointi-kysymykset	Mitä nuorisotyön palveluja kunnassa on saatavilla? Kuinka tilanne on muuttunut vuosina 2015–2023?	Mitkä ovat nuoriso-työn käyttömenot, henkilöstön määrä ja nuorten käytettävissä olevat nuorisotilat? Kuinka tilanne on muuttunut vuosina 2015–2023?
Indikaattorit	Nuorisotyön toimintamuodot	Nuorisotoimen nettokäyttömenot (osuus kunnan nettokäyttö-menoista) Nuorisotoimen nettokäyttö-menot, €/nuori Muu kuin kunnan rahoitus nuorisotyöhön
Palvelu-tavoite/ hyvä palvelutaso	Nuorille on tarjolla monipuolisesti nuorisolain mukaisia nuorisotyön palveluja.	Nuorisotyön resurssit mahdollistavat nuorisolain mukaisen nuorisotyön toteutumisen kunnissa.
Tietolähteet	Nuorisotyö kunnissa -kyselyt vuosina 2015–2023 Tilastokeskuksen tilastot	Nuorisotyö kunnissa -kyselyt vuosina 2015–2023 Tilastokeskuksen tilastot

1.3 Toimintaympäristö

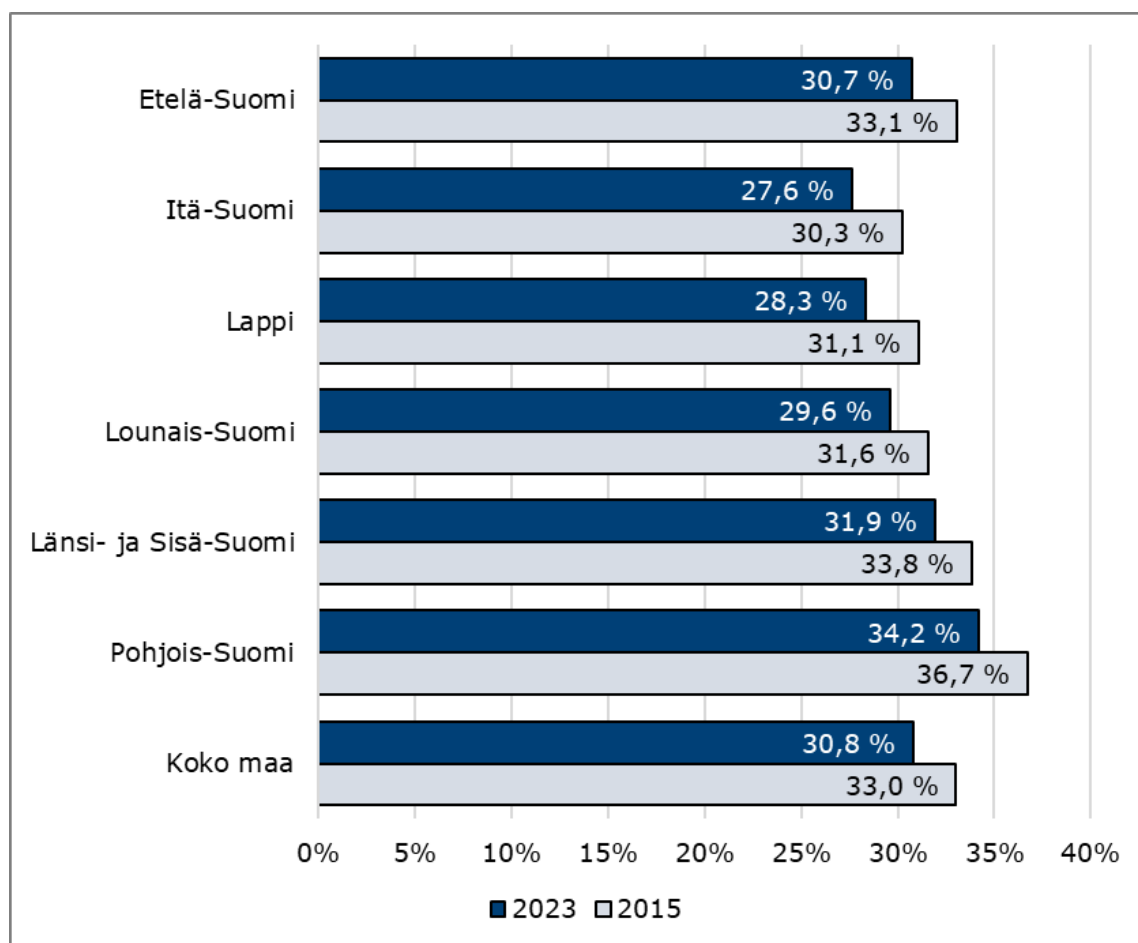
Manner-Suomessa on 293 kuntaa. Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin yhä sen jälkeen, kun hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta lähtien. Kunnat luovat edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Tämä tapahtuu nuorisolain tavoitteiden ja lähtökohtien pohjalta sekä ottamalla huomioon paikalliset olosuhteet. Kunnat toimivat tehtävää hoitaessaan tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien toimijoiden sekä nuorten ja heidän perheidensä kanssa.

Nuorisolain mukaan nuoria ovat kaikki alle 29-vuotiaat. Koko maassa alle 29-vuotiaiden määrä on alentunut 86 785 hengellä eli 4,8 prosenttia vuosina 2015–2023. Vähenemistä on tapahtunut kaikkien aluehallintovirastojen alueella. Suurinta väheneminen on ollut Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella, missä nuorten määrä on vähentynyt 12,4 prosenttia viimeisen kahdeksan vuoden aikana. Vähiten (2,6 prosenttia) nuorten määrä on vähentynyt Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella.

Kuvasta 2 näkyy, miten nuorten osuus koko väestöstä on muuttunut vuosien 2015–2023 aikana. Nuorten osuus koko väestöstä on pienentynyt viimeisen

kahdeksan vuoden aikana 2,2 prosenttiyksikköä. Alenemista on tapahtunut kaikkien aluehallintovirastojen alueilla. Eniten osuus on pienentynyt Lapin aluehallintoviraston alueella, missä nuorten osuus koko väestöstä on laskenut 2,8 prosenttiyksikköä. Suurin nuorten osuus vuonna 2023 oli Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella, missä nuorten osuus koko väestöstä oli noin 34 prosenttia.

Kuva 2: Nuorten (0–28-vuotiaiden) osuus väestöstä vuosina 2015 ja 2023

Lähde: Tilastokeskus

1.4 Lähitulevaisuuden näkymät

Epävarmuus tulevaisuudesta kuormittaa nuoria monin tavoin. Näin arvioivat Nuorisotutkimusseuran tutkimusprofessori Sofia Laine ja tutkimuspäällikkö Tuuli Pitkänen mielipidekirjoituksessaan Helsingin Sanomissa 21.4.2024 arvioidessaan Suomen valtiontalouden tasapainottamistalkoiden vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Erityisesti vähävaraisista perheistä tulevia nuoria sekä nuoria, joilla ei ole vanhempia tukemassa, koskettavat muita enemmän muun muassa erilaisten tukien leikkaukset, opintorahan indeksijäädytykset, asumistuen palauttaminen osaksi opintotukea sekä arvonlisäveron korotukset. Toiset nuoret tarvitsevat

arjessaan enemmän psykososiaalista tukea pärjätäkseen opinnoissa ja elämässä. Taloudellisen tilanteen heikkeneminen lisää kuormitusta ja heikentää voimavaroja pärjätä opinnoissa ja saada työpaikka valmistumisen jälkeen.

Ajankohtainen maailman tilanne - ilmastonmuutoksen vaikutukset ja sodat muun muassa Ukrainassa ja Gazassa – tuo nuorten näköpiiriin monenlaisia uhkakuvia. Uutiset kertovat päivittäin valtiomme huonosta taloustilanteesta ja hallituksen säästötoimet koskettavat kaikkia, mutta niiden moninaiset vaikutukset ovat vielä arvoitus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja osallisuuden osaamiskeskus toteuttivat nuorten kuulemisen uuden valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2024-2027 valmistelutyön taustaksi. Kuulemisella selvitettiin 13-25 -vuotiaiden nuorten ajatuksia yhteiskunnallisista haasteista sekä asioista, jotka tuovat nuorille hyvinvointia. Kyselyyn vastasi 7081 vastaajaa. Suurimmat yhteiskunnalliset, ratkaisua vaativat haasteet olivat nuorten mielestä ilmastonmuutos, nuorten syrjäytyminen sekä maailmanpoliittinen tilanne. Kyselyn vastausten mukaan nuorille hyvinvointia tuovat hyvin arkiset asiat kuten hyvä terveys, perhe ja läheiset sekä harrastukset ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet.

Nuorisobarometrin 2023 tulosten mukaan valtaosa nuorista arvioi tyytyväisyytensä elämäänsä olevan vähintään kohtuullinen ja varsin merkittävä osa arvioi sen erinomaiseksi. Nuorisobarometrin ja kouluterveyskyselyn tulokset nuorten tyytyväisyydestä pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna ovat kuitenkin huolestuttavia. Peruskouluikäisten ja toisella asteella opiskelevien nuorten tyytyväisyys elämäänsä oli vuonna 2023 kaikkein alhaisimmillaan vuodesta 2017 asti katsottuna. (Kiilakoski 2023, 80–81.) Vastaajista yli puolet kertoi rahanpuutteen vaikuttaneen elämäänsä. Neljä nuorta kymmenestä oli jättänyt hankkimatta tarpeellisia asioita sekä harrastuksen aloittamatta, joka neljännes oli lopettanut harrastuksen tai jättänyt ystäviä tapaamatta ja joka kymmenes oli joutunut kiusatuksi tai syrjityksi. (Kiilakoski 2023, 82–83.)

Vuoden 2023 alusta lähtien vastuu sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyivät hyvinvointialueille. Nuorisolain mukainen nuorisotyö ja -politiikka jäivät edelleen kunnan tehtäväksi. Tiettyjen nuorisotyön palvelujen ja toimintojen järjestäminen ja tuottaminen tapahtuu kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnalla. Tällaisia ovat muun muassa nuorten työpajatoiminta, ohjaamotoiminta, nuorisolain mukainen ohjaus- ja palveluverkosto, hyvinvointialueen nuorisovaltuusto ja ehkäisevä päihdetyö. (Ahonen-Walker 2022.) Kuntien nuorisopalveluja koskevan moniammatillisen yhteistyön tulisi jatkua rakennemuutoksesta huolimatta myös niiden toimijoiden kanssa, jotka siirtyivät hyvinvointialueille. Nuorisotyön tärkeistä yhteistyökumppaneista hyvinvointialueille siirtyivät esimerkiksi koulukuraattorit ja -terveydenhoitajat.

Sote-uudistuksen lisäksi TE-hallinnon uudistus tulee vaikuttamaan nuorten saamiin palveluihin ja kohdennettuun nuorisotyöhön. TE-palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lähtien. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Jo

ennen TE-hallinnon uudistusta järjestettiin työllisyyden kuntakokeiluja vuosina 2021–2023, jolloin esimerkiksi alle 30-vuotiaat nuoret olivat kuntien järjestämien työllisyyspalvelujen piirissä.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman ”Vahva ja välittävä Suomi” mukaan nuorten syrjäytyminen ja pahoinvoinnin kasvu ovat yhteiskuntamme suurimpia haasteita. Nuorten hyvinvointi on aiempaa polarisoituneempaa: yhä useampi nuori voi entistä paremmin, mutta pahoinvoivat nuoret voivat aiempaa huonommin. Ylen aamu-tv:ssä keskusteltiin 14.8.2024, mistä nuorten lisääntyneet väkivallanteot johtuvat ja kuinka tilanteeseen voitaisiin vaikuttaa. Nuorisotutkimusseuran erikoistutkija Antti Kivijärvi näkee kustannustehokkaimpana tapana vaikuttaa panostuksen ennaltaehkäisevään työhön sekä vahvoin peruspalveluihin.

2 Mitä nuorisotyön palveluja kunnassa on saatavilla?

2.1 Avoin ja yhteisöllinen nuorisotyö

Aluehallintovirastojen kyselyssä avoimeksi tai yhteisölliseksi nuorisotyöksi oli määritelty:

- nuorisotilojen ohjattu toiminta, esimerkiksi ”avoimet illat”
- tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan, esimerkiksi skeittipaikat ja bändipaikat
- avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta
- leiritoiminta
- digitaalinen nuorisotyö/verkkonuorisotyö
- nuorten tieto- ja neuvontatyö
- nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet
- kansainvälinen nuorisotyö
- nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen.

Tämän vuoden kyselyssä haluttiin saada tarkempaa tietoa palveluista ja vastaajia pyydettiin valitsemaan kunkin palvelun kohdalla, onko sitä tarjolla ’jatkuvasti/päivittäin’, ’viikoittain’, ’kuukausittain’ vai sitä ’harvemmin/vain tarvittaessa’.

Tässä arvioinnissa selvitettiin myös, löytyykö eri kokoisten kuntien palveluvalikoimissa eroja. Suomen kunnat jaoteltiin asukasmäärän mukaisesti seuraavanlaisiin ryhmiin:

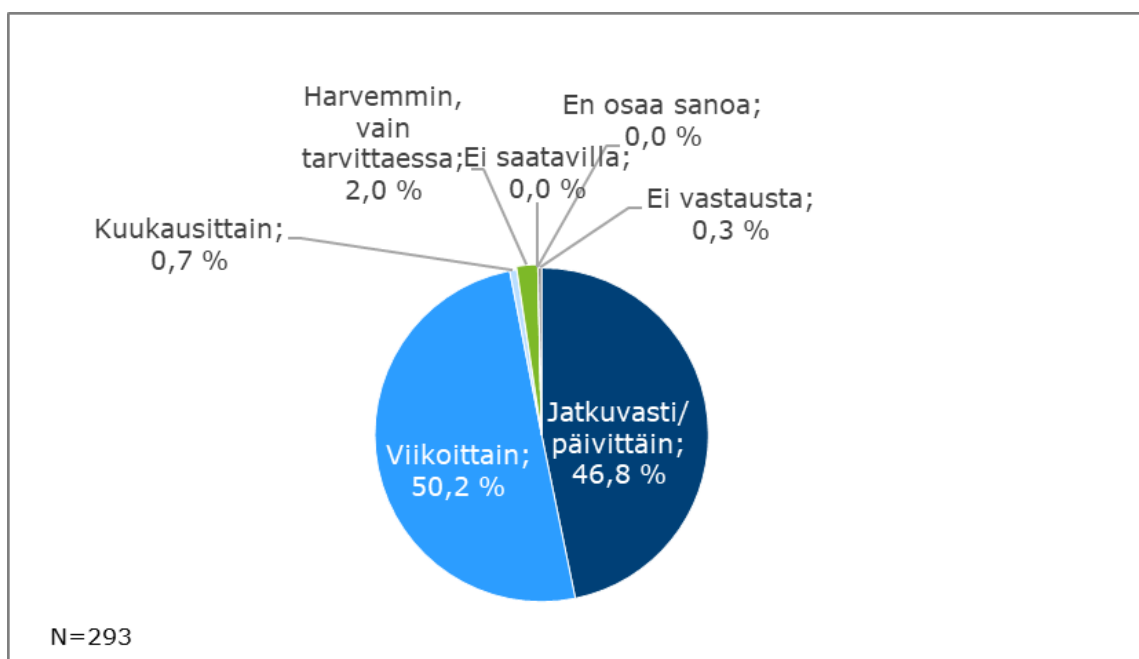
- 5 000 tai vähemmän (130 vastaajaa)
- 5 001 – 20 000 (110 vastaajaa)
- 20 001 – 50 000 (32 vastaajaa)
- 50 001 – 100 000 (12 vastaajaa)
- yli 100 000 (9 vastaajaa).

Edellä olevasta jaottelusta huomaa hyvin, että valtaosa Suomen kunnista on asukasmäärältään hyvin pieniä. Vastanneista 293 kunnasta vain vajaat 20 prosenttia oli yli 20 000 asukkaan kuntia.

2.1.1 Nuorisotilojen ohjattu toiminta

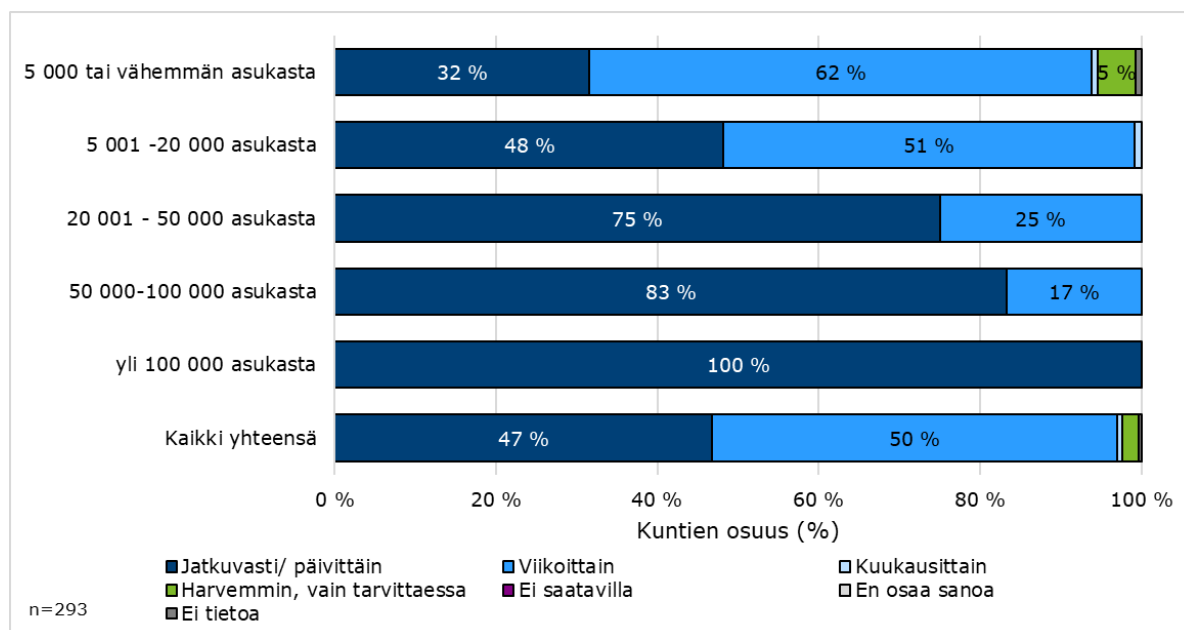
Nuorisotilojen ohjattua toimintaa - esimerkiksi nuorten avoimia iltoja - oli tarjolla kaikissa Suomen kunnissa. Hieman alle puolet kunnista tarjosi toimintaa jatkuvasti tai päivittäin ja lähes kaikissa kunnissa toimintaa oli tarjolla vähintään viikoittain. Kaikissa suurimmissa kaupungeissa nuorisotiloilla tarjottiin ohjattua toimintaa päivittäin. Palvelun merkittävydestä kertoo, että pienimmistäkin – 5000 asukasta tai vähemmän - kunnista kolmasosa tarjosi palvelua päivittäin.

Kuva 3: Nuorisotilojen ohjattu toiminta (esim. ”avoimet illat”) vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 4: Nuorisotilojen ohjattu toiminta (esim. ”avoimet illat”) eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

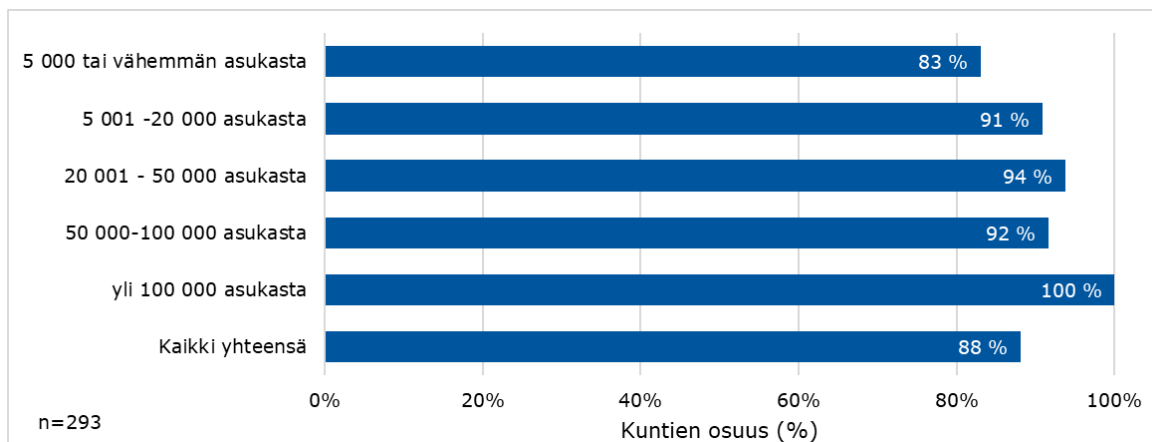

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

2.1.2 Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan

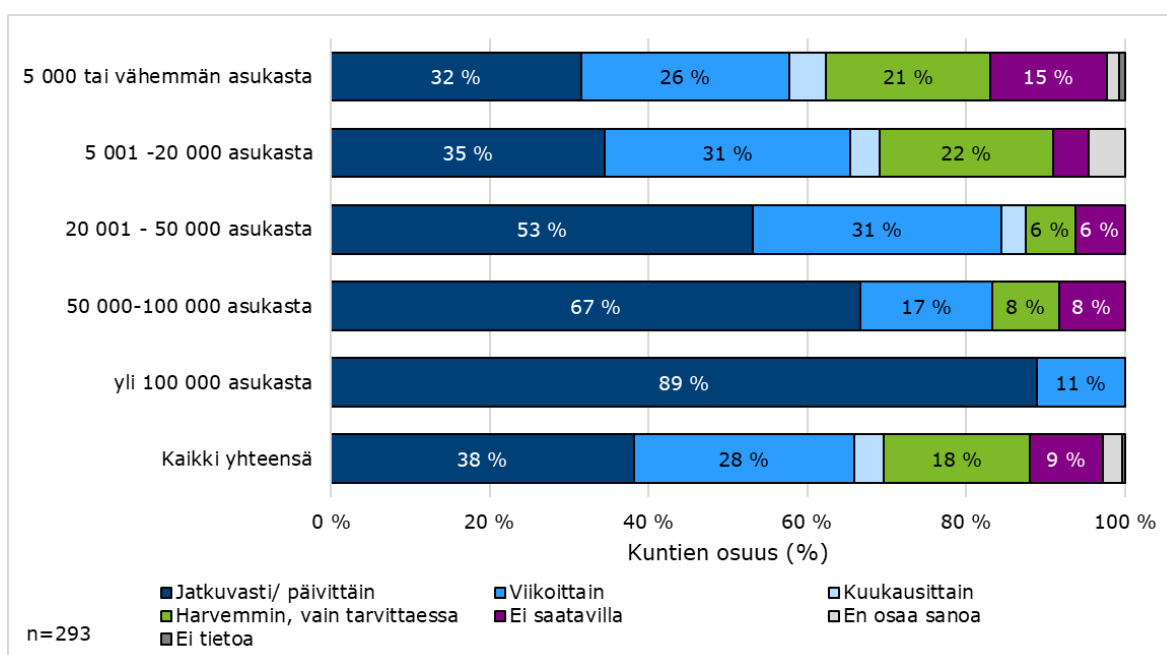
Vuoden 2023 kyselyssä kartoitettiin ensimmäistä kertaa kuntien tarjoamia tiloja nuorten omaehtoiseen toimintaan eli esimerkiksi skeitti- tai bändipaikkoja. Tiloja tarjosi lähes yhdeksän kuntaa kymmenestä. Näistä kunnista 67 prosenttia tarjosi tiloja käyttöön vähintään viikoittain. Tilojen tarjonnassa oli jonkin verran eroja erikokoisten kuntien välillä siten, että kaikkein pienimmistä kunnista 83 prosenttia tarjosi tiloja. Kuntakoon kasvaessa tarjonta nousee vähintään 90 prosenttiin ja kaikissa isoimmissa kaupungeissa oli tarjolla tällaisia tiloja. Kunnan koko vaikuttaa kuitenkin erityisesti siihen, kuinka usein tilat olivat nuorten käytettävissä. Pienimmistä kunnista noin 30 prosenttia pystyi tarjoamaan tiloja jatkuvasti tai päivittäin, mutta kun kuntakoko kasvaa yli 50 000 asukkaaseen, tiloja tarjosi päivittäin jo lähes 70 prosenttia kunnista.

Kuva 5: Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan (esim. skeittipaikat, bändipaikat) – saatavuus eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

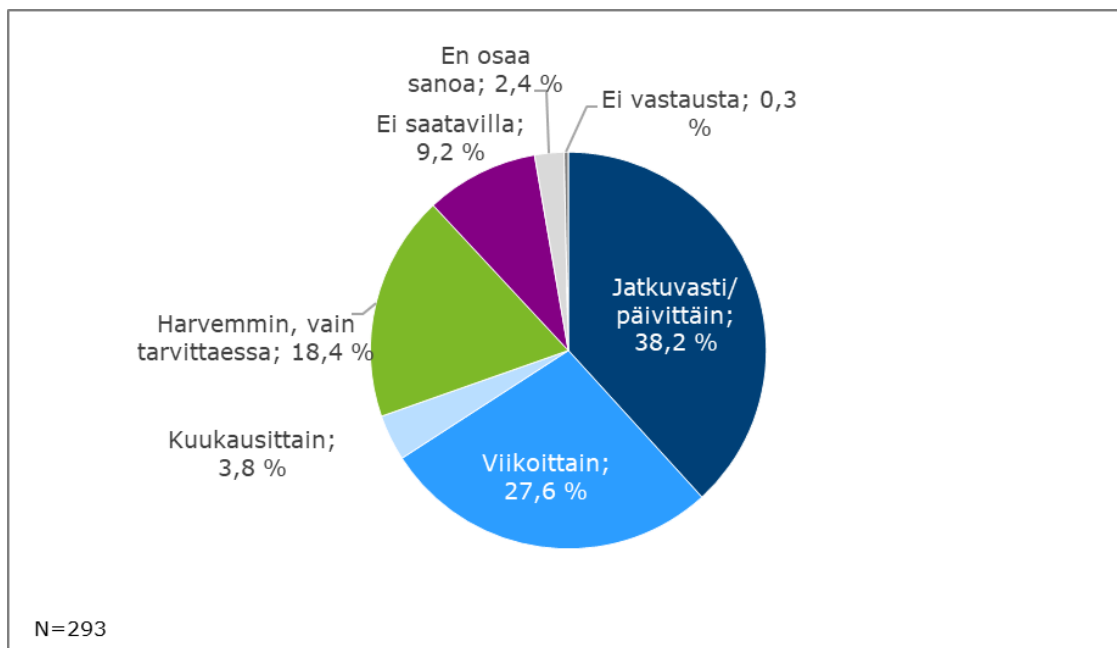
Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Kuva 6: Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan (esim. skeittipaikat, bändipaikat) eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Kuva 7: Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan (esim. skeittipaikat, bändipaikat) vuonna 2023

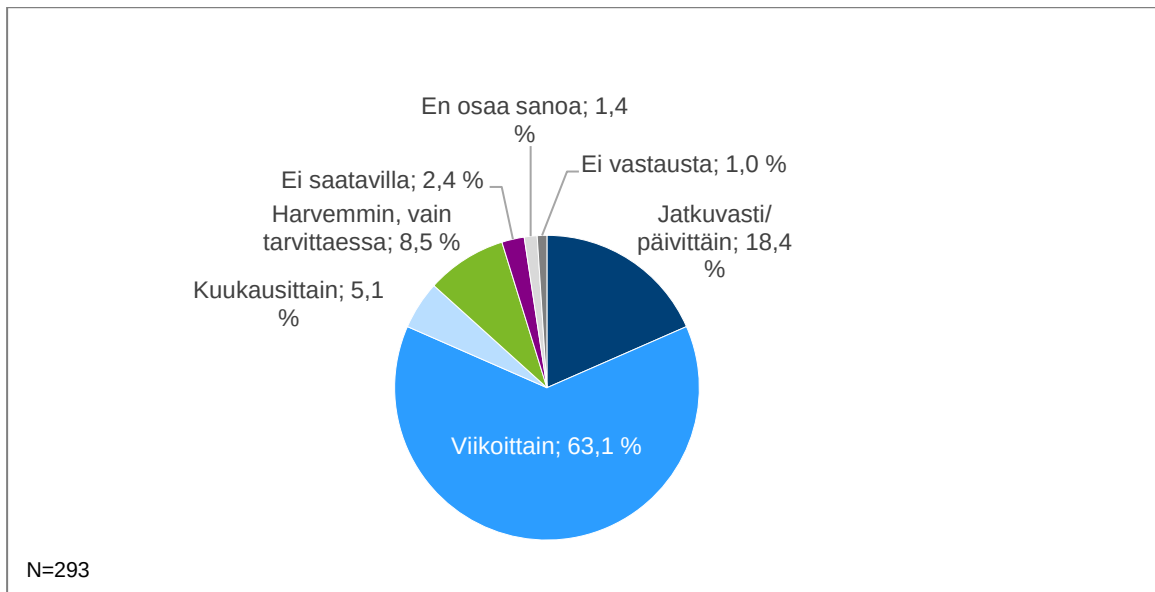

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

2.1.3 Avoin pienryhmä- ja kerhotoiminta

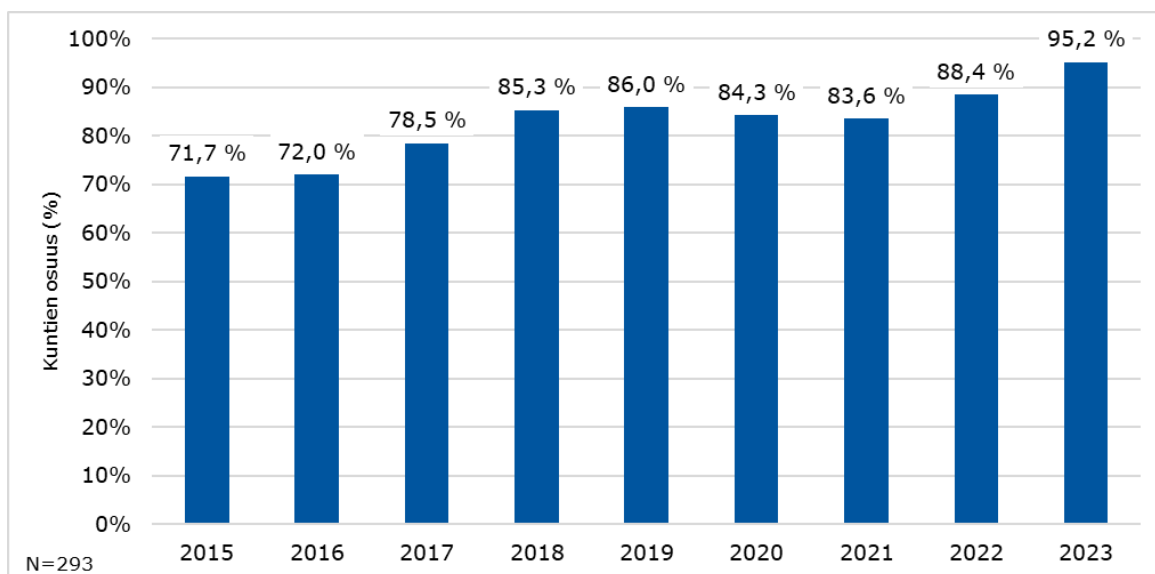
Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta oli yksi kattavimmista nuorisotyön palveluista, sillä sitä tarjosi 95 prosenttia Suomen kunnista. Tätä palvelua oli kaiken kokoisissa kunnissa tarjolla pääasiassa viikoittain, vain isoimmat kaupungit pystyivät tarjoamaan ryhmämuotoista toimintaa sitä useammin. Muutama kunta mainitsee tässä yhteydessä erityisesti harrastamisen Suomen mallin kerhot.

Kuva 8: Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta vuonna 2023

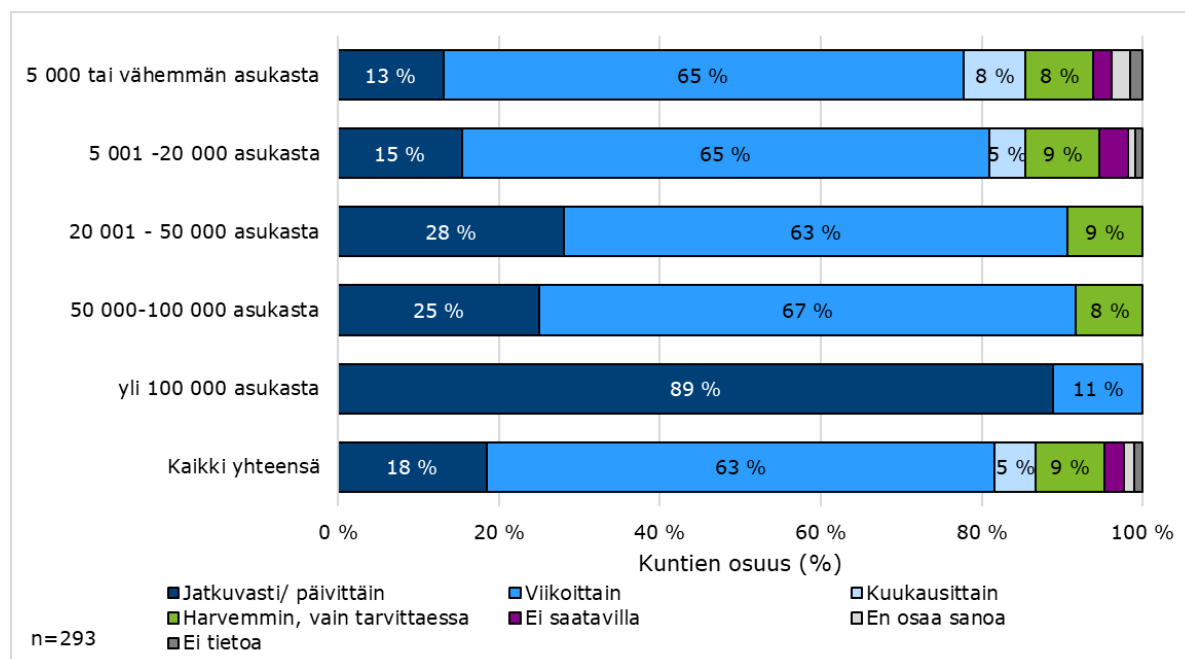
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 9: Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta - saatavuus vuosina 2015–2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 10: Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

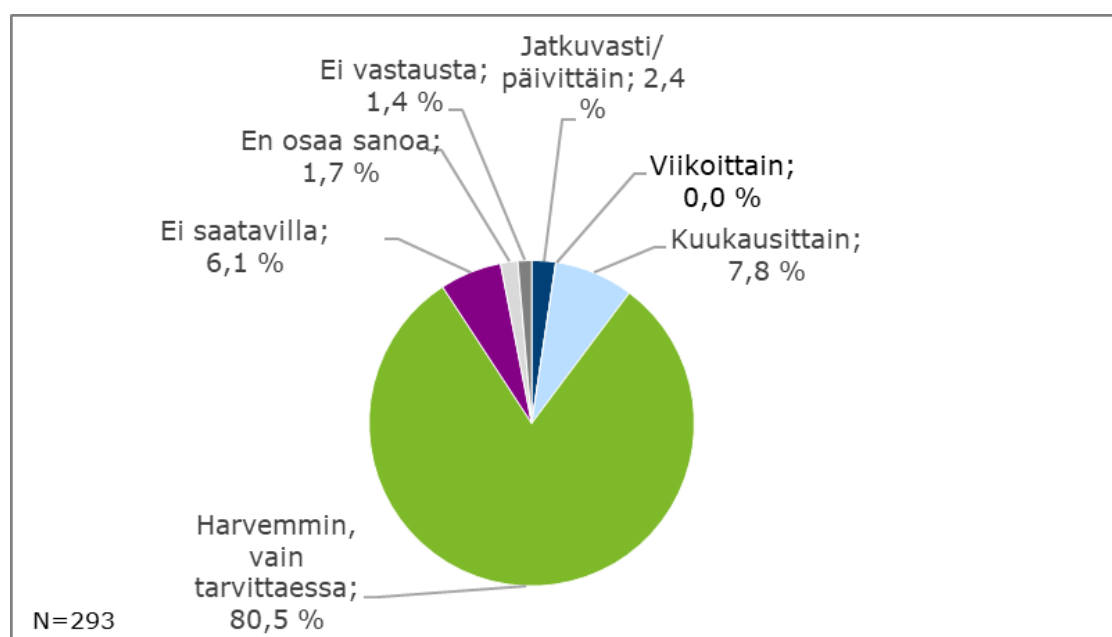

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

2.1.4 Leiritoiminta

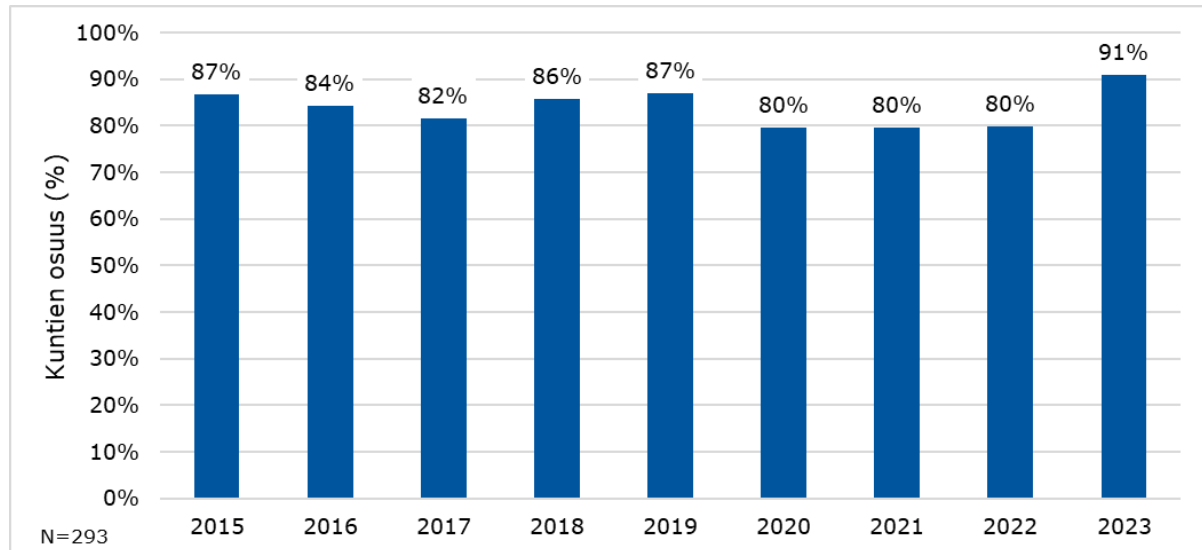
Leiritoimintaa tarjosi yhdeksän kuntaa kymmenestä. Palvelu oli yleistä kaiken kokoisissa kunnissa. Leiritoiminnan luonteesta johtuen sitä kuitenkin järjestettiin yleensä harvemmin kuin kuukausittain, useimmiten kesäisin ja muina koulujen loma-aikoina.

Kuva 11: Leiritoiminta vuonna 2023

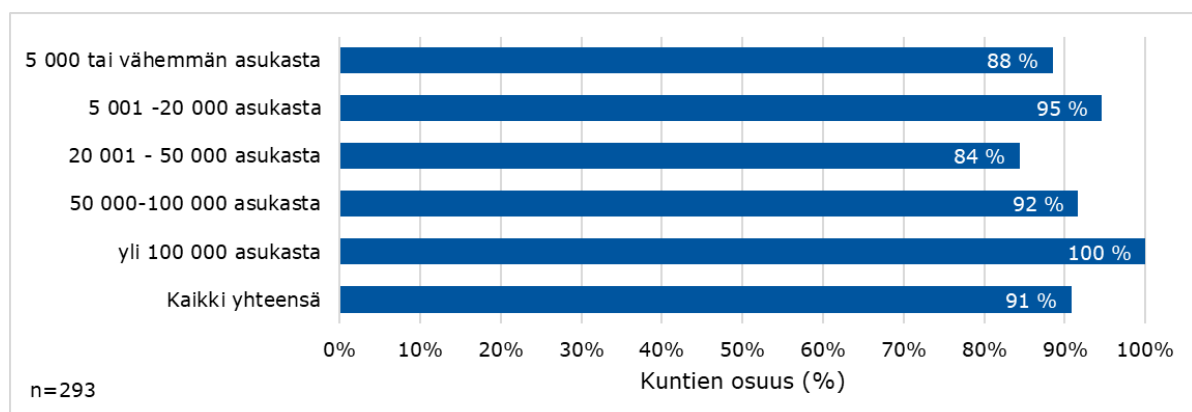
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 12: Leiritoiminta - saatavuus vuosina 2015–2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 13: Leiritoiminta - saatavuus eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

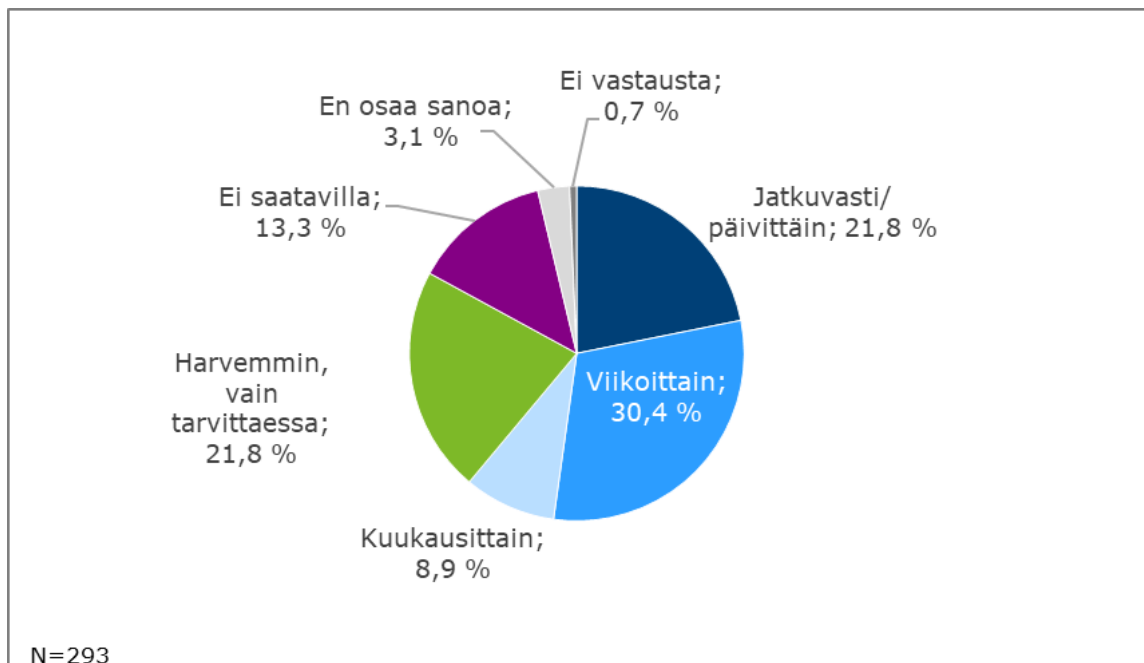
2.1.5 Digitaalinen nuorisotyö ja verkkonuorisotyö

Digitaalinen nuorisotyö ja verkkonuorisotyö oli kyselyssä määritelty digitaalisen median ja teknologian hyödyntämiseksi tai käsittelemiseksi nuorisotyössä, mikä voi tapahtua joko fyysisessä tai digitaalisessa ympäristössä. Digitaalista tai verkkonuorisotyötä tarjosi 83 prosenttia kunnista vuonna 2023. Noin joka viides kunta tarjosi palvelua jatkuvasti tai päivittäin, mutta yhtä suuri osuus kunnista myös harvemmin kuin kuukausittain tai vain tarvittaessa. Tarjonnan määrässä oli selviä eroja eri kokoisten kuntien välillä. Pienimmistä kunnista vain 13 prosenttia tarjosi digitaalista tai verkkonuorisotyötä päivittäin, kun vastaava osuus yli 50 000 asukkaan kunnissa oli jo lähes 60 prosenttia ja isoimmissa kaupungeissa lähes 80 prosenttia. Pienimmistä kunnista joka viidennessä tätä palvelua ei ollut ollenkaan.

Vuonna 2022 digitaalisen nuorisotyön ja verkkonuorisotyön tarjonta laski selvästi edelliseen vuoteen nähden. Tämän voisi ajatella johtuvan siitä, että kasvokkain

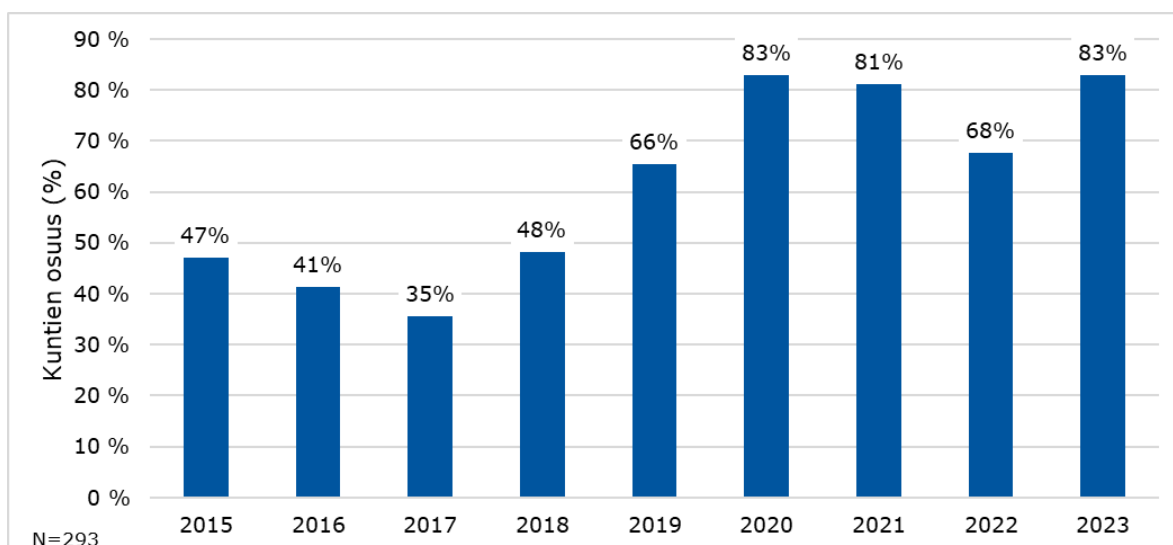
tapaamisia järjestettiin innokkaasti koronapandemian jälkeen. Vuoden 2023 vastausten perusteella digitaalisen ja verkossa toteutettavan nuorisotyön pariin palattiin siten, että palvelun tarjonta ylsi koronapandemiavuosien tasolle. Vertailua edellisiin vuosiin tosin vaikeuttaa kysymysasettelun muuttuminen.

Kuva 14: Digitaalinen nuorisotyö /verkkonuorisotyö vuonna 2023

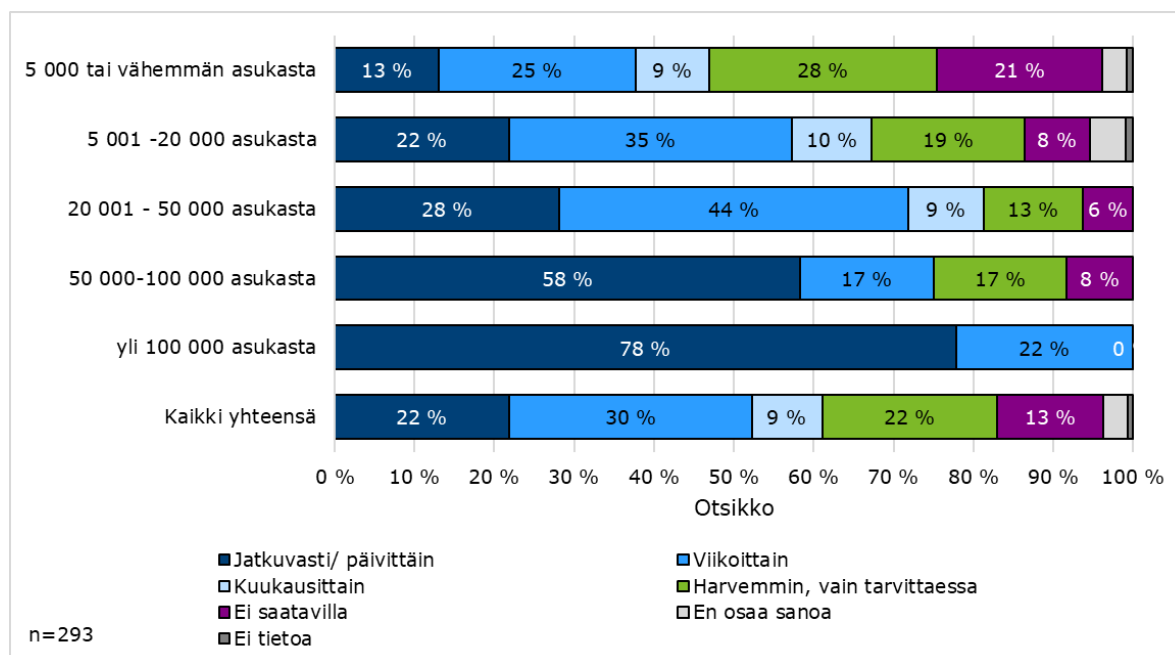
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 15: Digitaalinen nuorisotyö /verkkonuorisotyö - saatavuus vuosina 2015–2023

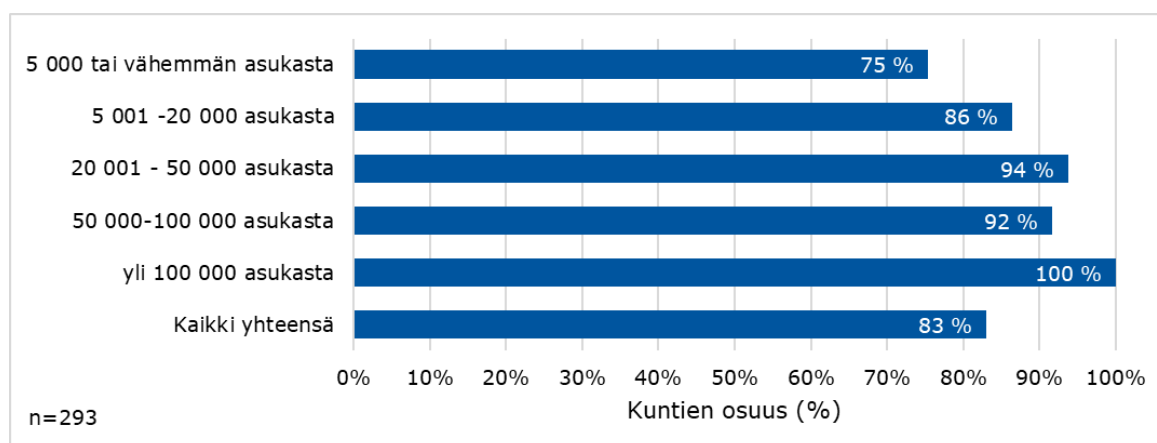
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 16: Digitaalinen nuorisotyö /verkkonuorisotyö eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Kuva 17: Digitaalinen nuorisotyö /verkkonuorisotyö - saatavuus eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

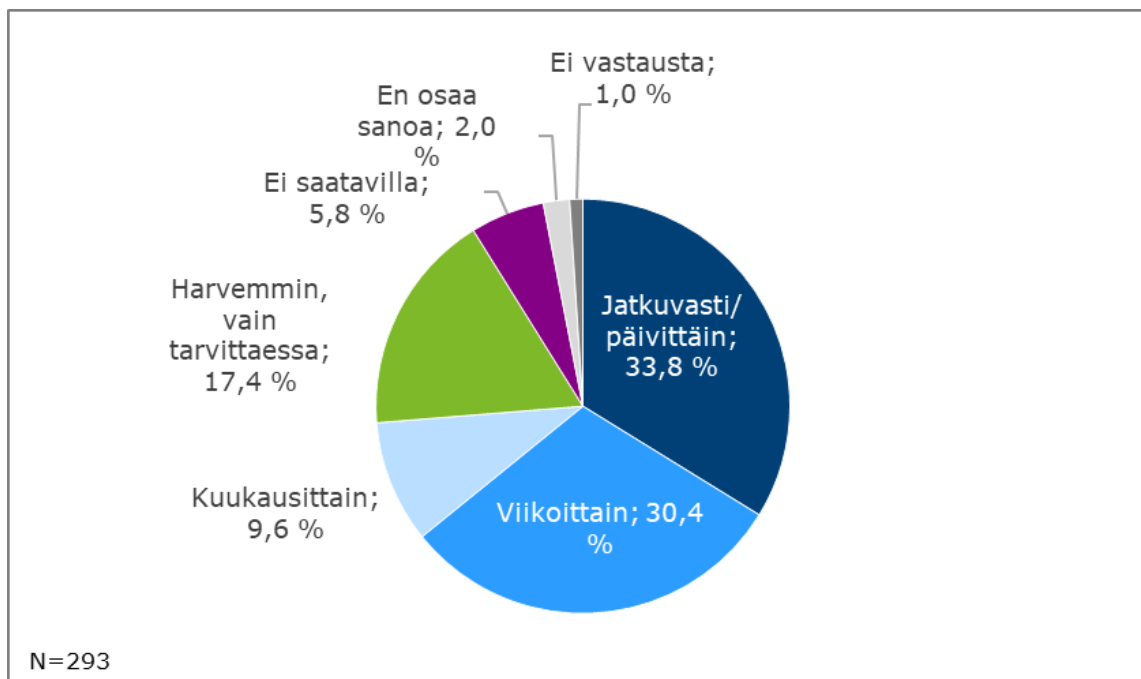

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

2.1.6 Nuorten tieto- ja neuvontatyö

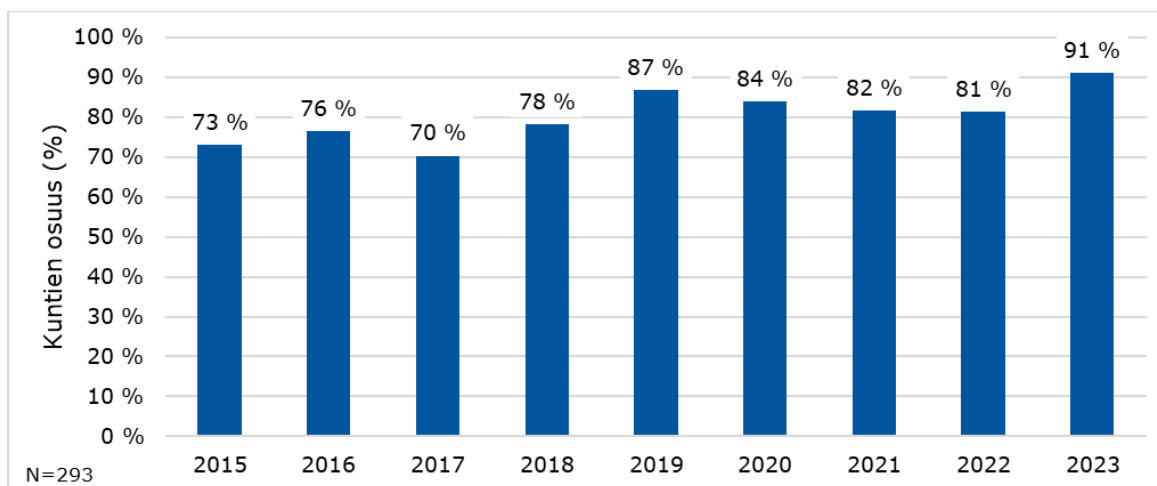
Nuorten tieto- ja neuvontatyötä tarjosi yhdeksän kuntaa kymmenestä. Kolmannes kunnista tarjosi palvelua jatkuvasti tai päivittäin, kolmannes viikoittain ja loput sitä harvemmin. Vaikka palvelu yleisesti ottaen kuului kaikenkokoisten kuntien nuorisotyöhön, palvelua oli tarjolla sitä useammin, mitä isommasta kunnasta oli kyse.

Kuva 18: Nuorten tieto- ja neuvontatyö vuonna 2023

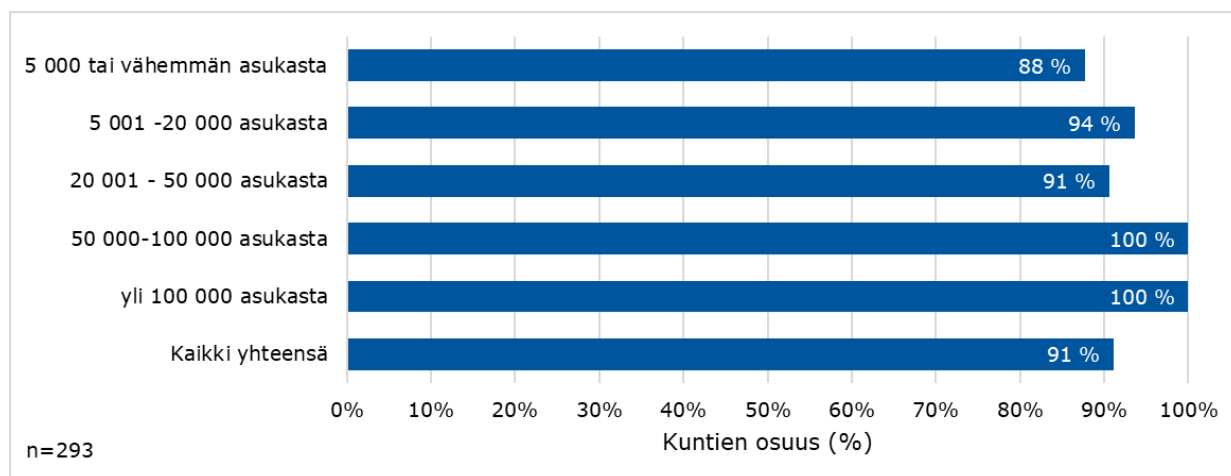
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 19: Nuorten tieto- ja neuvontatyö - saatavuus vuosina 2015–2023

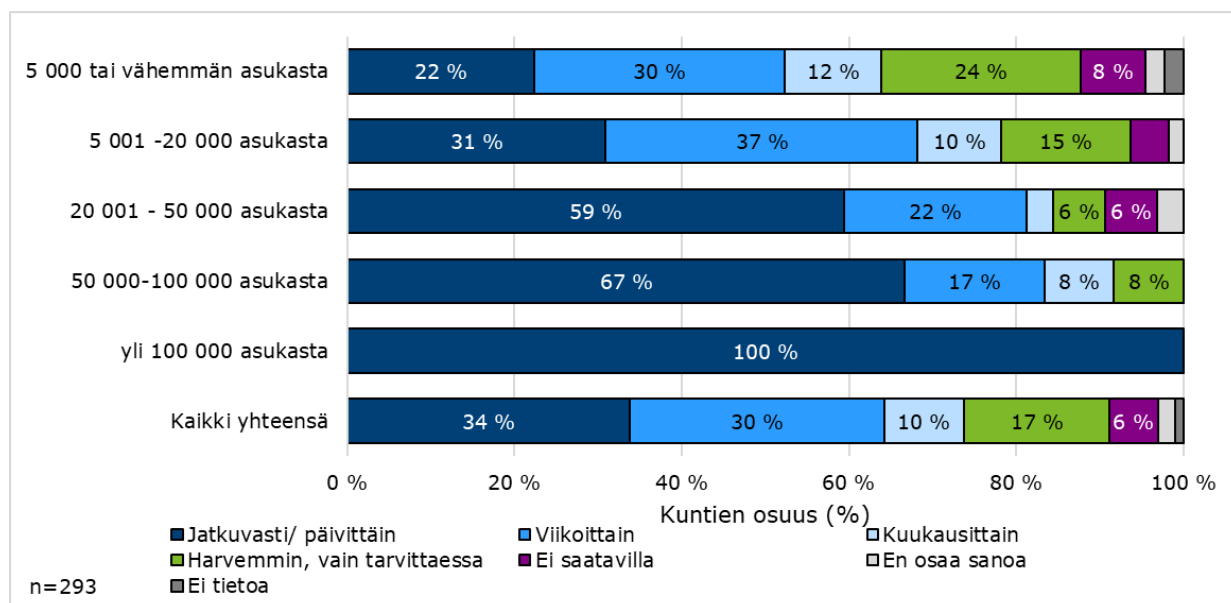
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 20: Nuorten tieto- ja neuvontatyö - saatavuus eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Kuva 21 Nuorten tieto- ja neuvontatyö eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

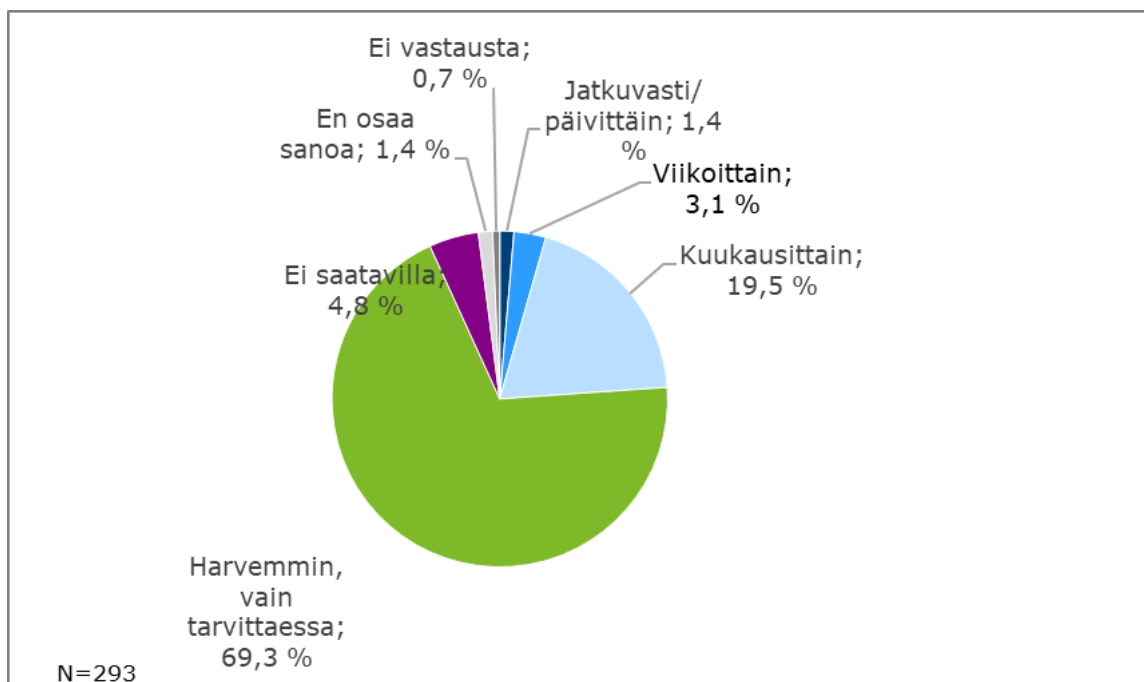
Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

2.1.7 Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet

Yli 90 prosenttia kunnista järjesti nuorille koulutuksia ja tiedotustilaisuuksia. Palvelu kuului kaiken kokoisten kuntien nuorisotyön tarjontaan. Noin yksi viidestä kunnasta järjesti tilaisuuksia kuukausittain, mutta useimmiten niitä järjestettiin harvemmin tai vain tarvittaessa. Koulutuksia ja tiedotustilaisuuksia järjestettiin vuonna 2023 edelliseen vuoteen verrattuna 20 prosenttia enemmän, mutta tässä todennäköisesti näkyy myös kysymystavan muutos. Noin 70 prosenttia nimittäin ilmoitti järjestävänsä tätä palvelua vain tarvittaessa. On mahdollista, että osa niistä kunnista, jotka järjestivät koulutuksia ja

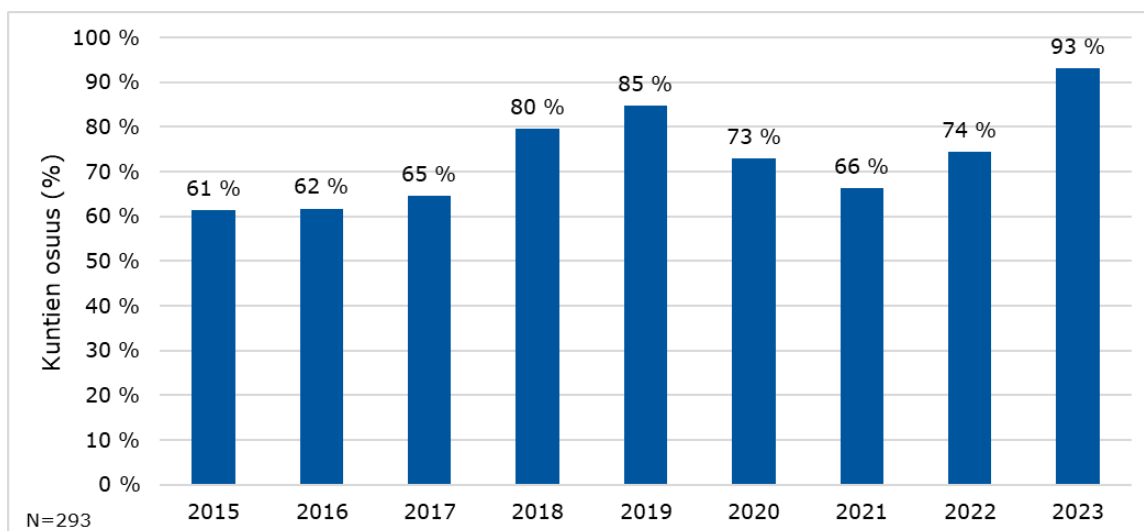
tiedotustilaisuuksia vain harvoin, olivat aiemmin ilmoittaneet, ettei tätä palvelua heillä ole.

Kuva 22: Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet vuonna 2023

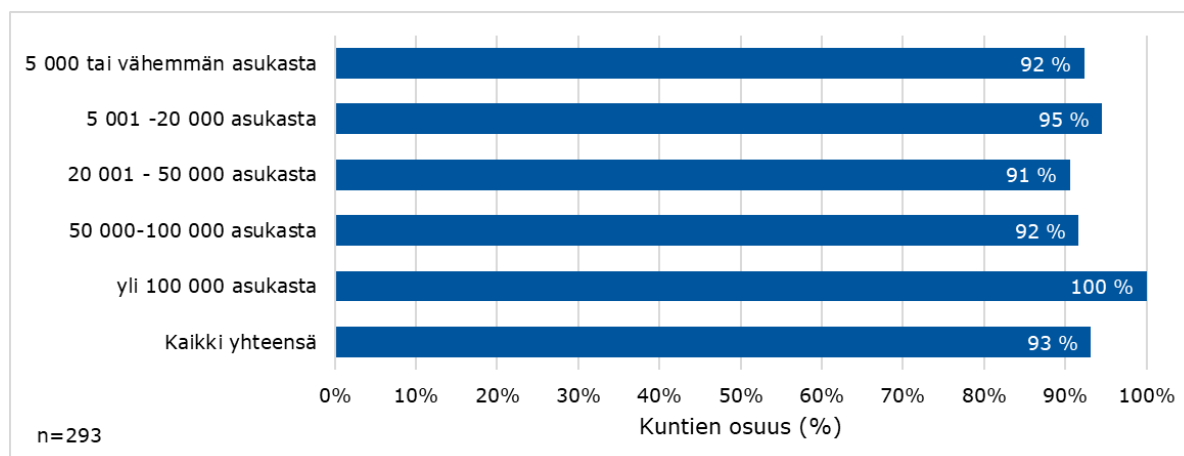
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 23: Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet - saatavuus vuosina 2015–2023

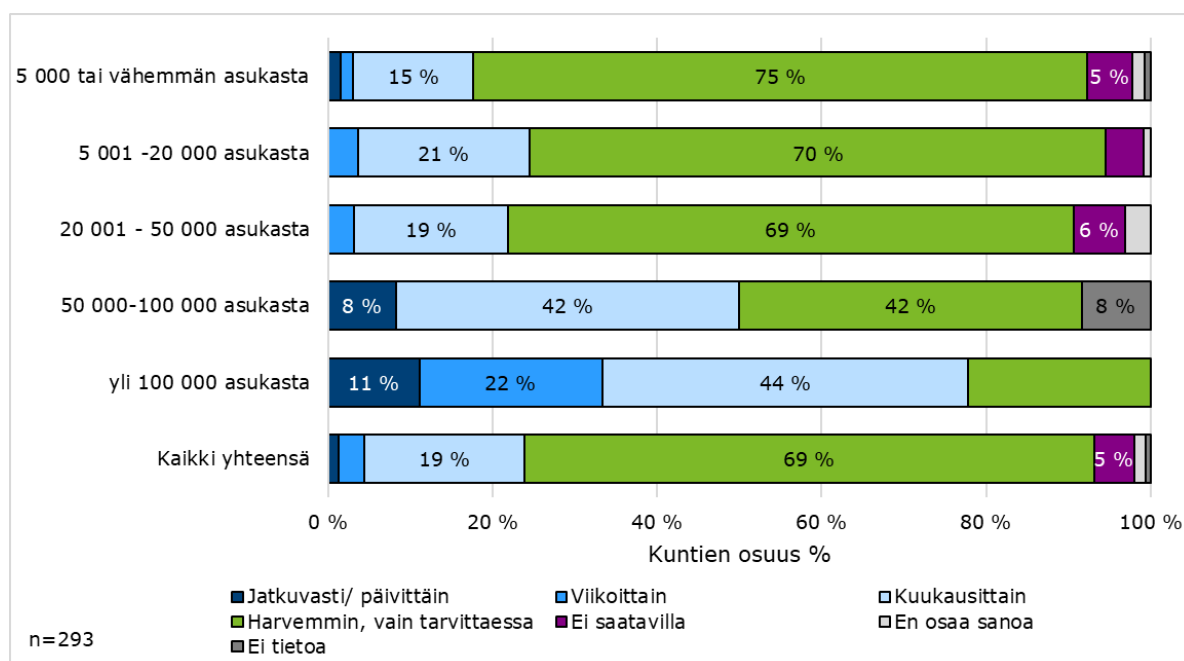
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 24: Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet - saatavuus eri kokoisissa kunnissa

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Kuva 25: Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

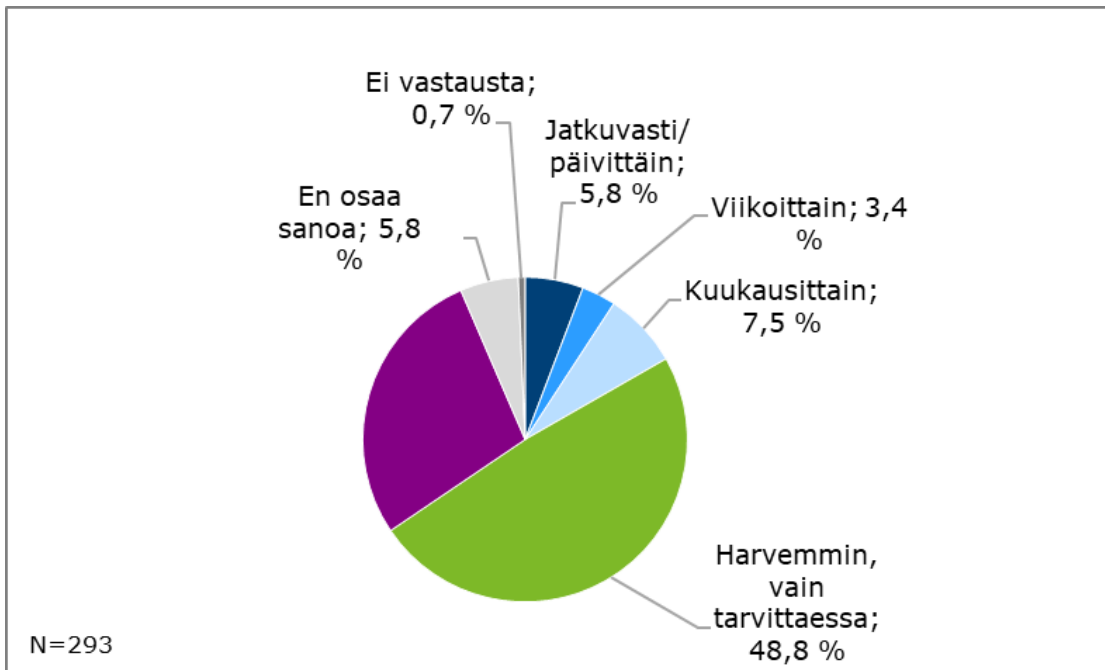
Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

2.1.8 Kansainvälinen nuorisotyö

Kansainvälistä nuorisotyötä tarjosi 65 prosenttia kunnista. On kuntia, joissa palvelua oli tarjolla jopa päivittäin, mutta noin puolet kunnista tarjosi palvelua harvemmin kuin kuukausittain. Kansainvälinen nuorisotyö oli kunnissa noususuunnassa vuoteen 2019 saakka. Vuonna 2019 sitä tarjosi yli puolet kaikista kunnista, mutta koronapandemian myötä saatavuus kääntyi laskuun. Pohjalukemissa käytiin vuonna 2021, jolloin vain noin joka kolmannessa kunnassa oli tarjolla kansainvälistä nuorisotyötä. Vuonna 2022 palattiin jälleen vuoden 2018 tasolle. Vuonna 2023 kansainvälistä nuorisotyötä tarjoavien kuntien

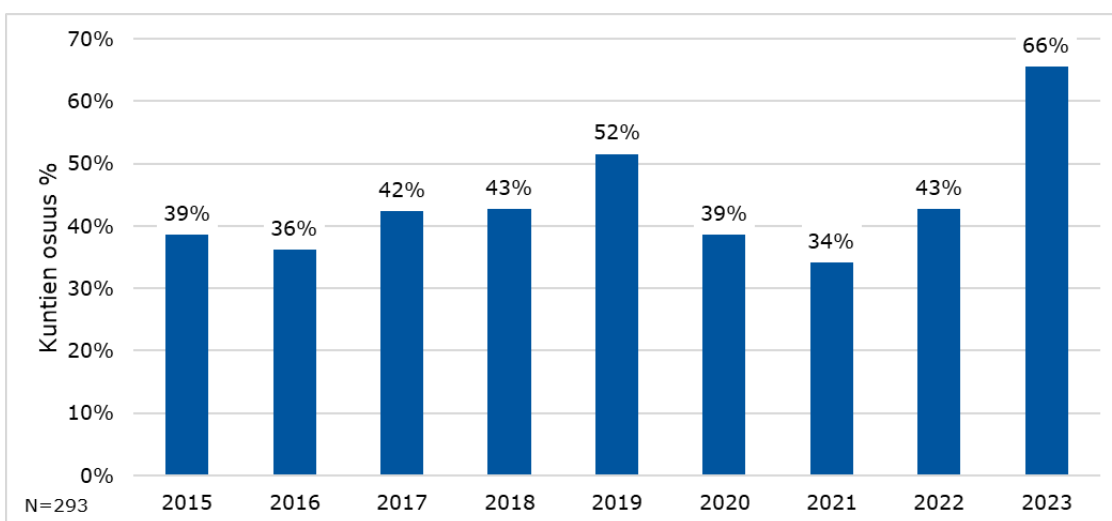
määrä oli noussut yli 20 prosenttiyksikköä verrattuna edelliseen vuoteen. Koska puolet vastaajista oli valinnut vaihtoehdon ”harvemmin/vain tarvittaessa”, voi olla, että iso kasvu edelliseen vuoteen nähden selittyy osittain kysymystavan muutoksella.

Kuva 26 Kansainvälinen nuorisotyö vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 27 - Kansainvälinen nuorisotyö - saatavuus vuosina 2015–2023

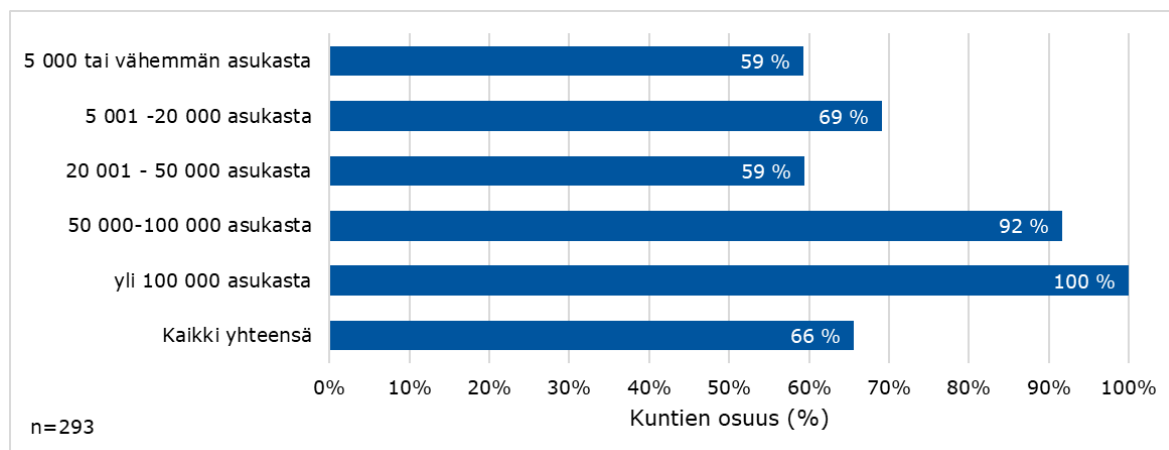

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kansainvälisen nuorisotyön tarjonnassa oli eroja erikokoisten kuntien välillä. Pienimmistä kunnista 59 prosenttia teki kansainvälistä nuorisotyötä ja vasta yli

50 000 asukkaan kunnissa kansainvälinen nuorisotyö on yleistä eli sitä tehdään yhdeksässä kunnassa kymmenestä.

Kuva 28: Kansainvälinen nuorisotyö - saatavuus eri kokoisissa kunnissa

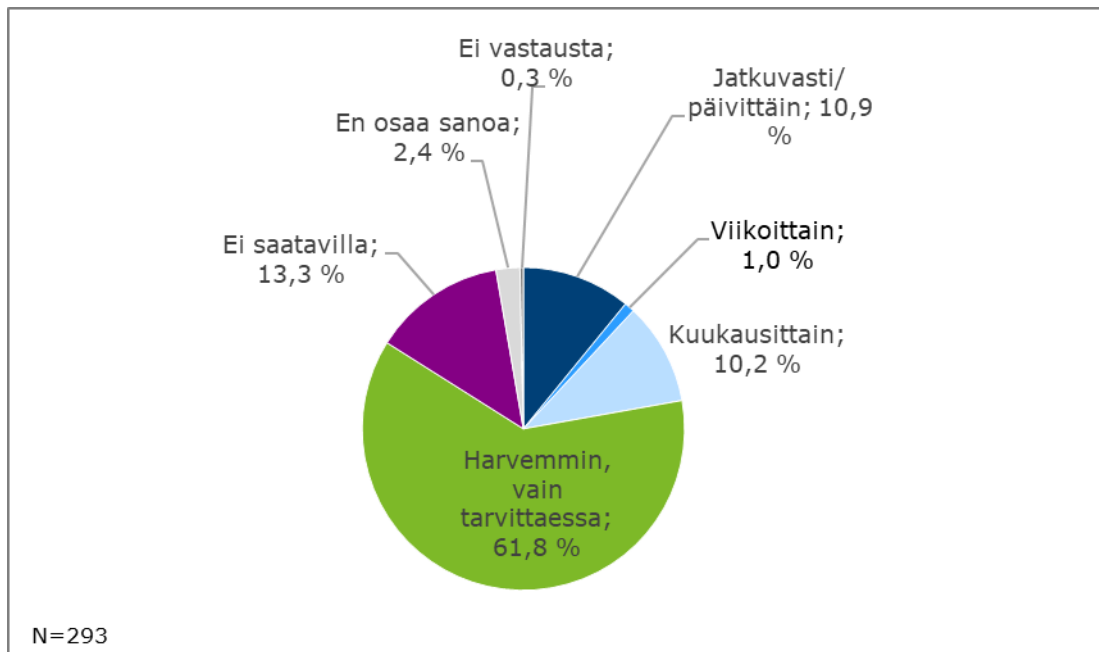

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

2.1.9 Nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen

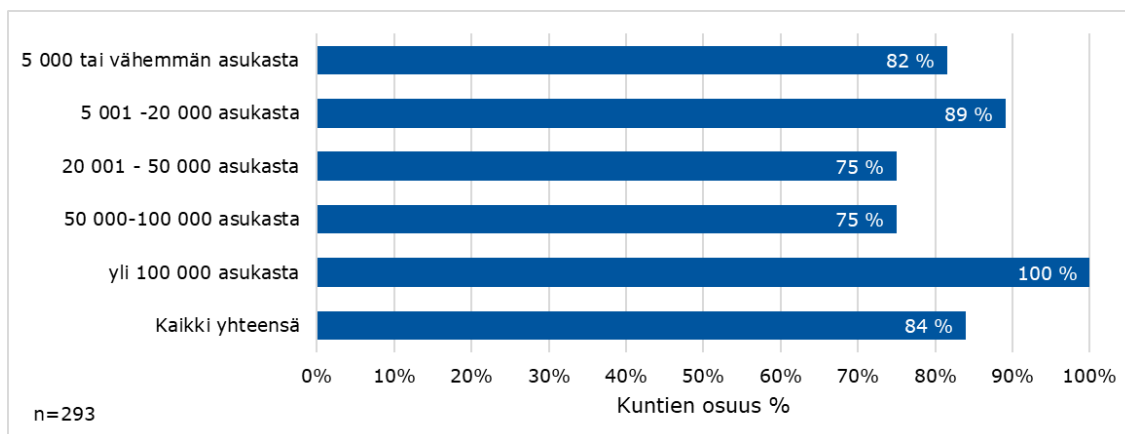
Vuonna 2023 kysyttiin ensimmäistä kertaa, kuuluuko nuorisotoimen tukema kesätyöllistäminen kuntien nuorisotyön palvelutarjontaan. Kesätyöllistämisestä on tullut yleinen nuorisotoimen palvelu kaiken kokoisissa kunnissa, sillä pienimmistäkin kunnista yli 80 prosenttia tarjosi tätä palvelua. Tämä palvelu poikkeaa muista nuorisotyön palveluista siinä mielessä, että sitä oli pienissä, alle 20 000 asukkaan kunnissa tarjolla enemmän kuin keskikokoisissa (20 000–100 000 asukasta) kunnissa.

Kuva 29 Nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 30: Nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

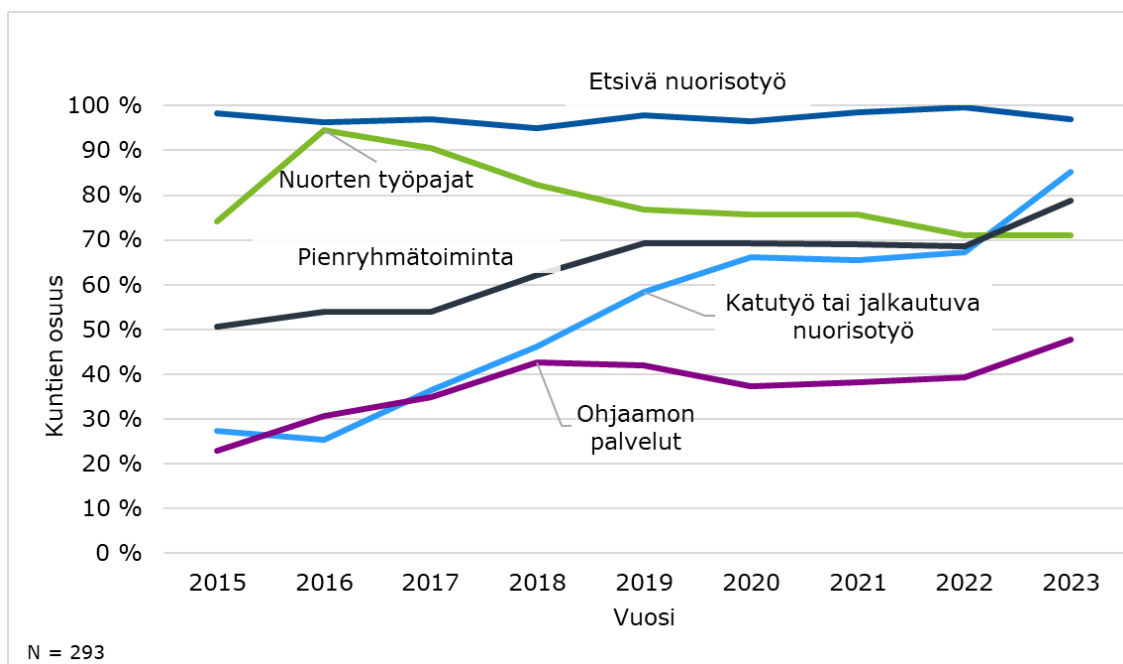
Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

2.2 Kohdennettu ja erityisnuorisotyö

Aluehallintovirastojen vuosittain kunnille tekemässä kyselyssä kohdennetuksi ja erityisnuorisotyöksi oli määritelty:

- etsivä nuorisotyö
- nuorten työpajatoiminta
- jalkautuva nuorisotyö, katutyö
- ohjaamatoiminta
- pienryhmätoiminta.

Kuva 31: Kohdennetun ja erityisnuorisotyön palvelujen saatavuus vuosina 2015–2023

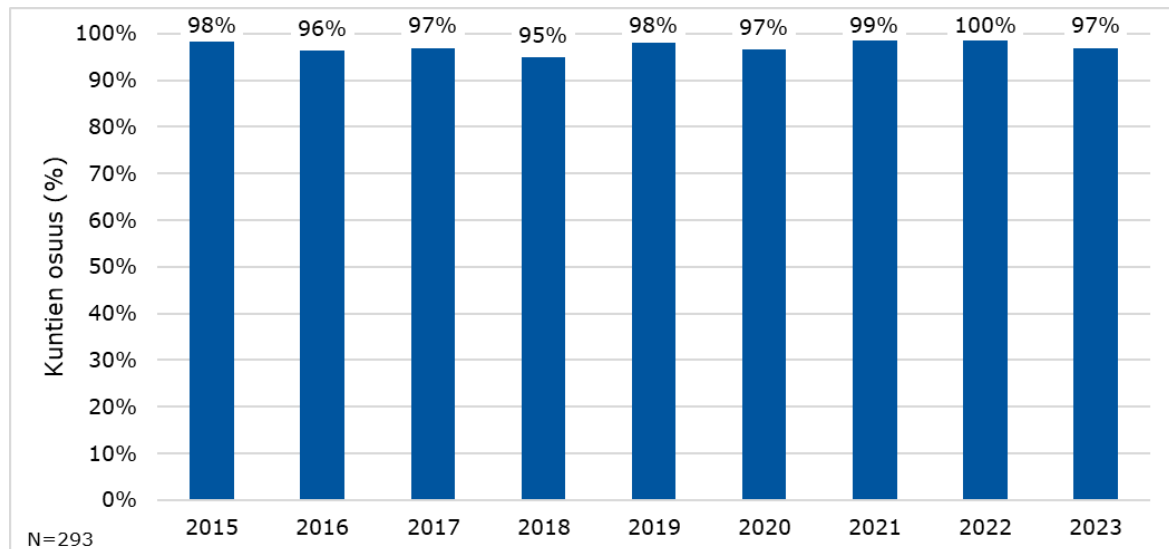
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

2.2.1 Etsivä nuorisotyö

Nuorisolain mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämäntähtäilyä sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Etsivää nuorisotyötä toteutetaan eri tavoin: kunnan omana työnä, useamman kunnan yhteistyönä tai ostopalveluna.

Etsivään nuorisotyöhön kohdennetun valtionavustuksen pudottua korona-avustusten päättyttyä etsivän nuorisotyön palvelujen saatavuus on hiukan vähentynyt.

Kuva 32: Etsivä nuorisotyö - saatavuus vuosina 2015–2023

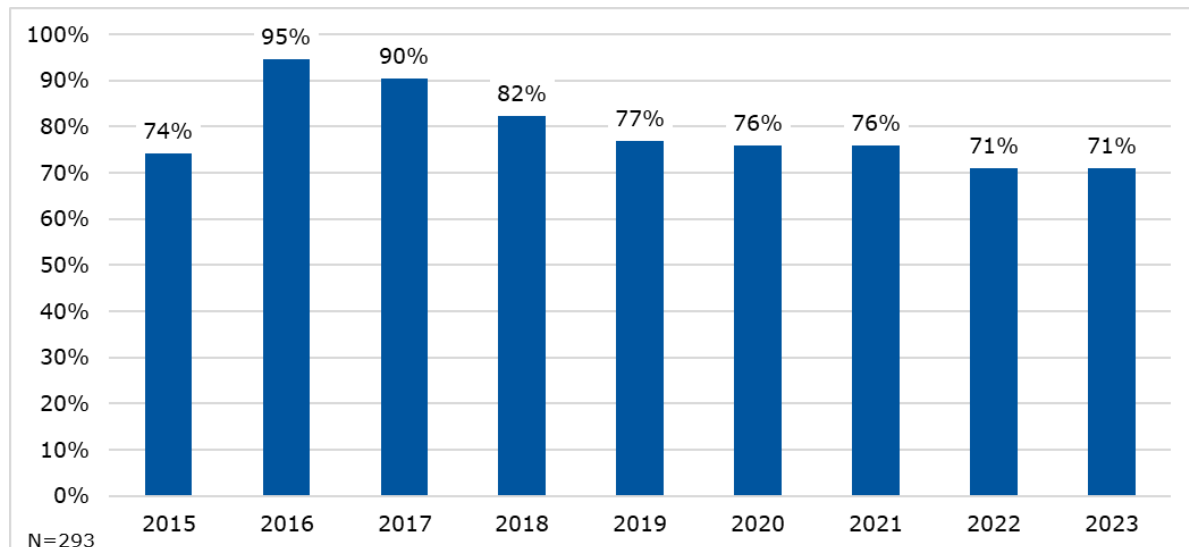
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Vuonna 2023 etsivän nuorisotyön palvelut olivat nuorten saatavilla jatkuvasti tai päivittäin 82 prosentissa kaikista Suomen kunnista. Maakunnittain tarkasteltuna etsivä nuorisotyö oli nuorten käytettävissä jatkuvasti tai päivittäin Etelä-Karjalassa, Päijät-Hämeessä ja Uudellamaalla. Lapissa ja Itä-Suomen alueella etsivän nuorisotyön palvelu järjestyi kaikissa kunnissa päivittäin tai vähintään viikoittain. Länsi- ja Sisä-Suomen alueella, Kainuussa ja Lounais-Suomessa vaihtelua palvelun saatavuudessa päivittäin, viikoittain tai vain tarvittaessa oli enemmän. Etsivä nuorisotyö tavoitti vuoden 2023 aikana 20 208 nuorta (Etsivä nuorisotyö, nuorisotilastot.fi-palvelu).

2.2.2 Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun hänen tarvitsemaansa palveluun. Nuorille suunnattua työpajatoimintaa tarjosi kaikkiaan 71 prosenttia kunnista.

Kuva 33: Nuorten työpajat - saatavuus vuosina 2015–2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Nuorisolain (1285/2016, 13§) mukaan työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjinä voivat toimia kunta tai useat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö. Nuorten työpajalla tulee olla nuorten yksilö- ja työvalmennusosaamista. Nuorten työpajan on seurattava toimintansa tuloksia.

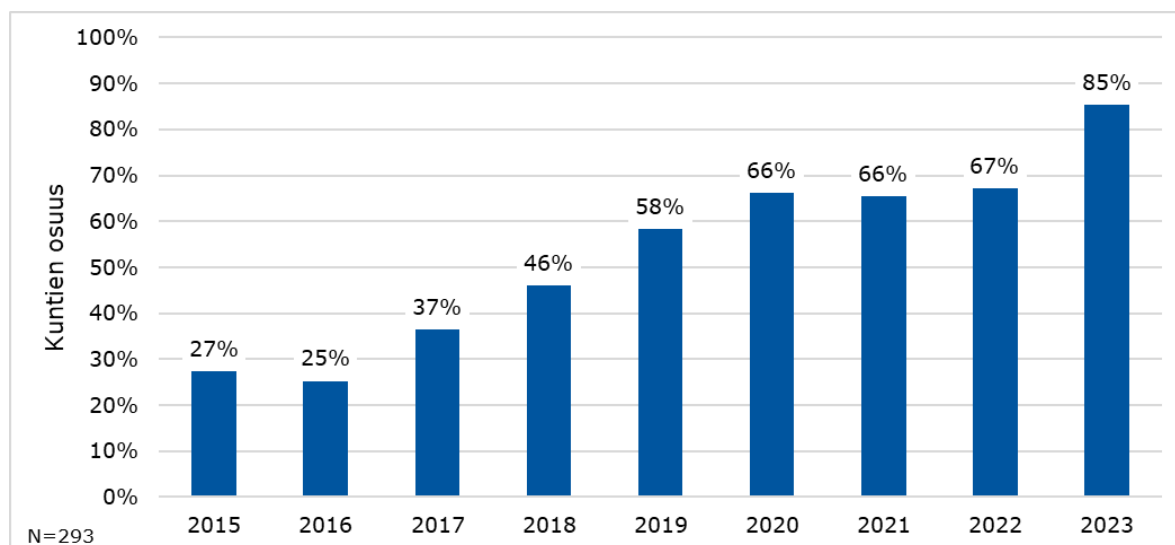
Eniten nuorten työpajatoimintaa oli tarjolla yli 100 000 asukkaan kunnissa. Heikoimmin nuorten työpajatoimintaan pystyi osallistumaan alle 5 000 asukkaan kunnissa. Vuonna 2023 nuorten työpajatoiminnassa oli mukana 12 222 alle 29-vuotiasta nuorta valmentautujaa. (Nuorten työpajatoiminnan raportti 2023, alustava tieto.)

2.2.3 Katutyö ja jalkautuva nuorisotyö

Jalkautuvalla nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten vapaa-ajan ympäristöissä yhdessä muiden toimijoiden kanssa tehtävää nuorisotyötä, jonka tavoitteena on kohdata nuoria, kartoittaa ilmiöitä ja hyödyntää saatua tietoa nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi (Papunen 2021, 9).

Jalkautuva tai kadulla tehtävä nuorisotyö on koronavuosien jälkeen lisääntynyt merkittävästi. Nuorten elämän piirissä näkyvät ilmiöt ovat lisänneet nuorisotyön jalkautumista ja näkyvyyttä katukuvassa. Nyt jopa 85 prosenttia kunnista ilmoitti tekevänsä jalkautuvaa nuorisotyötä. Kaikissa yli 20 000 asukkaan kunnissa jalkautuva nuorisotyö kuului kuntien nuorisotyön palveluihin.

Kuva 34: Katutyö tai jalkautuva nuorisotyö - saatavuus vuosina 2015–2023

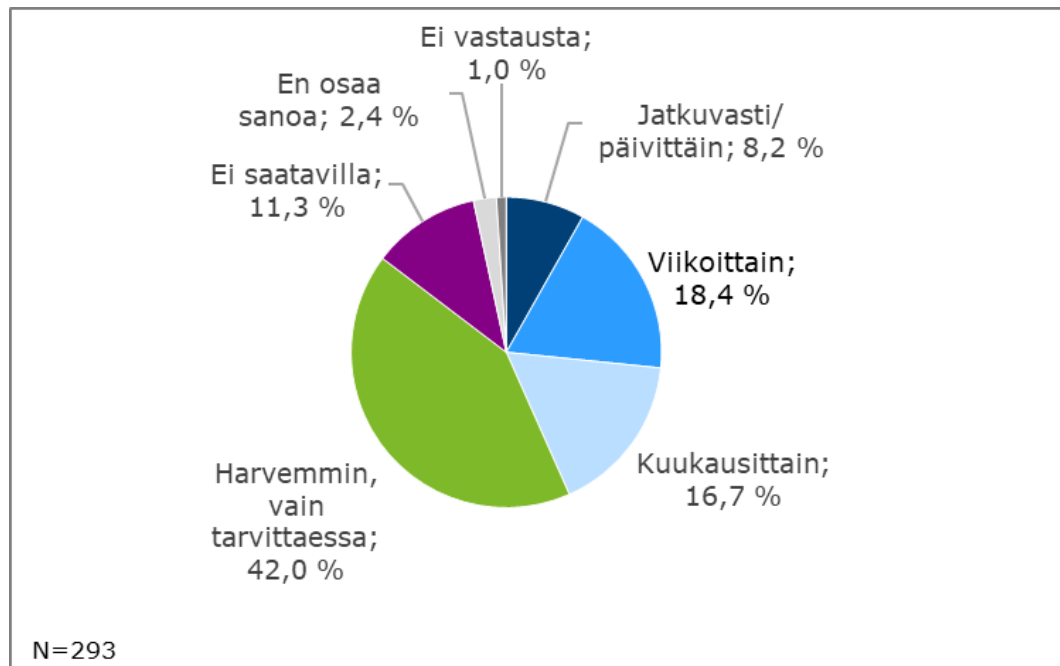

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Nuorisotyöllä on tarve tavoittaa nuoret siellä, missä he liikkuvat kuten kauppakeskuksissa tai koulujen loppumisen, juhlapyhien sekä erilaisten tapahtumien aikaan. Vuoden 2021 arvioinnin mukaan katutyön tai jalkautuvan nuorisotyön toiminnassa oli mukana nuorten asioista kiinnostuneita vapaaehtoisia aikuisia, järjestöjä ja seurakuntia. Lisäksi erityisesti Saapas-, Walkers- ja WAUTO-toiminta mainittiin jalkautuvan nuorisotyön toimintamalleina. Myös yhteistyö etsivän nuorisotyön ja Ankkuri-toiminnan kanssa mainittiin useasti.

Vuonna 2023 kuntakyselyn kysymyksen asettelu oli muotoiltu uudestaan. Vastaajia pyydettiin arvioimaan, kuinka usein nuorisotyössä jalkauduttiin nuorten pariin, ja sekin osaltaan rohkaisi kuntia vastaamaan myönteisesti palvelun saatavuuteen. Myös ne kunnat, joiden nuorisotoimi jalkautui harvemmin esimerkiksi ainoastaan koulun päättäjäisviikonloppuna tai erilaisten tapahtumien aikaan sekä lähinnä kesäaikana, tulivat huomioiduksi. Yli neljäsosa kunnista vastasi jalkautuvan nuorisotyön olevan päivittäistä tai viikoittaista. Säännöllisimmin sitä kuitenkin järjestivät isot yli 100 000 asukkaan kunnat, joista 89 prosenttia ilmoitti työtä tehtävän päivittäin.

Kuva 35 Katutyö tai jalkautuva nuorisotyö vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

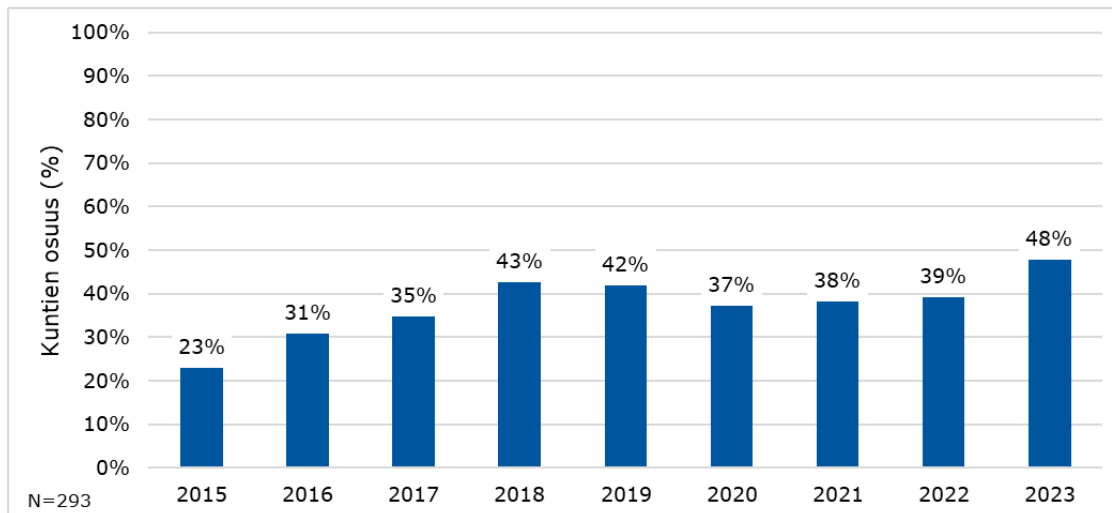
Jalkautuvaa nuorisotyötä on alettu mallintaa ja luoda työmuodolle periaatteet. Jalkautuva nuorisotyö ja katutyö nuorisotyön työmuotona oli tarkasteltavien vuosien mittaan selkeästi kasvanut koko ajan. Työmuoto on ollut erityisen suosittua Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella - Kanta-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Uudellamaalla. Palvelun saatavuus vaihteli paljon maakuntien välillä.

2.2.4 Ohjaamo

Ohjaamo on paikka, johon on pyritty kokoamaan erilaisia alle 30-vuotiaille suunnattuja matalan kynnyksen palveluja. Nuoret voivat saada maksutonta apua, tietoa ja ohjausta omien tarpeidensa mukaan työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa. Ohjaamon palveluita oli saatavilla liki 48 prosentissa kuntia. Monialaisten palvelujen saatavuus oli lisääntynyt verrattuna aikaisempiin vuosiin. Laki työllisyyden monialaisesta edistämisestä astui voimaan vuoden 2023 alkupuolella. Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisien ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.

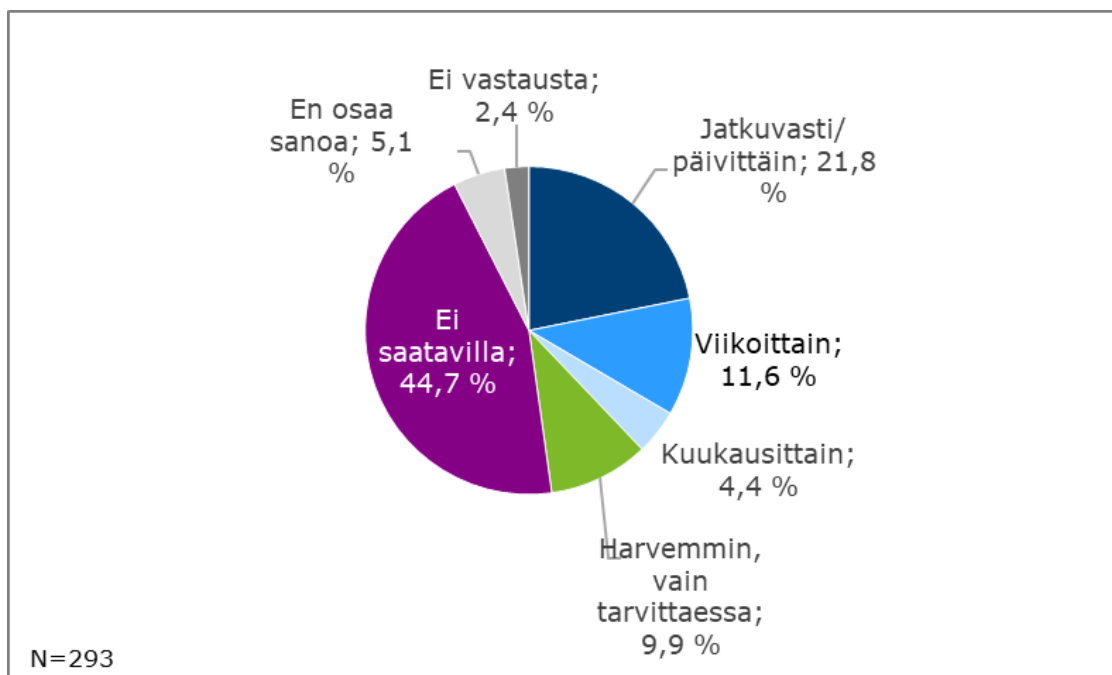
Eniten palvelua oli saatavilla 50 000–100 000 asukkaan kunnissa, joissa palvelu oli saatavilla päivittäin tai vähintään viikoittain.

Kuva 36: Ohjaamon palvelut - saatavuus vuosina 2015–2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 37 Ohjaamon palvelut vuonna 2023

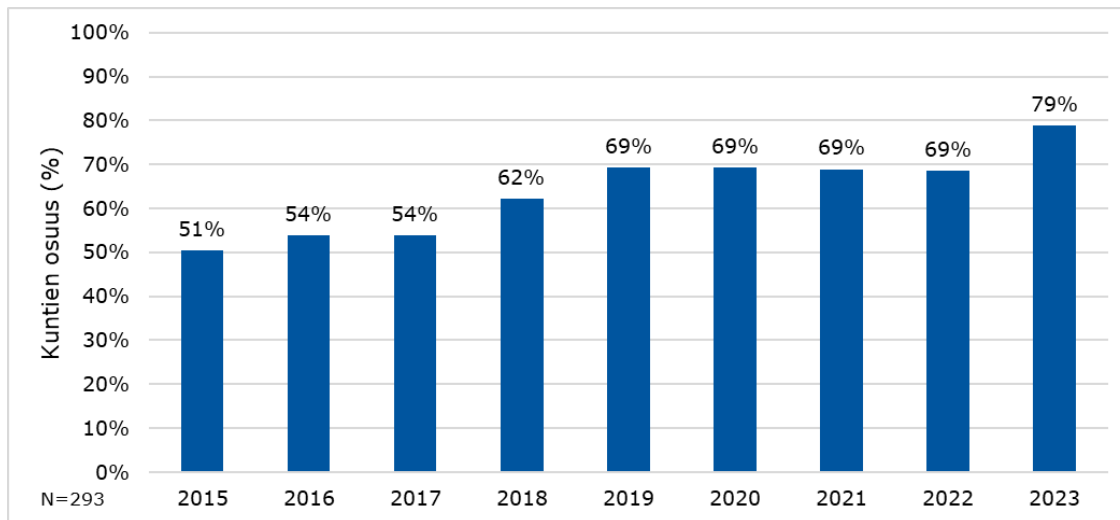

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

2.2.5 Kohdennettu pienryhmätöiminta

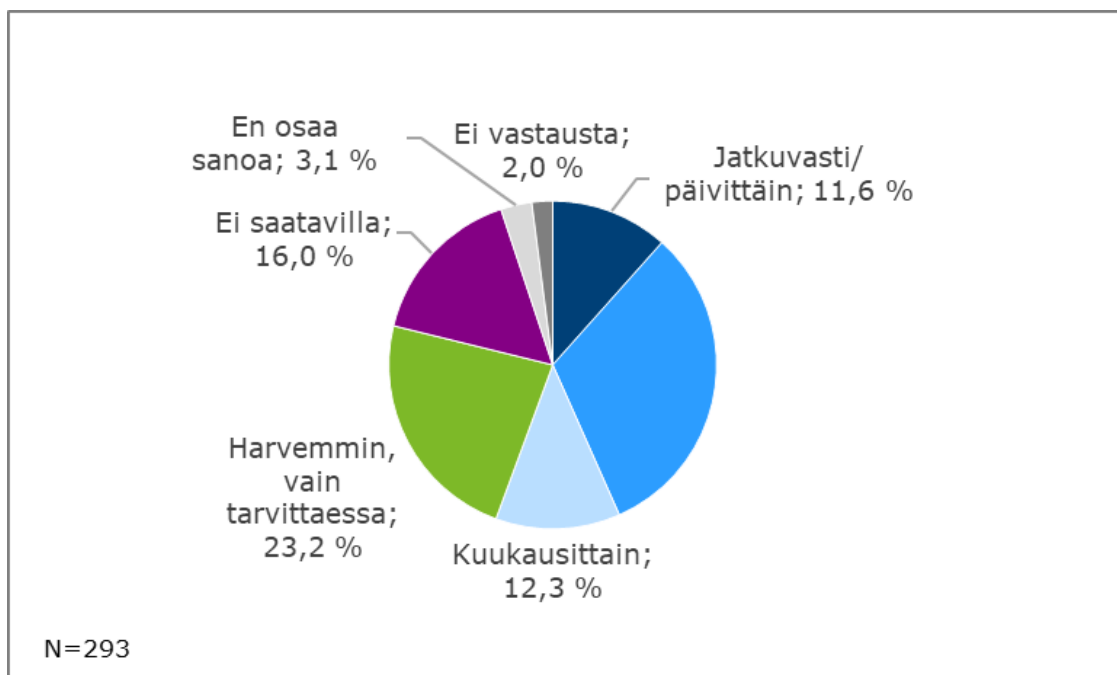
Pienryhmätöimintaa eli nuorten suljettuja ryhmätöimintoja järjesti noin 79 prosenttia kunnista. Useimmiten se oli erityisnuorisotyön, etsivän nuorisotyön tai koulujen kanssa tehtävän yhteistyön merkeissä toteutettu työmuoto, joka kohdentui erityisen tuen tarpeessa oleville nuorille. Pienryhmätöimintaa järjestettiin kaikissa yli 20 000 asukkaan kunnissa. Palvelua tarjottiin eniten isoissa yli 100 000 asukkaan kunnissa päivittäin tai viikoittain.

Kuva 38: Pienryhmätoiminta - saatavuus vuosina 2015–2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 39 Pienryhmätoiminta vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

2.3 Nuorisotyö koulussa

Koulussa työskentelee opettajien lisäksi joukko nuorten hyvinvointia tukevia ammattilaisia, joiden joukkoon ovat 2000-luvulla tulleet mukaan myös kuntien nuorisotyöntekijät. Nuorisotyötä tehdään entistä useammin myös muulloin kuin nuorten vapaa-ajalla, mihin se on perinteisesti kohdistunut. Nuorisotyön palvelujen tulee lähtökohtaisesti olla aina nuorelle vapaaehtoisia, vaikka ne

sijoittuisivatkin esimerkiksi kouluun. Nuorisotyö tunnustetaan toimijaksi, jolla on myös koulun arjessa mahdollisuus tukea nuorten hyvinvointia niin yksilö- kuin ryhmätasolla (Jurvanen ym., 2021).

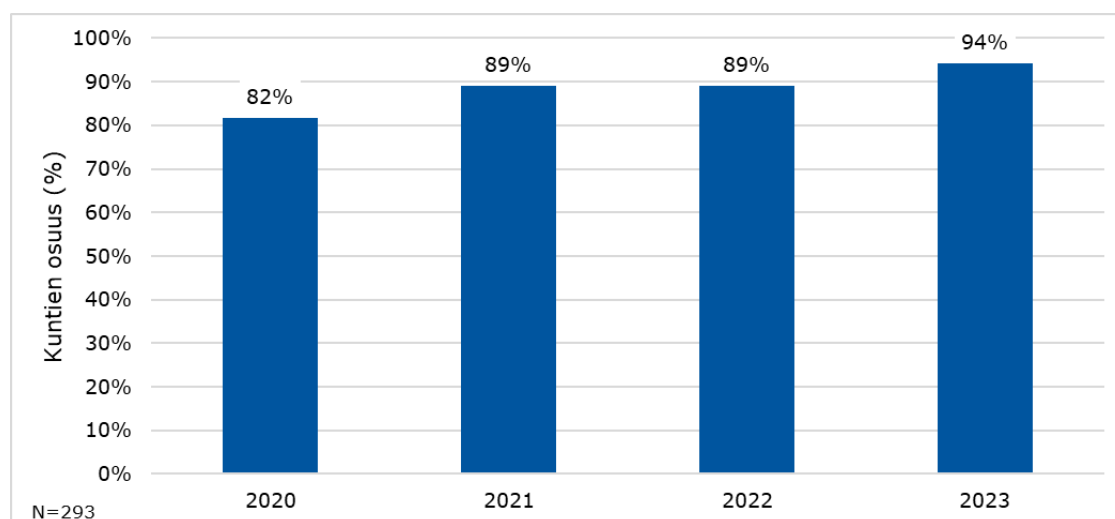
Vuosille 2020–2023 oli nimetty nuorisoalan osaamiskeskus Nuoska, jonka tehtävänä oli kehittää alueellisesti ja valtakunnallisesti sovellettavia nuorisotyön toimintamalleja kouluihin ja oppilaitoksiin. Osaamiskeskusten tehtävät oli määritelty valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2020–2023 painopisteiden mukaisesti. Tällä hetkellä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö on kasvanut yhdeksi tärkeäksi kunnallisen nuorisotyön työmuodoksi muiden palvelujen rinnalle.

Petteri Orpon hallitusohjelman (20.6.2023) mukaan hallitus edistää koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä sekä turvallisten aikuisten läsnäoloa kouluissa. Hallitus tukee nuorten hyvinvointia laaja-alaisessa yhteistyössä yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa. Osana yhteistyötä määritellään viitekehys hyvinvointialueiden, kuntien, koulujen, kolmannen sektorin ja seurakuntien yhteistyölle. Moniammatillisen yhteistyön ja erityisesti nuorisotyön vahvistaminen perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa oli yksi valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2020–2023 alatavoitteista tavoitekokonaisuudessa ”Nuorella on edellytykset sujuvaan arkeen – syrjäytyminen vähenee” (Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023, 15–16).

2.3.1 Nuorisotyö peruskoulussa

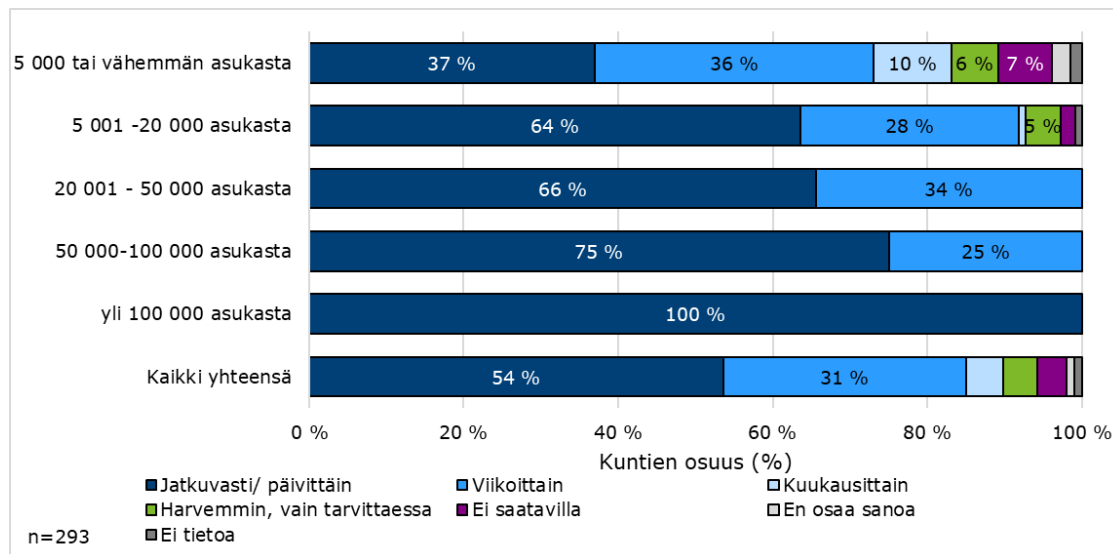
Nuorisotyötä peruskouluissa tarjosi noin 94 prosenttia kunnista. Työmuoto oli pysyvämpää - päivittäistä tai vähintään viikoittaista - kaikissa yli 20 000 asukkaan kunnissa. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä on tuettu valtionavustuksin vuosina 2020 ja 2022 sekä viimeisimpänä tätä raporttia kirjoitettaessa vuonna 2024.

Kuva 40: Nuorisotyö peruskouluissa - saatavuus vuosina 2015–2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 41 Nuorisotyö peruskouluissa vuonna 2023

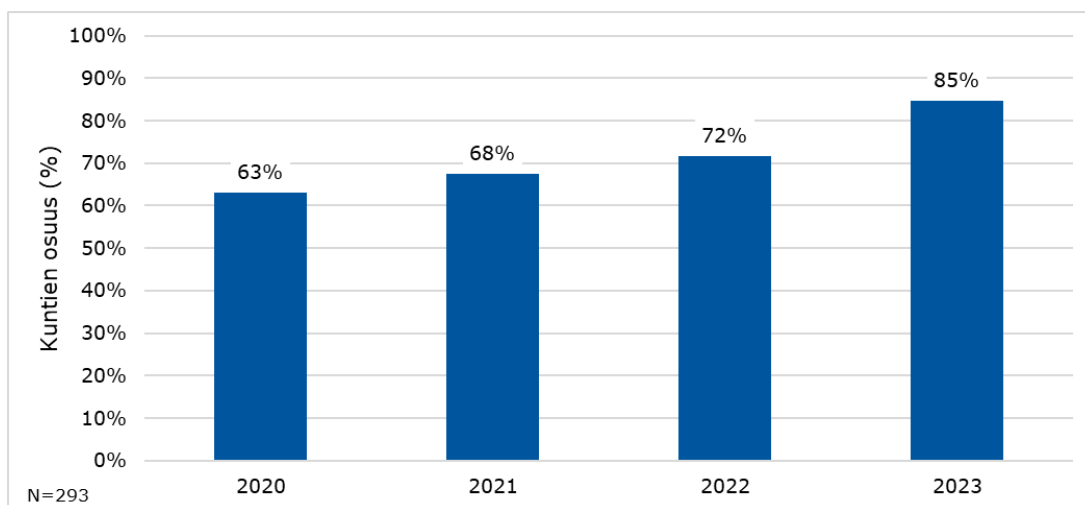
Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Peruskouluissa koulunuorisotyön palvelut olivat hyvin saatavissa erityisesti Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen avialueilla. Vaihtelua palvelun saatavuudessa oli eniten Länsi- ja Sisä-Suomen avin ja Itä-Suomen avin alueilla. Erot eivät olleet kuitenkaan suuria, sillä kaiken kaikkiaan 94 prosenttia kunnista tarjosi nuorisotyötä peruskoulussa.

2.3.2 Nuorisotyö peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa

Kunnilta kysyttiin erikseen myös peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa tehtävästä nuorisotyöstä, joka oli myös lisääntynyt. Useassa avovastauksessa mainittiin, että etsivä nuorisotyö hoitaa nivelvaihteyden tai on käytettävissä tässä vaiheessa. Lisäksi erilaisia hankkeita oli kohdistettu nimenomaan nivelvaihteyhön.

Kuva 42: Nuorisotyö peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa - saatavuus vuosina 2015–2023

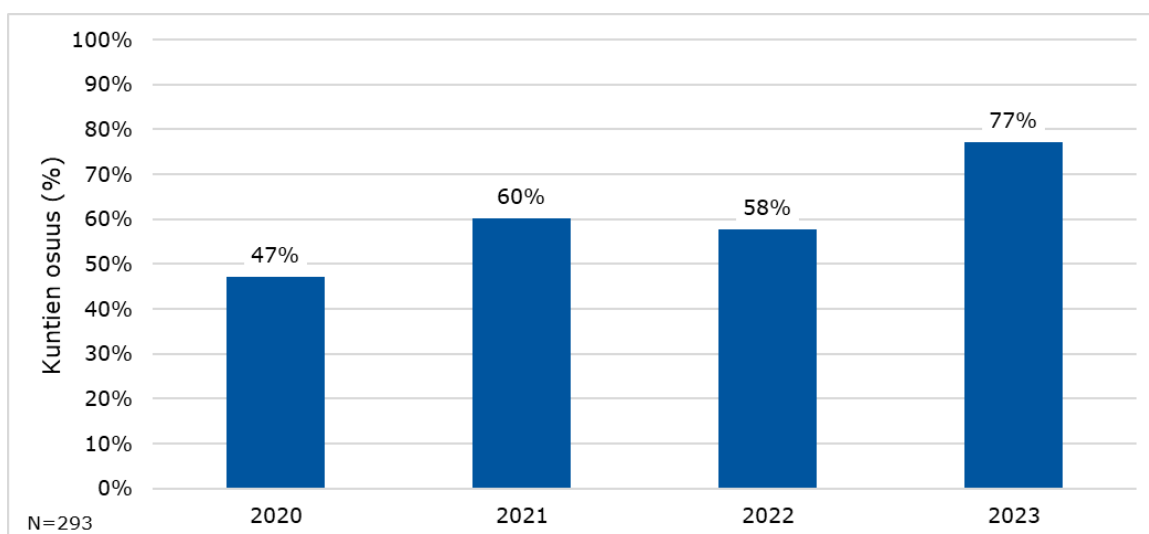

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

2.3.3 Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa

Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa oli lisääntynyt edelliseen arviointiin verrattuna. Kuntakoon mukaan tarkasteltuna kaikissa yli 20 000 asukkaan kunnissa palvelua oli saatavilla keskimäärin 90 prosentissa kunnista. Pienistäkin kunnista 65 prosenttia tarjosi palvelua, vaikkei kaikissa pienissä kunnissa ole toisen asteen oppilaitosta. Toisella asteella nuorisotyötä hoitivat avovastausten mukaan useassa kunnassa etsivät nuorisotyöntekijät. Etsivät nuorisotyöntekijät jalkautuivat pienemmiltä paikkakunnilta keskuskaupunkien ammatillisiin oppilaitoksiin.

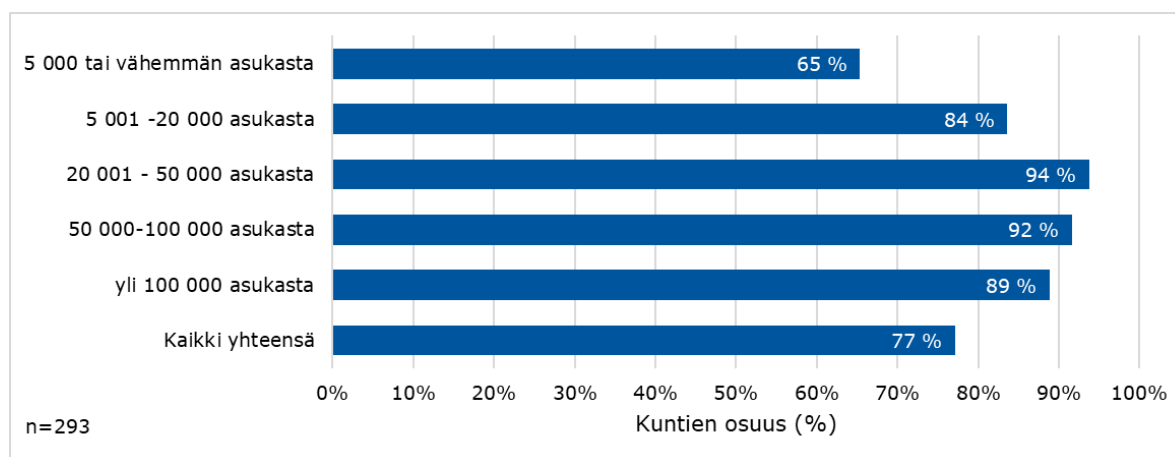
Kuva 43: Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa - saatavuus vuosina 2015–2023

Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Oppivelvollisuuslaki astui voimaan 1.8.2021. Kaikki alle 18-vuotiaat ovat uuden lain mukaan oppivelvollisia. Kiilakosken (toim.) mukaan erityisesti lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa nuorisotyötä tekevien kuntien määrä on lisääntynyt. Tämän oletetaan ainakin osittain selittyvän oppivelvollisuusiän nostamiseen liittyvillä vaikutuksilla ja toisaalta havaitulla tarpeella kohdentaa nuorisotyötä enemmän myös peruskoulunsa päättäneiden nuorten pariin.

Kuva 44: Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Peruspalvelujen arvioinnissa ei kysytty kouluissa tehtävään nuorisotyöhön käytettyä aikaa. Osa koulunuorisotyöstä toteutuu kokoaikaisena tai osa-aikaisena tehtävänä tai kouluissa piipahtelevina vierailijoina.

2.4 Nuorten kansalaistoiminnan tukipalvelut

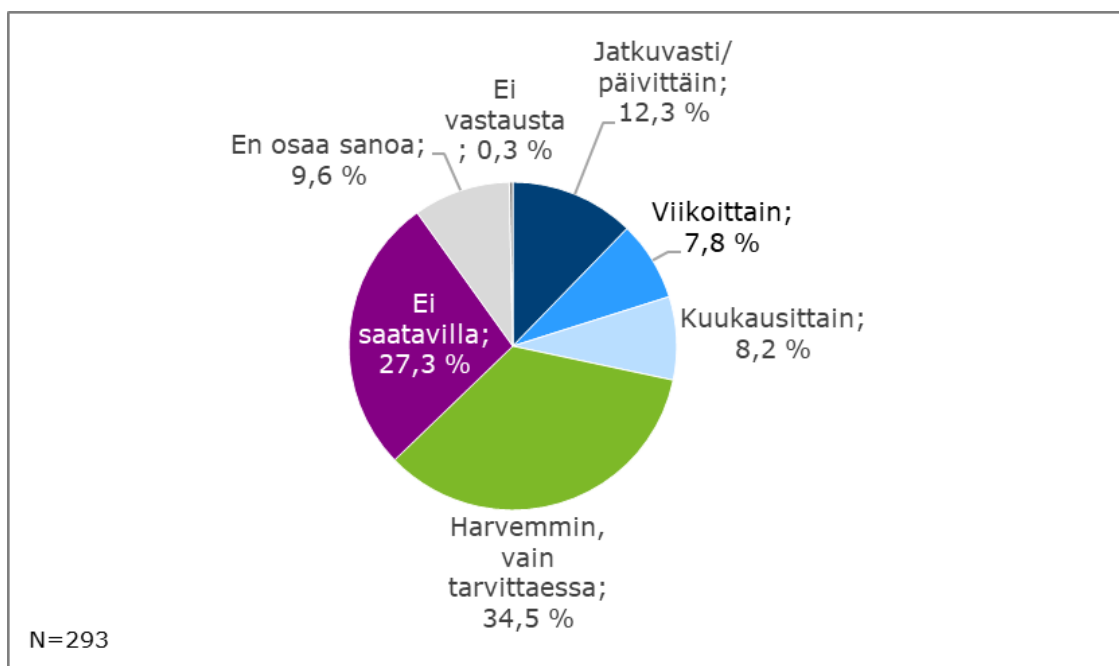
Kuntien tarjoamia tyypillisiä tukipalveluja sekä nuorisoyhdistyksille että nuorten vapaille toimintaryhmille olivat tilojen maksuton käyttö sekä viestintä-, materiaali- ja varustetuki. Lisäksi kuntien työntekijät antoivat ohjausta ja neuvontaa avustusten haussa tai järjestivät koulutusta.

2.4.1 Nuorisoyhdistysten tukipalvelut

Nuorisoyhdistysten tukipalveluja (tässä tapauksessa muu kuin avustustoiminta) ilmoitti vuonna 2023 tarjoavansa 63 prosenttia kunnista. Kasvua oli edelliseen vuoteen nähden enemmän kuin 20 prosenttia, mutta on mahdollista, että tähän vaikuttaa kysymysasettelun muuttuminen. Aiemmin ei kysytty, kuinka usein tukipalveluja tarjotaan. Nyt tukipalveluja todennäköisesti ilmoittivat tarjoavansa myös ne kunnat, jotka tarjoavat niitä vain harvoin ja jotka ovat tästä syystä voineet aiemmissa kyselyissä ilmoittaa, ettei palveluja ollut tarjolla. Kuntia, jotka ilmoittivat tarjoavansa nuorisoyhdistysten tukipalveluja harvemmin tai vain tarvittaessa, oli yli kolmannes kaikista kunnista.

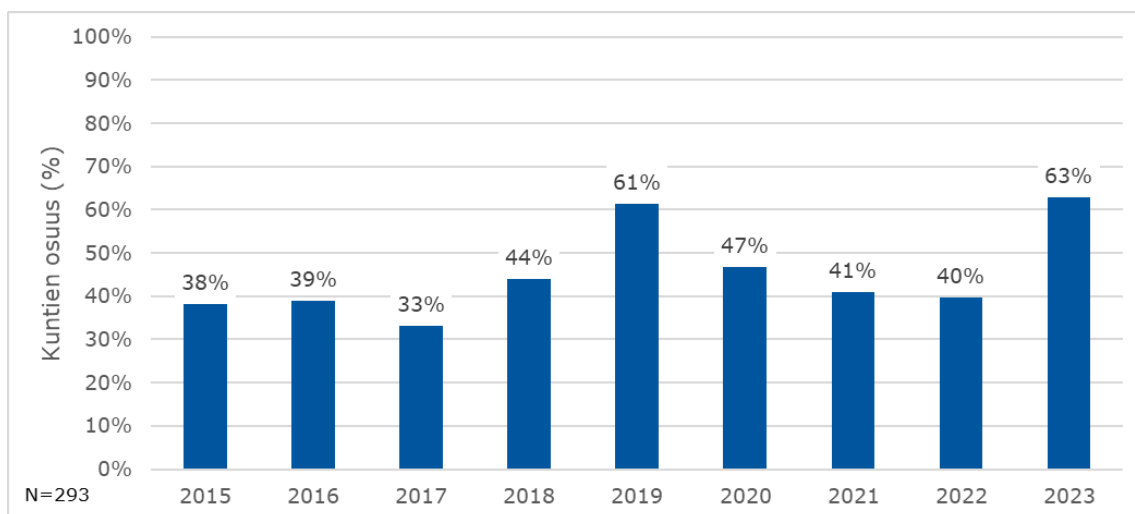
Kaikista kunnista 27 prosenttia ei tarjonnut ollenkaan tukipalveluja nuorisoyhdistyksille. Pienimmistä kunnista puolet tarjosi tukipalveluja nuorisoyhdistyksille, mutta kunnan koon kasvaessa yli 50 000 asukkaaseen tukipalveluja tarjosi yli yhdeksän kuntaa kymmenestä. Kunnan koolla on merkitystä myös siihen, miten usein tukipalveluja oli tarjolla.

Kuva 45 Nuorisoyhdistysten tukipalvelut vuonna 2023

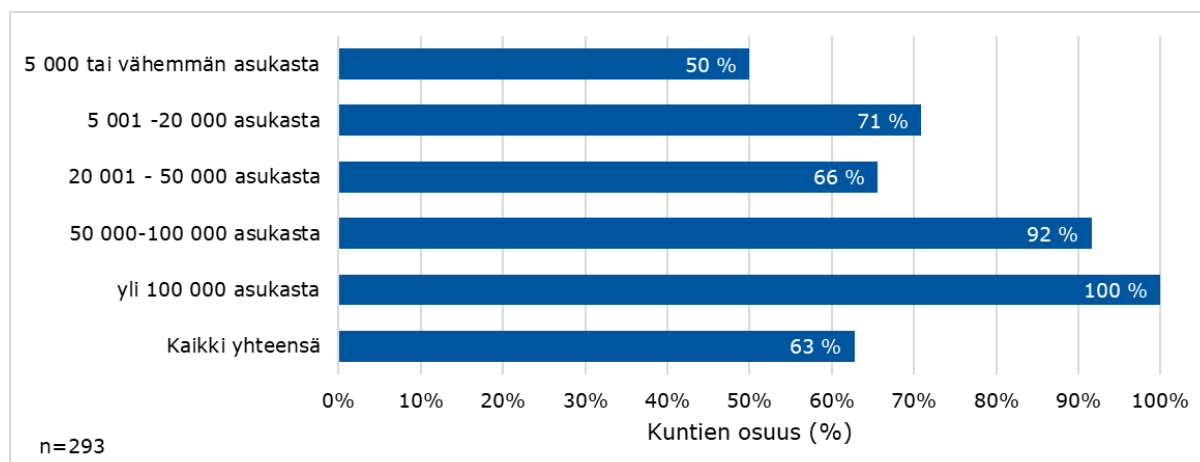
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 46: Nuorisoyhdistysten tukipalvelut - saatavuus vuosina 2015–2023

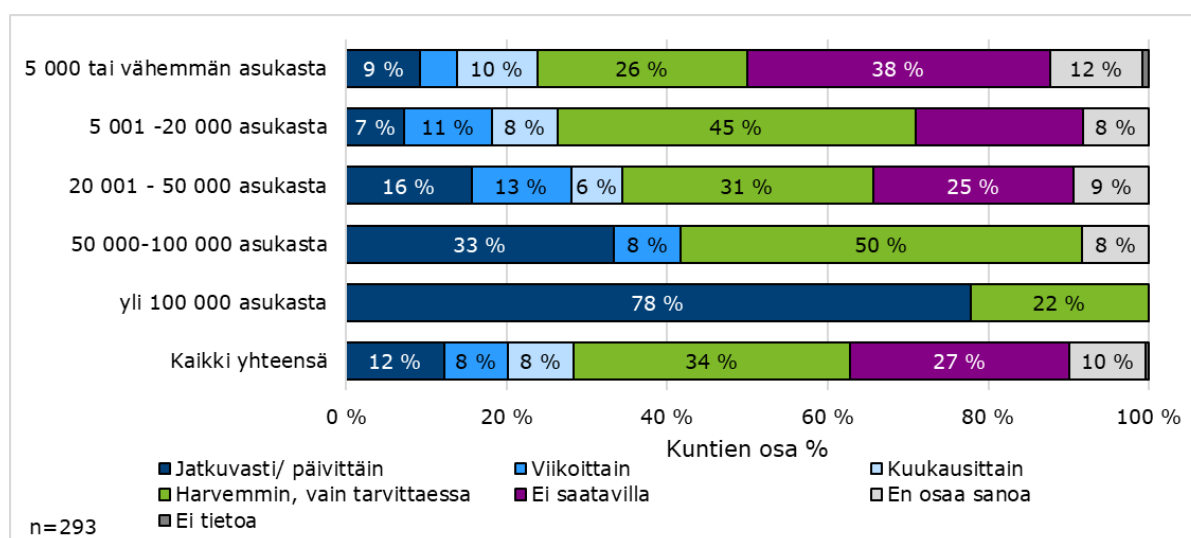
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 47: Nuorisoyhdistysten tukipalvelut eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Kuva 48 Nuorisoyhdistysten tukipalvelut eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

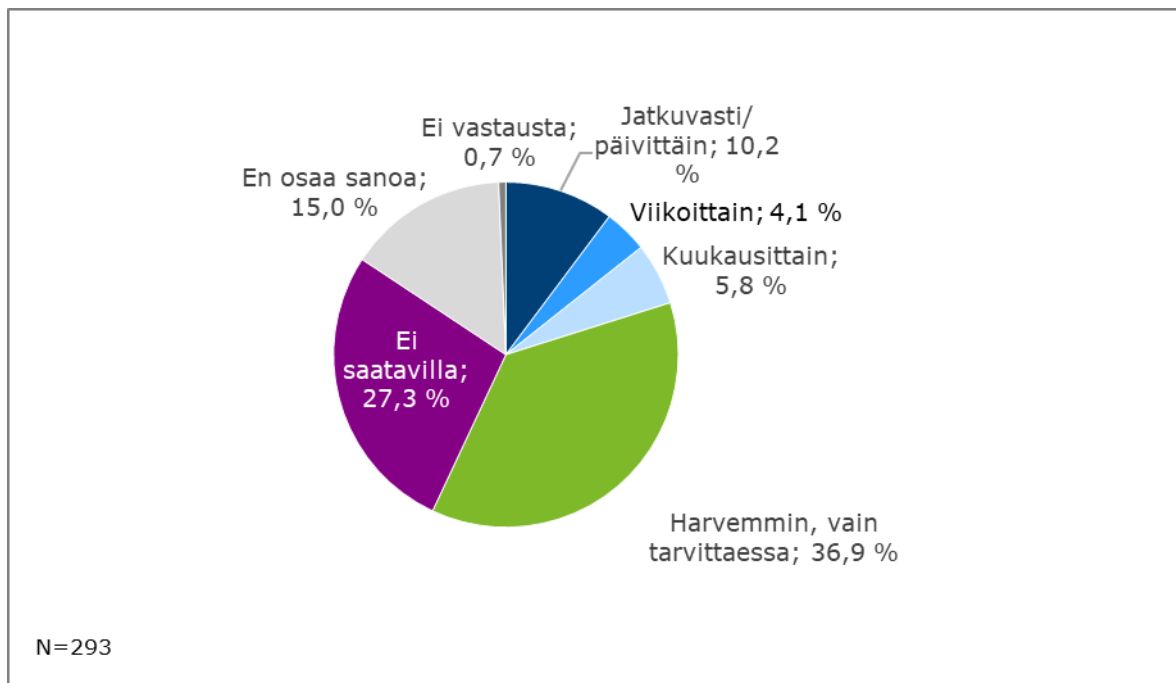
2.4.2 Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut

Nuorten vapaita toimintaryhmiä ovat esimerkiksi nuorten bänditoiminta ja erilaiset skeitti- ja katutaideprojektit. Suomen kunnista 57 prosenttia tarjosi tukipalveluja nuorten vapaille toimintaryhmille. Reilu neljännes kunnista ilmoitti, ettei näitä palveluja ollut ollenkaan saatavilla. Lisäksi melko iso osa kyselyyn vastanneista eli 15 prosenttia ei osannut sanoa, onko tällaisia palveluja kunnassa olemassa.

Kunnan koolla oli vaikutusta tukipalvelujen tarjoamiseen. Pienimmistä kunnista tukipalveluja nuorten vapaille toimintaryhmille pystyi tarjoamaan 44 prosenttia, kun sama osuus yli 50 000 asukkaan kunnista ylsi jo yli 90 prosenttiin.

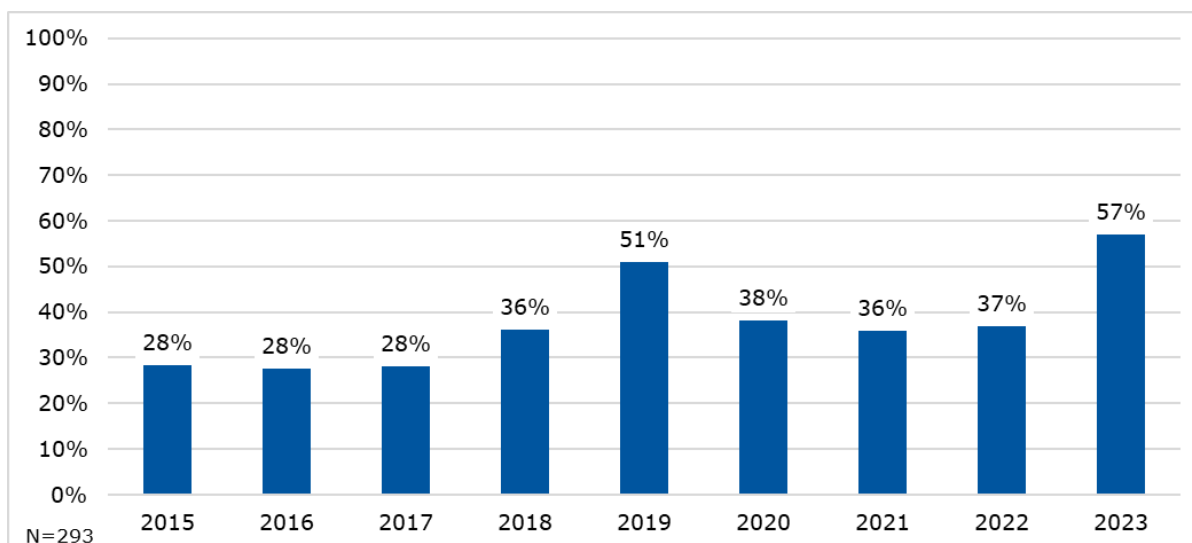
Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelujen tarjonta oli kasvanut 20 prosenttiyksikköä vuonna 2023 verrattuna edelliseen vuoteen. Todellinen kasvu ei luultavimmin ole näin suurta, vaan tulokseen vaikutti mitä todennäköisimmin myös kysymyksenasettelun muuttuminen.

Kuva 49 Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut vuonna 2023

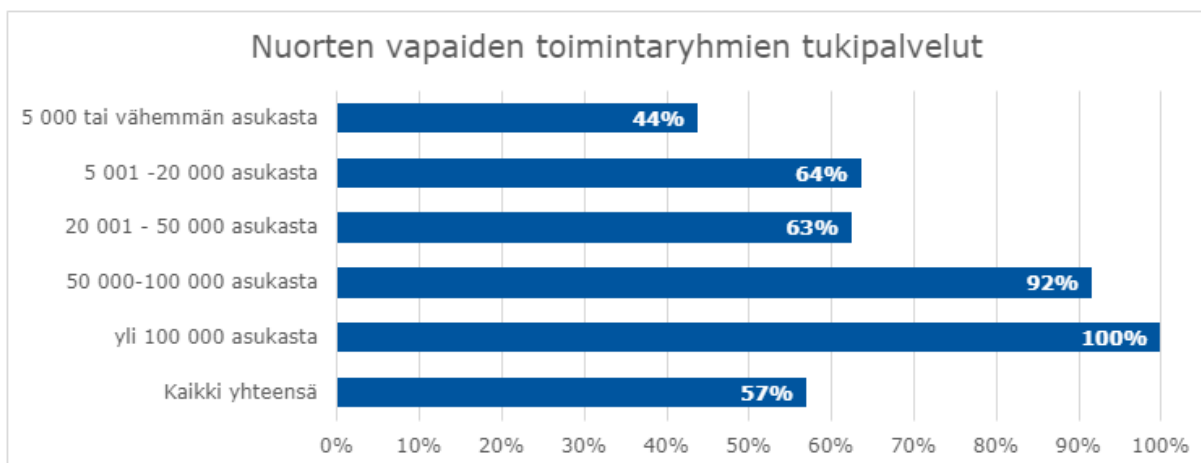
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 50: Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut - saatavuus vuosina 2015–2023

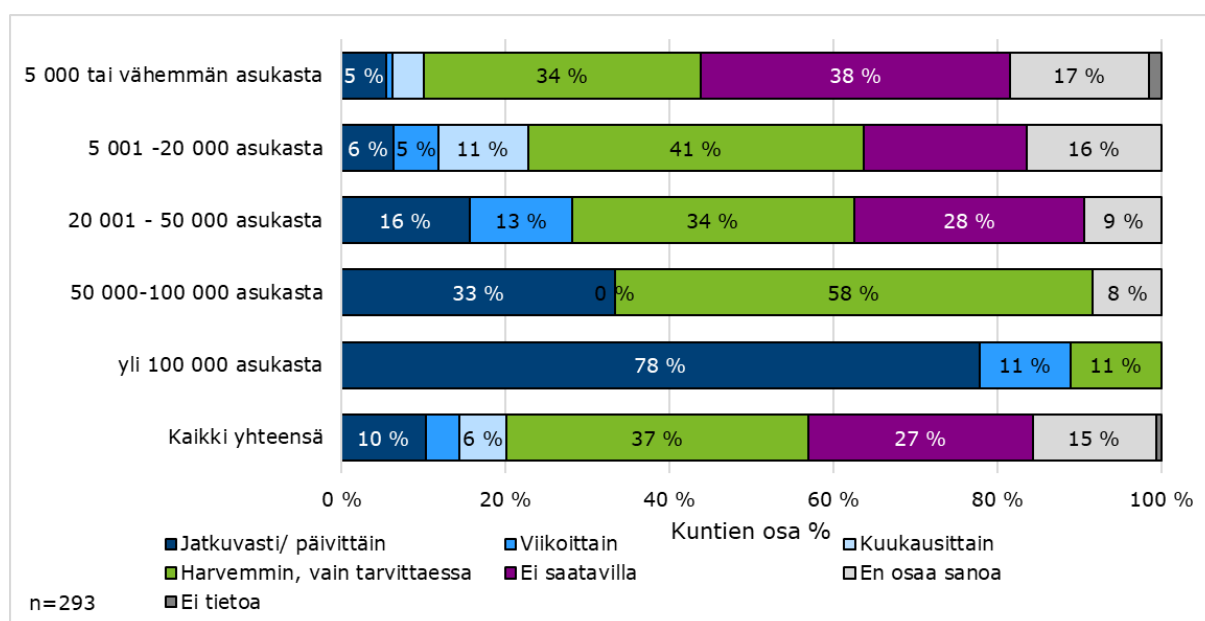
Lähde: Aluehallintovirasto (Nuorisotyö kunnissa kysely)

Kuva 51: Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut eri kokoisissa kuntaluokissa

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

Kuva 52 Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

2.5 Nuorten vaikuttajaryhmien aseman edistäminen kunnissa

Kunnilta kysyttiin myös, toimiiko kunnassa nuorten vaikuttajaryhmä kuten esimerkiksi nuorisovaltuusto. Vain kaksi vastaajaa kertoi, ettei kunnassa toimi vaikuttajaryhmää. Näistä toinen vastaaja kertoi, että yhteistyötä tehdään koulun oppilaskunnan kanssa.

Kuntia pyydettiin kertomaan, kuinka kunnassa edistetään nuorten vaikuttajaryhmän asemaa. Avoimeen kysymykseen saatiin paljon vastauksia, joista pystyttiin tiivistämään kahdeksan yleisintä tapaa edistää toimintaa ja ryhmän asemaa:

- nuorisovaltuustolla on edustukset ja osallistumisoikeus kunnan päätöksentekaelimien kokouksiin
- tuetaan nuorten vaikutusmahdollisuuksia tehdä aloitteita ja antaa lausuntoja
- kunnan nuorisopalvelut ohjaavat ja tukevat nuorten ryhmien toimintaa
- vaikuttajaryhmien järjestämien tapahtumien ja projektien tukeminen
- annetaan käyttöön kunnan viestintäkanavat ja media nuorten vaikuttajaryhmien viestinnässä
- taloudellinen tukeminen siten, että nuorisovaltuuston tai vaikuttajaryhmän käyttöön annetaan budjetti tai heille maksetaan kokouspalkkioita
- nuorten osallistaminen ja kuuleminen eri tilanteissa
- kunnassa on luotu vaikuttamisen rakenteet tai prosessit nuorten kuulemiseen ja vaikuttamiseen.

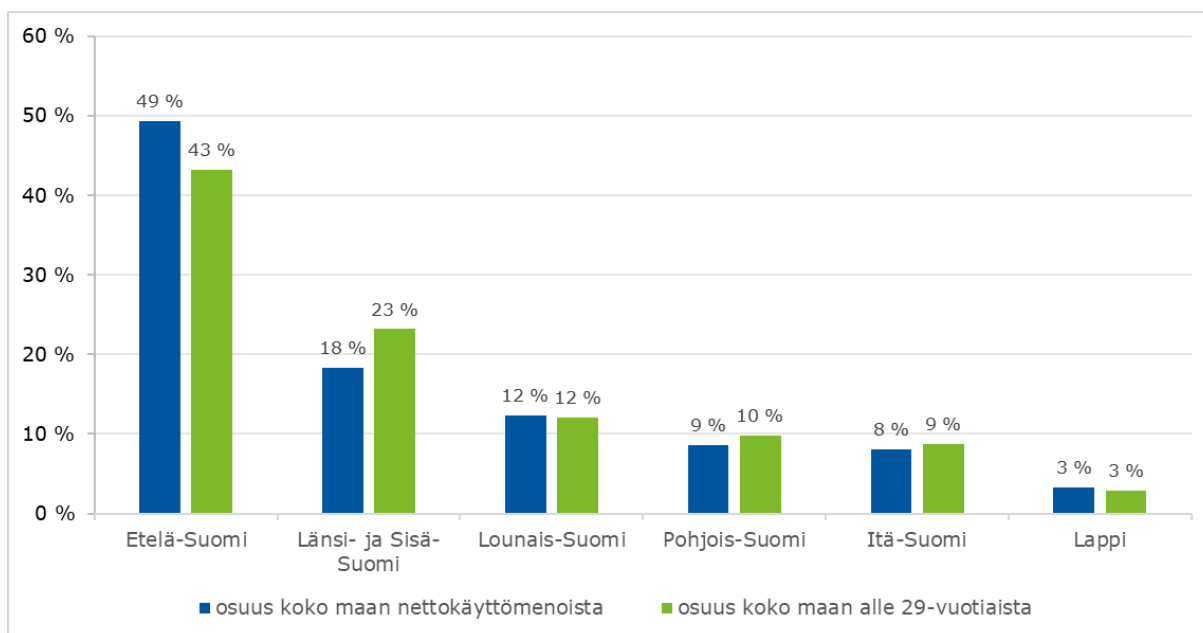
3 Mitkä ovat nuorisotyön käyttömenot, henkilöstön määrä ja nuorten käytettävissä olevat nuorisotilat?

3.1 Nuorisotyön käyttömenot

Kunnan oman verotuloista saatavan rahoituksen lisäksi kunnat saavat nuorisopalvelujen järjestämiseen valtionosuutta. Valtionosuus lasketaan kunnan alle 29-vuotiaasta asukasta kohden määriteltävän yksikköhinnan perusteella ja maksetaan vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Lisäksi kunnat voivat hakea toimintaansa valtionavustusta aluehallintovirastoilta etsivään nuorisotyöhön, nuorten työpajatoimintaan, nuorisotoimialan kehittämiseen, lasten ja nuorten harrastustoimintaan sekä nuorisotyöhön kouluissa (vuosina 2020, 2022 ja 2024). Kunnat voivat hyödyntää myös EU-rahoitusta. Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) voi hakea tukea esimerkiksi nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen tähtääviin hankkeisiin. EU:n nuoriso-ohjelmat (Erasmus+ nuorisoalalle ja Euroopan solidaarisuusjoukot) puolestaan tarjoavat tukea kansainväliseen nuorisotyöhön.

Kuntien taloustiedot vuodelta 2023 eivät olleet vielä tätä arviointia tehdessä käytettävissä, joten uusimmat tiedot nuorisotoimen käyttömenoista ovat vuodelta 2022. Vuoden 2022 yhteenlasketut käyttömenot koko maassa olivat noin 203 700 000 euroa. Eri aluehallintovirastojen osuus nettokäyttömenoista noudattelee alueen nuorten osuutta koko maan alle 29-vuotiaista (Kuva 53.).

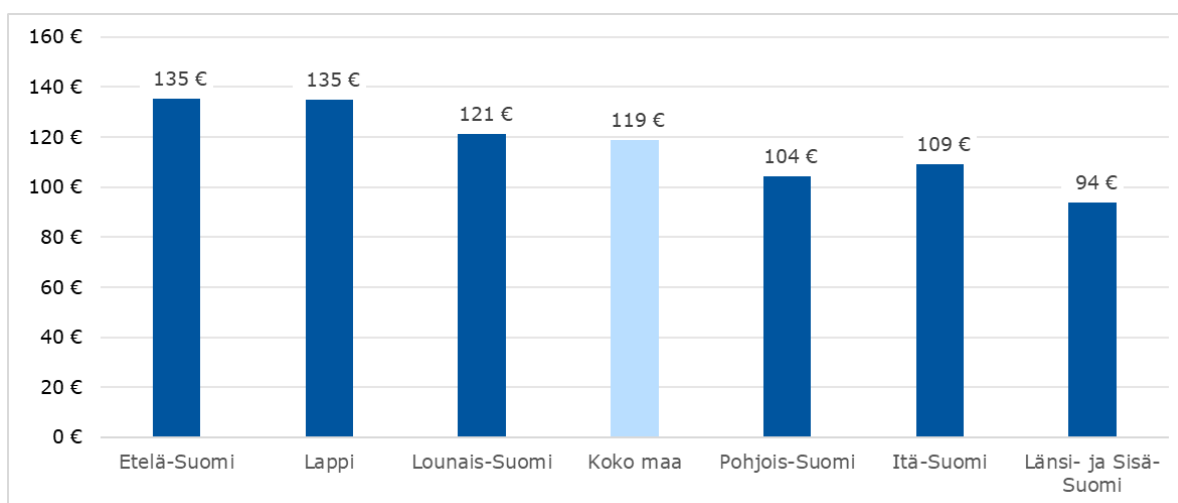
Kuva 53: Nuorisotoimen nettokäyttömenojen ja alle 29-vuotiaiden osuudet aluehallintovirastoittain vuonna 2022

Lähde: Kuntaliitto

Etelä-Suomeen kohdistui suurempi osuus nettokäyttömenoista kuin alueella asuvien nuorten osuus on. Länsi- ja Sisä-Suomessa tilanne oli päinvastainen. Tämä tulee esille myös laskettaessa nettokäyttömenot nuorta kohden. Vuonna 2022 kuntien nuorisotoimet käyttivät keskimäärin 119 euroa alle 29-vuotiasta kohden (Kuva 54.). Aluehallintovirastojen välillä oli vaihtelua käyttömenoissa Länsi- ja Sisä-Suomen 94 eurosta Etelä-Suomen ja Lapin 135 euroon.

Kuva 54: Nuorisotoimen nettokäyttömenot alle 29-vuotiasta kohden aluehallintovirastoittain vuonna 2022

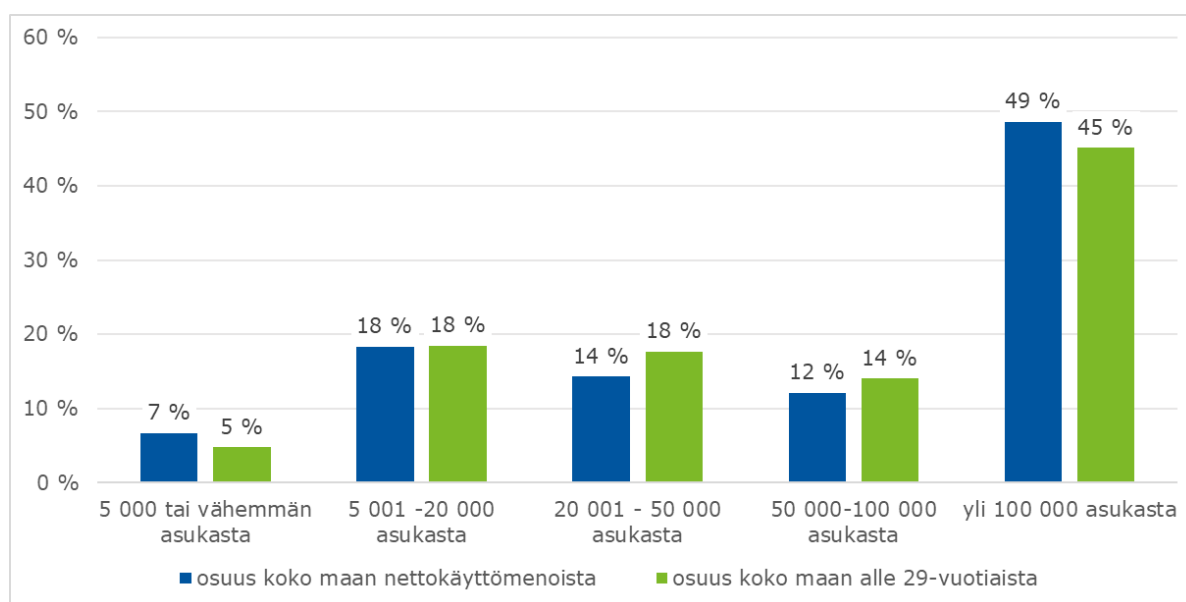

Lähde: Kuntaliitto

3.1.1 Tilanne eri kokoisissa kunnissa

Nuorisotoimen koko maan nettokäyttömenot jakautuivat eri kuntakokoluokkiin melko tasaisesti samassa suhteessa nuorten osuuden kanssa (Kuva 55). Kaikkein suurimmissa kunnissa nettokäyttömenojen osuus oli hieman suurempi kuin nuorten osuus koko maan nuorista. Tilanne oli päinvastainen 20 000–50 000 asukkaan kunnissa.

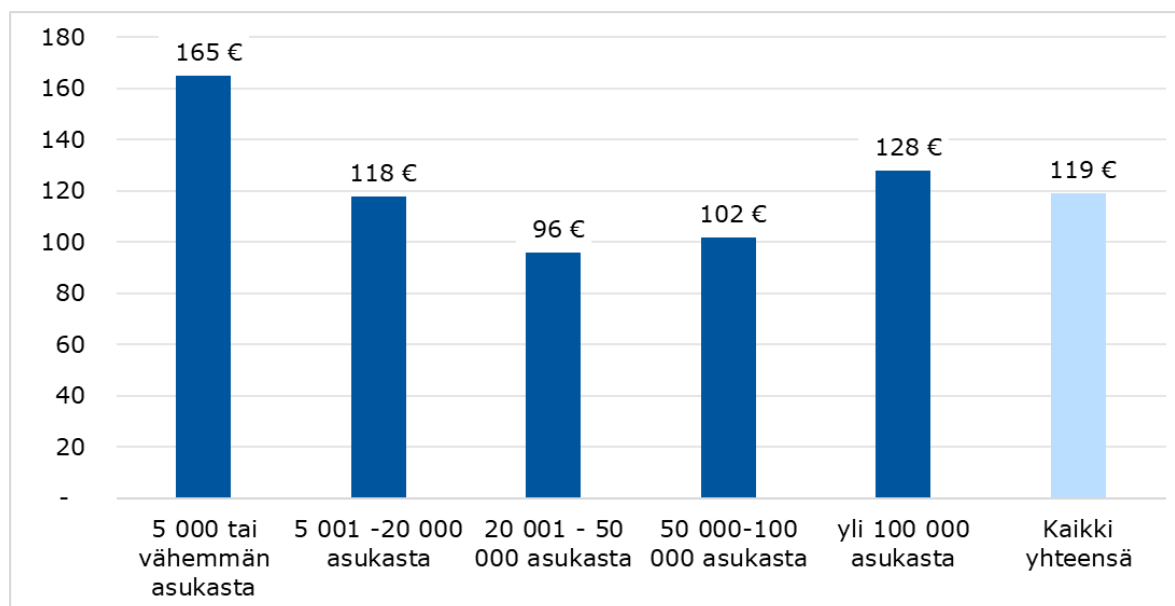
Kuva 55: Nuorisotoimen nettokäyttömenot ja osuus alle 29-vuotiaista eri kokoisissa kunnissa vuonna 2022

Lähde: Kuntaliitto (nettokäyttömenot), Tilastokeskus (väestörakenne)

Nuorisotoimen nettokäyttömenot nuorta kohden olivat suurimmat enintään 5 000 asukkaan kunnissa, missä käytettiin keskimäärin 165 euroa nuorta kohden (Kuva 56). Vaihtelu tässä kuntakokoluokassa eri aluehallintovirastojen välillä oli kuitenkin suurta aina Pohjois-Suomen 136 eurosta Lapin 247 euroon nuorta kohden. Pienimmät käyttömenot olivat 20 000–50 000 asukkaan kunnissa, missä jäätiin hieman alle 100 euron nuorta kohden. Myös vaihtelu eri aluehallintovirastojen kesken oli pienintä tässä kuntakokoluokassa. Suurinta vaihtelu käyttömenojen suuruudessa eri kokoisten kuntien välillä oli Lapissa ja pienintä Lounais-Suomessa.

Kuva 56: Nuorisotoimen nettokäyttömenot nuorta kohden eri kokoisissa kunnissa vuonna 2022

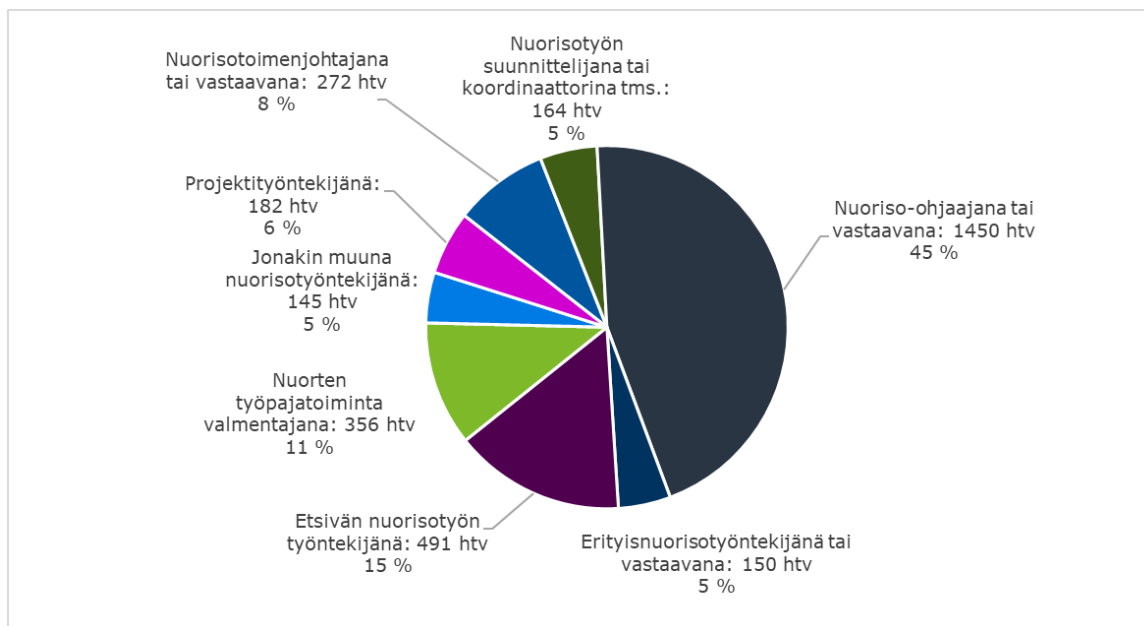
Lähde: Kuntaliitto (nettokäyttömenot), Tilastokeskus (väestörakenne)

3.2 Nuorisotoimien henkilöstön määrä vuonna 2023

Vuonna 2023 kuntien nuorisotoimien käytettävissä oli yhteensä 3 209 henkilötyövuotta. Määrään on laskettu mukaan nuorisotoimenjohtajat ja vastaavat päällikkö- ja esihenkilötyötä tekevät, nuorisotyön suunnittelijat tai koordinaattorit, nuorisohjaajat, erityisnuorisotyöntekijät, nuorten työpajojen henkilöstö, etsivät nuorisotyöntekijät, nuorisotoimessa työskentelevä projektihenkilöstö sekä jonakin muuna nuorisotyön ohjaustyöntekijänä työskentelevä henkilöstö. Jonakin muuna nuorisotyön ohjaustyöntekijänä työskentelevät voivat olla esimerkiksi kerho-ohjaajia.

Kuvassa 57 esitetään kuntien nuorisotoimien henkilöstön jakauma henkilötyövuosittain vuonna 2023. Kuntien nuorisotoimen henkilöstöstä valtaosa työskenteli vuonna 2023 nuorisohjaajana tai vastaavana. Heitä oli 45 prosenttia nuorisotoimen henkilötyövuosista. Nuorisohjaajien tai vastaavien henkilötyövuosien määrä oli kasvanut 160 henkilötyövuodella vuodesta 2021. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat etsivää nuorisotyötä tekevät työntekijät (15 % henkilötyövuosista) sekä nuorten työpajojen valmentajat (11 % henkilötyövuosista). Muiden henkilöstöryhmien osuudet jäivät alle kymmenen prosentin. Selkeästi suurempi osa nuorisotoimen henkilöstöresurssista kohdistui siis suoraan nuoria kohtaaviin nuorisotyöntekijöihin kuin hallinto- tai suunnittelutehtäviä tekeviin työntekijöihin.

Kuva 57: Nuorisotoimen henkilöstö henkilötövuosittain ja työtehtävittäin jaoteltuna vuonna 2023

Yhteensä 3209 henkilötövuotta

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely)

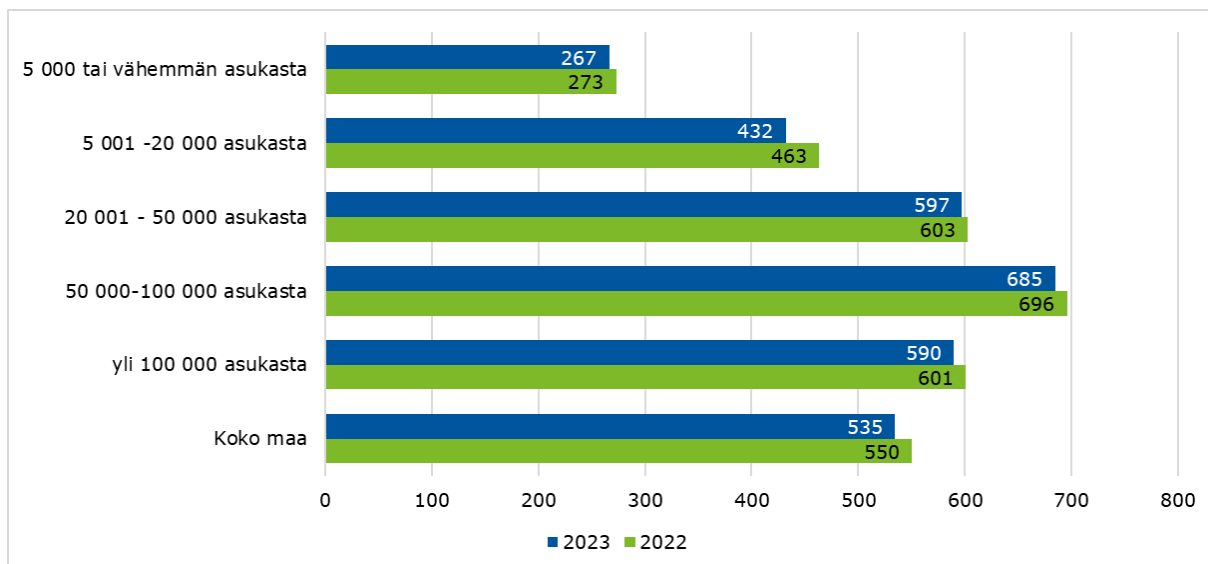
Vuonna 2023 kaikissa kunnissa oli nuorisotoimen henkilöstöä. Henkilöstöresurssien suuruudet vaihtelivat kuitenkin laajasti kuntien välillä. Pienimmillään nuorisotoimen henkilöstön määrä kunnassa oli 0,15 henkilötövuotta. Esimerkkinä tällaisesta on kunta, jossa työskenteli 0,15 henkilötövuoden resurssilla nuorisotoimen suunnittelija, koordinaattori tai vastaava, eikä muuta nuorisotoimen henkilöstöä ollut. Suurimmillaan nuorisotoimen henkilöstöresurssit olivat isoissa kaupungeissa, joista eräässä nuorisotoimen henkilöstöresurssiksi ilmoitettiin 410 henkilötövuotta.

Kuvassa 58 on esitetty nuorten määrä henkilötövuotta kohden kuntien koon mukaan vuosina 2023 ja 2022. Keskimäärin vuonna 2023 valtakunnallisesti oli 535 nuorta yhtä henkilötövuotta kohden. Nuorten määrä henkilötövuotta kohden oli laskenut jokaisessa kuntakokoluokassa vuodesta 2022. Valtakunnan tasolla nuorten määrä yhtä henkilötövuotta kohden oli laskenut 15 nuorella.

Pienissä alle 5000 asukkaan kunnissa, nuorten määrä henkilötövuotta kohden oli merkittävästi pienempi kuin isommissa kunnissa. Kunnissa, joissa asukkaita oli 5001–20 000, nuorten määrä jäi myös selkeästi koko maan keskimääräisen tason alapuolelle. Nuorten määrä henkilötövuotta kohden oli suurinta 50 001–100 000 asukkaan kunnissa - toisin sanoen tämän kokoluokan kunnissa nuorisotoimen henkilöstöresurssointi oli keskimäärin kaikkein niukinta nuorten määrään nähden. Kaikkein suurimmissa - yli 100 000 asukkaan - kunnissa nuorten määrä henkilötövuotta kohden oli sen sijaan pienempi kuin kahden pienemmän kokoluokan kunnissa. Nuorisotoimien resurssit suhteessa nuorten määrään näyttäytyivät siis selkeästi valtakunnallista tasoa niukempina kunnissa, joissa on yli 20 000 asukasta. On kuitenkin huomioitava, että suuremmissa

kunnissa muita nuorille suunnattuja palveluita on todennäköisesti monipuolisemmin tarjolla ja nuorten saatavilla.

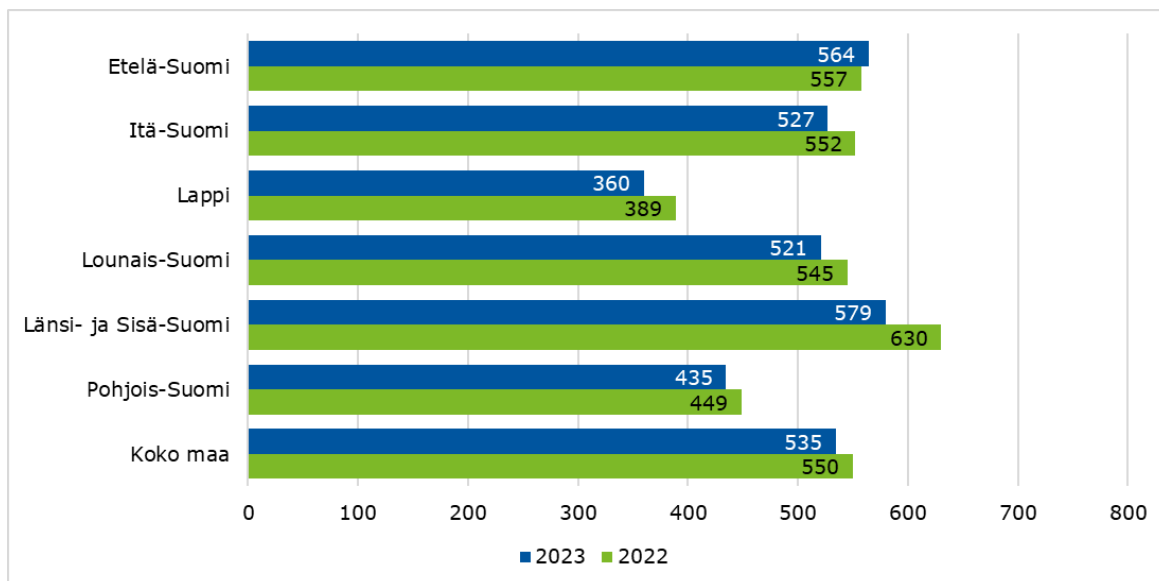
Kuva 58: Nuorten määrä henkilötyövuotta kohden kuntien koon mukaan jaoteltuna vuosina 2022 ja 2023

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely)

Kuvassa 59 nuorten määrää henkilötyövuotta kohden on vertailtu avi-alueittain vuonna 2023 ja 2022. Eniten nuoria henkilötyövuotta kohden vuonna 2023 oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella. Vähiten nuoria henkilötyövuotta kohden oli Lapin aluehallintoviraston alueella, jossa nuorten määrä oli 219 nuorta pienempi Länsi- ja Sisä-Suomen lukumäärään verrattuna. Nuorten määrä henkilötyövuotta kohden oli vuonna 2023 edellisvuotta pienempi kaikilla muilla avi-alueilla, paitsi Etelä-Suomen avi-alueella, jossa nuorten määrä on kasvanut seitsemällä nuorella henkilötyövuotta kohden vuoteen 2022 verrattuna.

Kuva 59: Nuorten määrä henkilötyövuotta kohden avi-alueiden mukaan jaoteltuna vuosina 2022 ja 2023

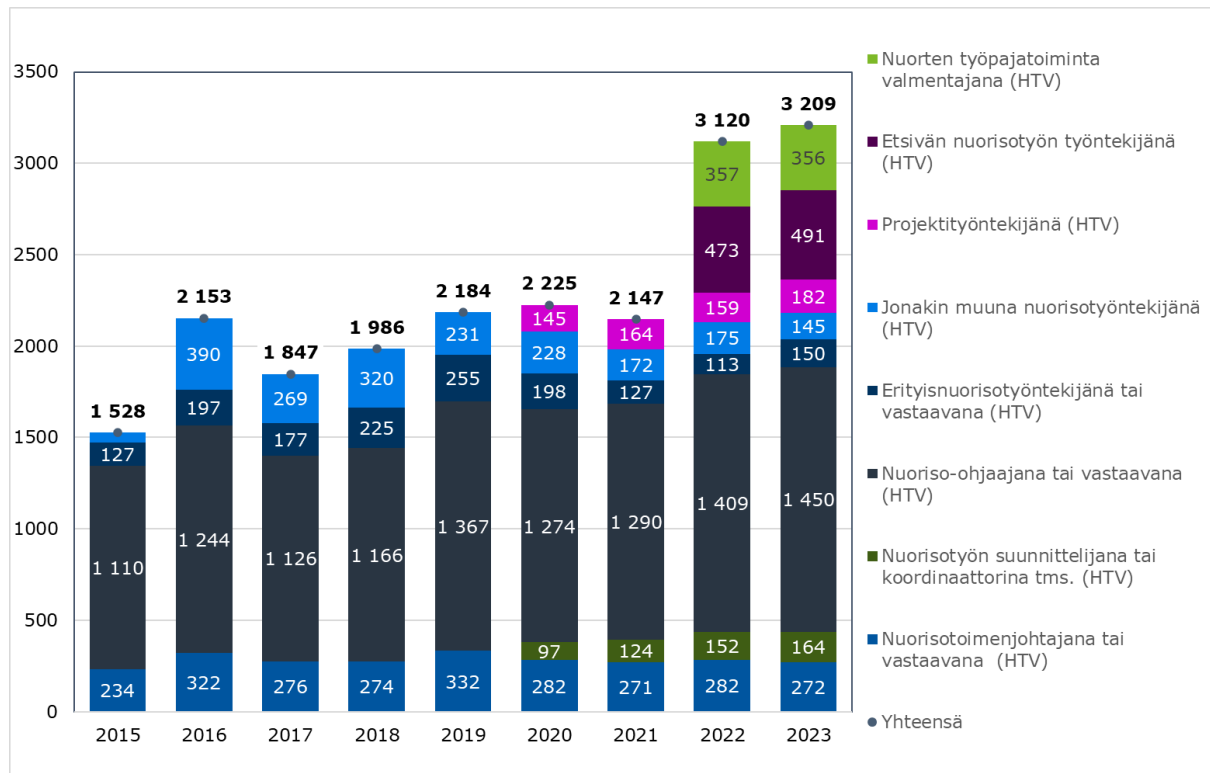

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely)

3.2.1 Kuinka tilanne on muuttunut vuosina 2015–2023

Aluehallintovirastot ovat keränneet tietoa kuntakyselyillä nuorisotoimien henkilöstön määrästä vuodesta 2015 alkaen. Vuonna 2020 kyselyyn on lisätty myös projektityöntekijän sekä nuorisotyön suunnittelijan tai koordinaattorin nimikkeet, ennen vuotta 2020 nämä ovat kuuluneet muihin nuorisotyöntekijöihin. Etsivää nuorisotyötä tekevien sekä nuorten työpajojen valmentajien määrät on tilastoitu vuodesta 2022 alkaen.

Kuva 60: Nuorisotoimen henkilötyövuodet kunnissa vuosina 2015–2023

*Nuorisotoimenjohtajana tai vastaavana sisältää päällikkö - ja esimiestason työntekijät, nuorisosihteerit tai muu nuorisotoimen vastaava työntekijät)
Erytisnuorisotyöntekijänä tai vastaavana ei sisältä etsivää nuorisotyötä tekeviä tai työpajojen henkilökuntaa)
Vuodesta 2022 alkaen lukuihin sisältyy myös etsivän nuorisotyön tai työpajojen henkilökunta.
Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely)

Kuvassa 60 on kuvattu kuntien nuorisotoimien henkilöstön määrää henkilötyövuosina vuosina 2015–2023. Kuvasta nähdään, että aluehallintoviraston tilastoimien nuorisotoimen henkilötyövuosien kokonaismäärä on kasvanut lähes säännöllisesti vuodesta 2017 vuoteen 2023. Poikkeuksena näyttäytyy vuosien 2020 ja 2021 välinen notkahdus henkilötyövuosien määrissä, jolloin kokonaismäärä väheni 78 henkilötyövuodella. Tätä selittänee osin koronaviruspandemia, joka mahdollisesti vaikutti kuntien henkilöstöresursointiin. Suurin lasku henkilötyövuosissa vuosien 2020 ja 2021 välillä koski erityisnuorisotyöntekijöitä tai vastaavia.

Vuodesta 2022 vuoteen 2023 nuorisotoimen kokonaisresurssimäärä oli kuitenkin jälleen nousussa. Suhteellisesti eniten vuosien 2022 ja 2023 välillä oli lisääntynyt projektityöntekijöiden ja erityisnuorisotyöntekijöiden tai vastaavien lukumäärät. Vuoden 2016 selkeästi trendiä korkeampien lukujen osalta kyseessä voi olla tilastointivirhe.

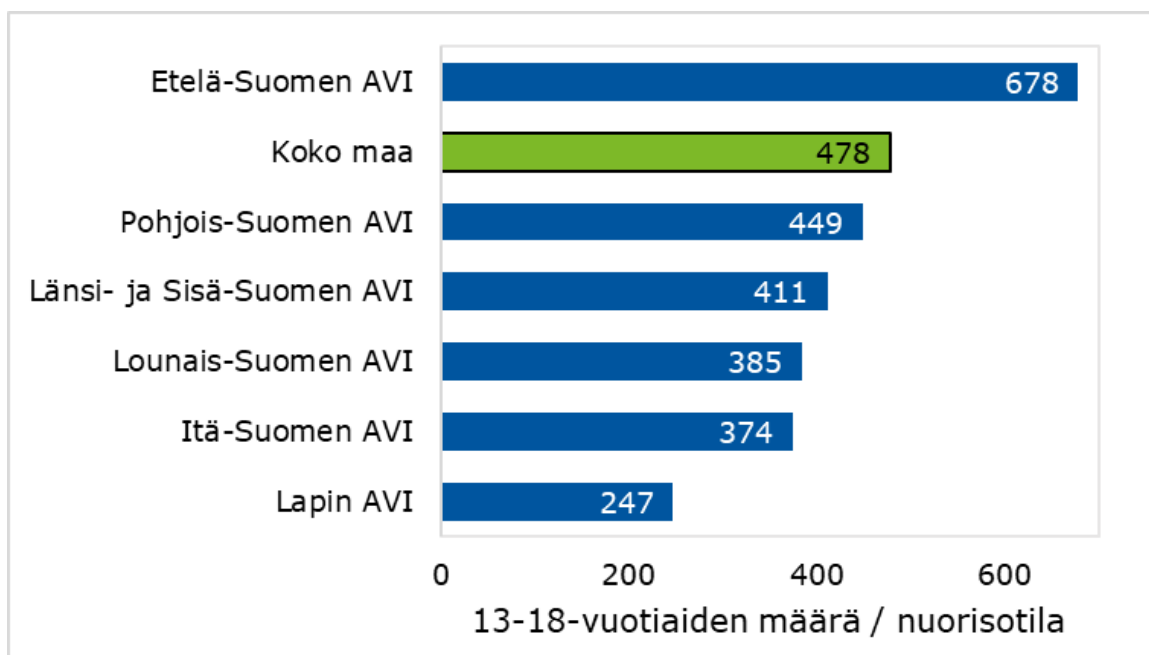
Samaan aikaan kun aluehallintoviraston tilastoimien nuorisotoimen henkilötyövuosien kokonaismäärä on ollut pääsääntöisesti vuosittain kasvussa vuodesta 2017 alkaen, nuorten osuus väestöstä on laskenut tasaisesti jo vuodesta 2015 alkaen 2,2 prosenttiyksiköllä vuoteen 2023 mennessä. Vuonna 2023 Suomessa oli lähes 87 000 nuorta vähemmän kuin vuonna 2015. Pitkän

ajan trendiä tarkastellessa on kuitenkin huomioitava, että aluehallintovirasto on kysynyt nuorten työpajatoiminnan valmentajien sekä etsivien nuorisotyöntekijöiden henkilötyövuodet kuntakyselyssä vasta vuodesta 2022 alkaen.

3.3 Nuorten käytettävissä olevat nuorisotilat

Kuntakyselyn mukaan jokaisessa Manner-Suomen kunnassa oli nuorisotalo tai muu nuorille avoin tila. Yksi kunta oli vastannut 'ei', mutta nettisivujen mukaan sielläkin olisi nuorisotila. Yhteensä tiloja oli 794. Valtakunnallisesti katsottuna nuorisotiloja oli saatavilla kattavasti. Lähes puolessa kaikista kunnista (47 %) tiloja oli yksi ja 35 prosentissa kunnista nuorisotiloja löytyy kahdesta kolmeen. Nuorisotilojen määrä kuntaa kohden oli suurin Etelä-Suomessa, missä tiloja oli lähes neljä per kunta. Nuorten määrä yhtä nuorisotilaa kohden oli suurin Etelä-Suomen ja pienin Lapin aluehallintoviraston alueella (Kuva 61).

Kuva 61: Nuorten 13–18 -vuotiaiden määrä nuorisotilaa kohden aluehallintovirastoittain vuonna 2023

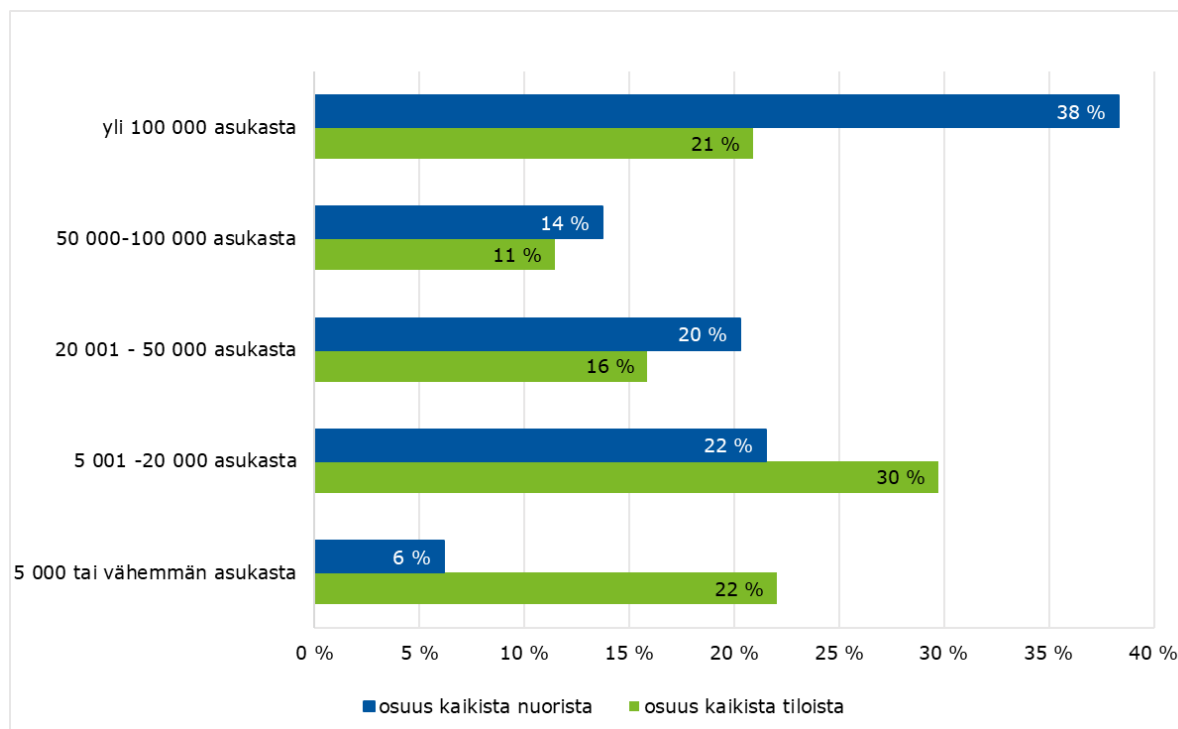
Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely)

3.3.1 Nuorisotilojen ja nuorten määrän tarkastelu eri kokoisissa kunnissa

Nuorisotiloja ja nuorten määriä tarkasteltaessa kunnan koon mukaan, tilanne vaikuttaa epäsuhtaiselta (Kuva). Korkeintaan 20 000 asukkaan kuntiin sijoittui puolet kaikista maan nuorisotiloista, mutta niissä asuu alle 30 prosenttia maan 13–18-vuotiaista. Tilannetta selittää se, että yli 80 prosenttia Suomen kunnista on alle 20 000 asukkaan kuntia ja tiloja kuntaa kohden on usein vain yksi. Yli 100 000 asukkaan kuntia Suomessa on yhdeksän ja niissä asuu 38 prosenttia

maan 13–18-vuotiaista. Nuorisotilojen osuus niissä on kuitenkin vain 21 prosenttia.

Kuva 62: Nuorisotilojen ja 13–18-vuotiaiden osuudet eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

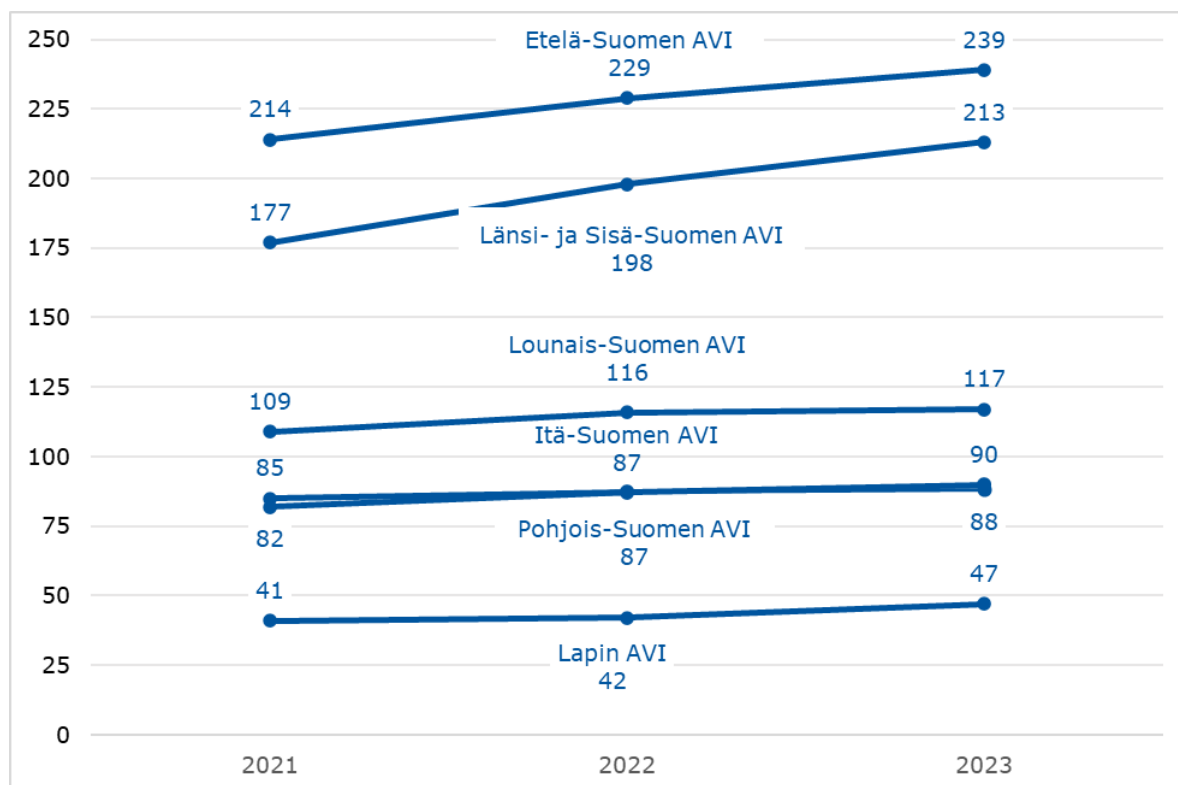

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

3.3.2 Kuinka tilanne on muuttunut vuosina 2015–2023?

Vuodesta 2021 lähtien aluehallintoviraston on kysynyt nuorisotilojen määrää kuntakyselyissä. Sitä ennen käytössä oli Kuntaliiton tilastot. Kuntaliiton tilastojen mukaan kunnallisten nuorisotilojen määrä laski koko Suomessa vuosina 2015–2021. Vuonna 2019 tilojen väheneminen tasoittui, mutta väheneminen alkoi uudestaan 2020–2021. Tämä saattoi johtua koronaviruspandemiasta, jolloin monet tiloista menivät väliaikaisesti kiinni. Aluehallintoviraston tekemien kuntakyselyjen mukaan nuorisotilojen määrä on noussut kaikkien aluehallintovirastojen alueella vuodesta 2021 vuoteen 2023 (Kuva 63).

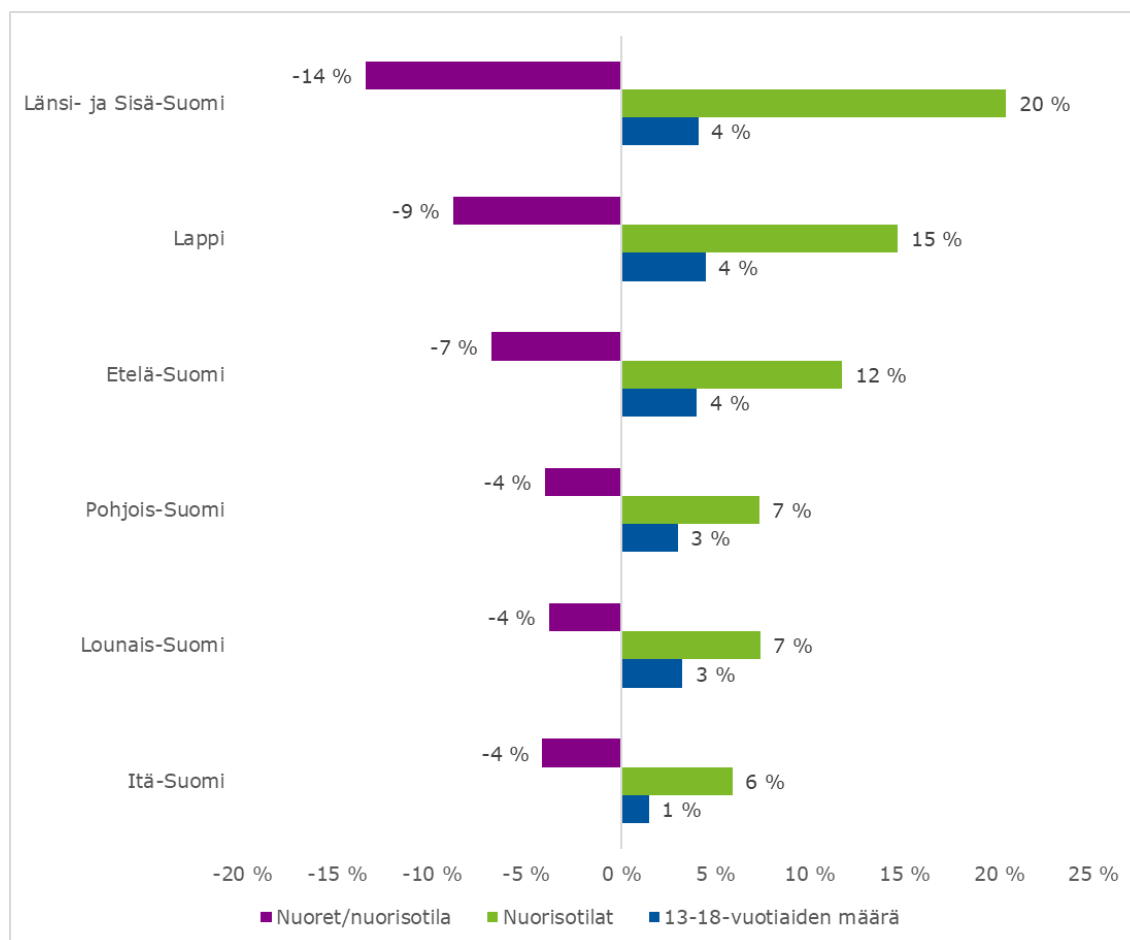
Kuva 63: Nuorisotilojen määrän kehitys vuosina 2021–2023 aluehallintovirastoittain

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely)

Eniten nousua oli tapahtunut Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella, missä tilojen määrä on noussut 20 prosenttiyksikköä (Kuva 64). Vuosien 2021–2023 välillä 13–18-vuotiaiden nuorten määrä oli noussut hieman kaikkien aluehallintovirastojen alueilla. Kun samaan aikaan nuorisotilojen määrä oli noussut voimakkaammin, nuorten määrä nuorisotilaa kohden oli laskenut kaikkien aluehallintovirastojen alueella.

Kuva 64: Nuorisotilojen ja 13–18-vuotiaiden sekä nuorten määrän muutos nuorisotilaa kohden vuodesta 2021 vuoteen 2023 aluehallintovirastoittain

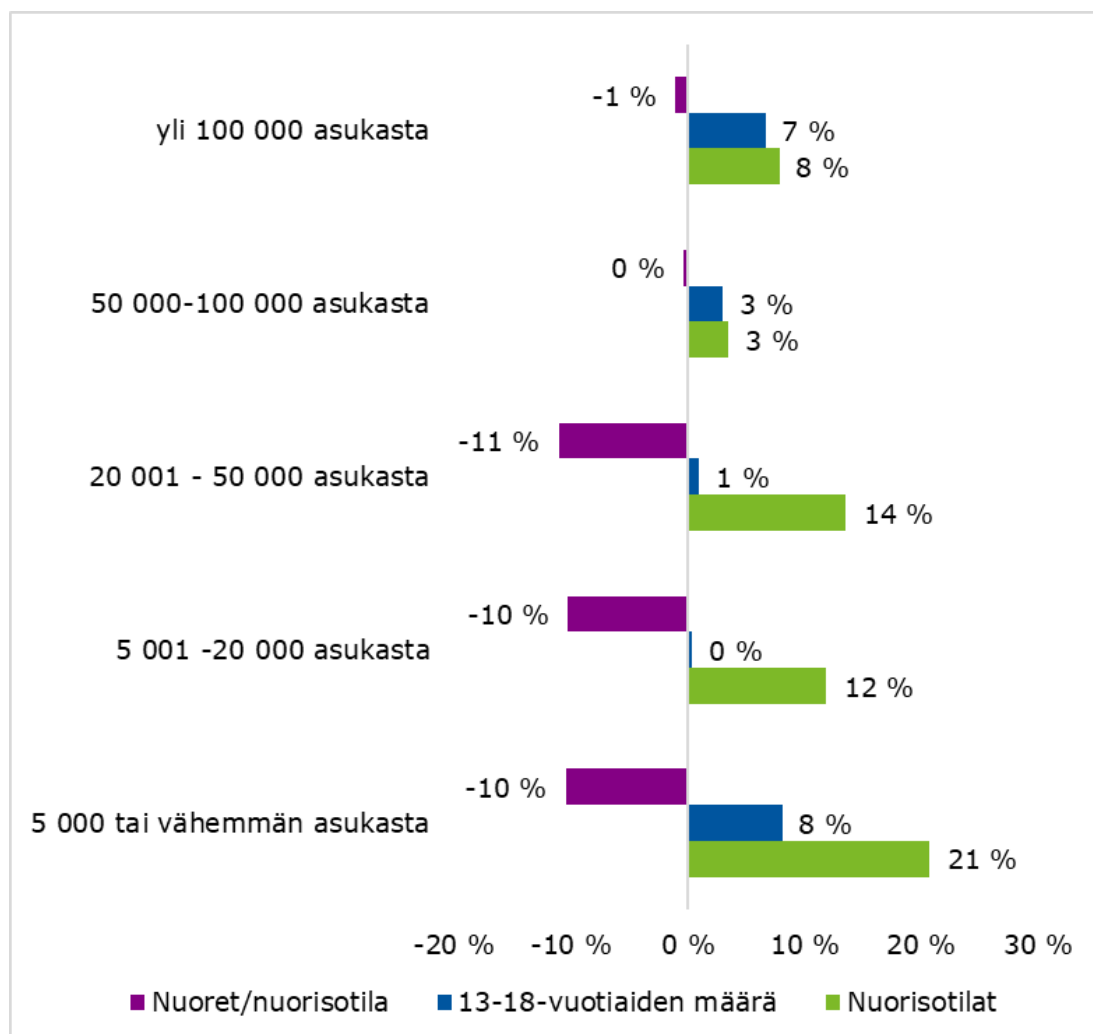

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely)

3.3.3 Nuorisotilojen ja nuorten määrien tarkastelu eri kokoisissa kunnissa

Nuorisotilojen määrä oli noussut kaikissa kuntakokoluokissa vuosina 2021–2023 (Kuva 65). Suurinta kasvu on ollut enintään 5 000 asukkaan kunnissa ja pienintä 50 000–100 000 asukkaan kunnissa. Nuorten 13–18-vuotiaiden määrät olivat kasvaneet hieman kaikissa kuntakokoluokissa. Kasvu oli suurinta kaikkein pienimmissä ja suurimmissa kunnissa. Nuorten määrä nuorisotilaa kohden oli laskenut alle 50 000 asukkaan kunnissa, ja sitä suuremmissa kunnissa muutosta ei juuri ollut.

Kuva 65: Nuorisotilojen ja 13–18-vuotiaiden sekä nuorten määrän muutos nuorisotilaa kohden vuodesta 2021 vuoteen 2023 eri kokoisissa kunnissa

Lähde: Aluehallintovirasto (nuorisotyö kunnissa -kysely) Tilastokeskus (väestörakenne)

4 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

4.1 Johtopäätökset arvioinnista

Kaikki avoimen ja yhteisöllisen nuorisotyön työmuodot yleistyivät kuntien palveluvalikoimassa vuoteen 2019 saakka. Vuonna 2020 puhjennut koronaviruspandemia vähensi kunnallisen nuorisotyön saatavuutta. Tämän arvioinnin perusteella vuonna 2023 palvelujen tarjonta näyttäisi palautuneen koronapandemiaa edeltävälle tasolle tai sen ylikin. Vertailua eri vuosien välillä tosin vaikeuttaa vuoden 2023 kyselyyn tehty muutos.

Nuorisotilojen avoimet illat, avoin pienryhmä ja -kerhotoiminta, nuorten tieto- ja neuvontatyö sekä nuorille järjestettävät koulutus- ja tiedotustilaisuudet olivat niitä nuorten palveluja, joita tarjoaa vähintään yhdeksän kuntaa kymmenestä.

Eroja erikokoisten kuntien välillä tulee lähinnä siinä, kuinka usein palveluja tarjotaan. Avoimen nuorisotyön palveluista selvin ero eri kokoisten kuntien nuorisotyön palvelutarjonnassa ilmeni kansainvälisessä toiminnassa. Myös digitaalisen ja verkkonuorisotyön tarjonnassa oli selvä ero isojen ja pienten kuntien välillä. Näissä avoimen nuorisotyön palveluissa olivat myös suurimmat maakuntien ja aluehallintovirastojen alueiden väliset erot.

Etsivän nuorisotyöhön kohdennettujen niin sanottujen korona-avustusten päätyttyä etsivän nuorisotyön palvelujen saatavuus oli hiukan vähentynyt. Vuonna 2023 etsivän nuorisotyön palvelut olivat nuorten saatavilla jatkuvasti tai päivittäin reilussa 81 prosentissa kaikista Suomen kunnista. Nuorille suunnattua työpajatoimintaa tarjosi kaikkiaan 71 prosenttia kunnista. Jalkautuva tai kadulla tehtävä nuorisotyö oli koronavuosien jälkeen lisääntynyt merkittävästi.

Nuorisotyötä tehdään entistä useammin myös muuna aikana kuin nuorten vapaa-ajalla, jonne se on perinteisesti kohdistunut. Jalkautuvaa nuorisotyötä on alettu mallintaa ja luoda työmuodolle periaatteet. Jalkautuva nuorisotyö ja katutyö nuorisotyön työmuotona oli tarkasteltavien vuosien mittaan selkeästi kasvanut.

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö on kasvanut yhdeksi tärkeäksi kunnallisen nuorisotyön työmuodoksi muiden palvelujen rinnalle. Nuorisotyötä peruskouluissa tarjosi noin 94 prosenttia kunnista.

Nuorisoyhdistysten tukipalveluja (pois lukien avustustoiminta) tarjosi 63 prosenttia kunnista koko maassa. Kasvua oli edellisiin vuosiin nähden enemmän kuin 20 prosenttiyksikköä, mutta tähän saattaa vaikuttaa kysymysasettelun muuttuminen.

Kunnat ovat alkaneet tunnistaa aikaisempaa enemmän vapaita nuorten toimintaryhmiä ja niiden tarvitsemia tukipalveluja. Suomen kunnista 57 prosenttia tarjosi tukipalveluja nuorten vapaille toimintaryhmille - tosin tässä oli isoja vaihteluita eri alueiden välillä.

Nuorille suunnatut palvelut vaativat erilaista resurssointia eri puolilla Suomea ja eri kokoisissa kunnissa. Kunnat panostavat nuorisotoimeen eri tavoin. Etelä-Suomessa ja suurimmissa kaupungeissa nuorisotoimen käyttömenojen osuus koko maan käyttömenoista oli hieman isompi kuin niiden osuus koko maan nuorista. Käyttömenot nuorta kohden olivat samansuuruiset Etelä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastojen alueella, vaikka toimintaympäristöt ovat hyvin erilaisia. Lapissa käyttömenoja voivat nostaa esim. nuorten vähäinen määrä yhtä nuorisotyöntekijää, nuorisotilaa tai palvelua kohden. Lapissa ja pienissä kunnissa muutoksen suuruus nuorten määrässä ja käyttömenoissa nuorta kohden vuosien 2015 ja 2022 välillä oli voimakkainta. Erot alueiden ja kuntakokoluokkien välillä olivat huomattavat ja vaikuttavat kasvavan, mikä voi johtaa nuorten eriarvoiseen asemaan palvelujen suhteen asuinkunnan mukaan.

Valtaosa nuorisotyön resurssista kohdistui nuoria kohtaavaan työhön. Nuorten määrä henkilötyövuotta kohden kasvaa kunnan koon kasvaessa 100 000 asukkaan kuntakokoluokkaan saakka. Suurimmissa, yli 100 000 asukkaan kunnissa, nuorten määrä henkilötyövuotta kohden sen sijaan oli pienempi kahden pienemmän kokoluokan kuntiin verrattuna. Nuorten määrä

henkilötyövuotta kohden oli vuonna 2023 pienempi kuin vuonna 2022 kaikilla muilla avi-alueilla paitsi Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella, jossa nuorten määrä oli kasvanut seitsemällä nuorella henkilötyövuotta kohden.

Valtakunnallisesti aluehallintoviraston tilastoimien nuorisotoimen henkilötyövuosien kokonaismäärä on ollut pääsääntöisesti vuosittain kasvussa vuodesta 2017 alkaen, kun taas nuorten osuus väestöstä on laskenut samalla tasaisesti jo vuodesta 2015 alkaen.

Nuorisotiloja käyttävien ikäluokka eli 13–18-vuotiaiden määrä ei ole vielä lähtenyt laskemaan. Aluehallintovirastoalueittain tarkasteltuna ikäluokka näyttää tasaisesti pysyneen plussan puolella koko maassa, mutta kuntakoon mukaan vertailtaessa nähdään selvemmin kasvun painottuneen pienimpiin ja suurimpiin kuntakokoluokkiin. Määrällisesti kasvu korkeintaan 5000 asukkaan kunnissa oli pientä (1740 henkeä) verrattuna suurimpiin kaupunkeihin, missä ikäluokka oli kasvanut 9 000 hengellä kolmessa vuodessa. Nuorisotilojen määrä ei kuitenkaan näyttänyt nousseen samassa suhteessa. Voidaan pohtia, onko suurimmissa kaupungeissa nuorten määrään suhteutettuna riittävästi nuorisotiloja.

4.2 Toimenpide-ehdotukset

Kuntien nuorisopalveluja koskevan monialaisen yhteistyön tulee jatkaa palvelurakenteen muutoksista huolimatta. Rakennemuutosten yhteydessä yhteistyön merkitys hyvinvointialueiden ja tulevan te-hallinnon kanssa kasvaa ja sitä tulee edelleen jatkaa ja kehittää.

Nuoret tulee ottaa mukaan ja heitä tulee kuulla, kun suunnitellaan ja kehitetään kunnan nuorisopalveluja.

Koulunuorisotyö tulee vakiinnuttaa osaksi nuorisotoimen ja koulujen yhteistyötä sekä peruskouluissa että ammatillisella toisella asteella. Erityisesti on otettava huomioon nivelvaihe. Koulunuorisotyö lukioissa tulee ottaa pohdittavaksi.

Vapaaehtoisuus on nuorisotyön keskeinen eettinen periaate. Nuorisotyön palvelujen tulee aina olla nuorelle vapaaehtoisia, vaikka ne sijoittuisivatkin esimerkiksi kouluaikaan.

Nuorten vapaiden ryhmien tukipalveluja tulee kehittää ja lisätä. Nuorisotyön tulee tukea vahvemmin nuorten omaehtoista nuorisotoimintaa ja edistää nuorten osallisuutta ja edellytyksiä toimia yhteisöissä, kunnassa ja kansalaisyhteiskunnassa.

Nuorisotyön resursseihin on tärkeää panostaa kuntien henkilöstöresursoinnissa. Erityisesti pienten kuntien on olennaista pitää kiinni nuorisotyön resursseista, jotka ovat paikoin hyvin niukat.

Nuorille suunnatut avoimet tilat ovat edelleen tärkeitä kohtaamispaikkoja. On tärkeää säilyttää maassa vähintään nykyisen kaltainen nuorisotilaverkosto niin, että pienissä kunnissa sekä pinta-alaltaan laajoissa kunnissa säilyisi vähintään yksi nuorisotila, vaikka nuorten määrä lähivuosina lähtisikin laskemaan.

5 Tietolähteet

Ahonen-Walker, Mari 2022. Ajankohtaista soteuudistuksessa nuorisotyön näkökulmasta, Lapin nuorisotoimesta vastaavien työkokous 1/2022, 22.2.2022.

Hallituksen esitys eduskunnalle nuorisolaiksi (HE 111/2016)

Jurvanen ym., 2021. Mitä koulunuorisotyö on? Tutkimuskatsaus koulunuorisotyön määritelmiin ja tavoitteisiin. Nuorisotutkimusseura ry.

Kiilakoski, Tomi (toim.) 2022. Kestävää tekoa. Nuorisobarometri 2021. Opetus- ja kulttuuriministeriö & Nuorisotutkimusverkosto & Valtion nuorisoneuvosto.

Kivijärvi, Antti & Kauppinen, Eila & Kiilakoski, Tomi (toim.) Poikkeusoloista uuden kynnykselle. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2023. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja nro 249, verkkojulkaisuja nro 186

Kuntalaki (410/2015)

Kuntaliitto 2022. Kunnallisen nuorisotyön dokumentaatio -hanke. Suomen Kuntaliitto ry. <https://www.kuntaliitto.fi/kunnallisen-nuorisotyon-dokumentaatio-hanke>

Kuntaliitto: Kustannusrakenne ja nuorisotilatiedot.

Laki aluehallintovirastoista (896/2009)

Nuoret joutuvat maksamaan liikaa talouden tasapainottamisesta. Mieli-pidekirjoitus Helsingin Sanomissa 12.4.2024. Nuorisotutkimusseuran tutkimusprofessori Sofia Laine ja tutkimuspäällikkö Tuuli Pitkänen

Nuorisolaki (1285/2016)

Nuorisotyö kunnissa ja peruspalveluarviointi vuonna 2023. Kysely Manner-Suomen kunnille tammikuussa 2024. Vastausprosentti sata (293 kuntaa).

Papunen, Tiina 2021. Yhteisin askelin - Jalkautuvan nuorisotyön käsikirja. Espoon, Helsingin ja Vantaan nuorisopalvelut.

Peruspalvelujen arviointi 2019. Aluehallintovirastot.

Peruspalvelujen arviointi 2021. Aluehallintovirastot.

Suomen nuorisotyön tilastot. Kuntien nuorisotyö.

Tilastokeskus: Väestörakenne.

Työ- ja elinkeinoministeriö. <https://tem.fi/te-palvelut-2024-uudistus>

Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma 20.6.2023, Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58

Vahvistetaan nuorten hyvinvointia monialaisin toimenpitein: Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma (VANUPO) 2024–2027, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:21

6 Kuviot

Kuva 1: Arviointiasetelma

Kuva 2: Nuorten (0-28-vuotiaiden) osuus väestöstä vuosina 2015-2023

Kuva 3: Nuorisotilojen ohjattu toiminta (esim. "avoimet illat") vuonna 2023

Kuva 4: Nuorisotilojen ohjattu toiminta (esim. "avoimet illat") eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 5: Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan (esim. skeittipaikat, bändipaikat) – saatavuus eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 6: Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan (esim. skeittipaikat, bändipaikat) eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 7: Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan (esim. skeittipaikat, bändipaikat) vuonna 2023

Kuva 8: Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta vuonna 2023

Kuva 9: Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 10: Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 11: Leiritoiminta vuonna 2023

Kuva 12: Leiritoiminta - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 13: Leiritoiminta - saatavuus eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 14: Digitaalinen nuorisotyö /verkkonuorisotyö vuonna 2023

Kuva 15: Digitaalinen nuorisotyö /verkkonuorisotyö - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 16: Digitaalinen nuorisotyö /verkkonuorisotyö eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 17: Digitaalinen nuorisotyö /verkkonuorisotyö - saatavuus eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 18: Nuorten tieto- ja neuvontatyö vuonna 2023

Kuva 19: Nuorten tieto- ja neuvontatyö - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 20: Nuorten tieto- ja neuvontatyö - saatavuus eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 21 Nuorten tieto- ja neuvontatyö eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 22: Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet vuonna 2023

Kuva 23: Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 24: Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet - saatavuus eri kokoisissa kunnissa

Kuva 25: Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 26 Kansainvälinen nuorisotyö vuonna 2023

Kuva 27 - Kansainvälinen nuorisotyö - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 28: Kansainvälinen nuorisotyö - saatavuus eri kokoisissa kunnissa

Kuva 29 Nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen

Kuva 30: Nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 31: Kohdennetun ja erityisnuorisotyön palvelujen saatavuus vuosina 2015-2023

Kuva 32: Etsivä nuorisotyö - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 33: Nuorten työpajat - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 34: Katutyö tai jalkautuva nuorisotyö - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 35 Katutyö tai jalkautuva nuorisotyö vuonna 2023

Kuva 36: Ohjaamon palvelut - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 37 Ohjaamon palvelut vuonna 2023

Kuva 38: Pienryhmätoiminta - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 39 Pienryhmätoiminta vuonna 2023

Kuva 40: Nuorisotyö peruskouluissa - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 41 Nuorisotyö peruskouluissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 42: Nuorisotyö peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 43: Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 44: Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 45 Nuorisoyhdistysten tukipalvelut vuonna 2023

Kuva 46: Nuorisoyhdistysten tukipalvelut - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 47: Nuorisoyhdistysten tukipalvelut eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 48 Nuorisoyhdistysten tukipalvelut eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 49 Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut vuonna 2023

Kuva 50: Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut - saatavuus vuosina 2015 - 2023

Kuva 51: Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut eri kokoisissa kuntaluokissa

Kuva 52 Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 53: Nuorisotoimen nettokäyttömenojen ja alle 29-vuotiaiden osuudet aluehallintovirastoittain vuonna 2022

Kuva 54: Nuorisotoimen nettokäyttömenot alle 29-vuotiaista kohden aluehallintovirastoittain vuonna 2022

Kuva 55: Nuorisotoimen nettokäyttömenot ja osuus alle 29-vuotiaista eri kokoisissa kunnissa vuonna 2022

Kuva 56: Nuorisotoimen nettokäyttömenot nuorta kohden eri kokoisissa kunnissa vuonna 2022

Kuva 57: Nuorisotoimen henkilöstö henkilötyövuosittain ja työtehtävittäin jaoteltuna vuonna 2023

Kuva 58: Nuorten määrä henkilötyövuotta kohden kuntien koon mukaan jaoteltuna vuosina 2022 ja 2023

Kuva 59: Nuorten määrä henkilötyövuotta kohden avi-alueiden mukaan jaoteltuna vuosina 2022 ja 2023

Kuva 60: Nuorisotoimen henkilötyövuodet kunnissa vuosina 2015–2023

Kuva 61: Nuorten 13-18-vuotiaiden määrä nuorisotilaa kohden aluehallintovirastoittain vuonna 2023

Kuva 62: Nuorisotilojen ja 13-18-vuotiaiden osuudet eri kokoisissa kunnissa vuonna 2023

Kuva 63: Nuorisotilojen määrän kehitys vuosina 2021-2023 aluehallintovirastoittain

Kuva 64: Nuorisotilojen ja 13-18-vuotiaiden sekä nuorten määrän muutos nuorisotilaa kohden vuodesta 2021 vuoteen 2023 aluehallintovirastoittain

Kuva 65: Nuorisotilojen ja 13-18-vuotiaiden sekä nuorten määrän muutos nuorisotilaa kohden vuodesta 2021 vuoteen 2023 eri kokoisissa kunnissa

7 Arviointiryhmä

Kaija Blom, kaija.blom@avi.fi, ESAVI

Elli-Noora Rinne, elli-noora.rinne@avi.fi, LSAVI

Ruth Bamming, ruth.bamming@avi.fi, LSSAVI

Marja Hanni, marja.hanni@avi.fi, LAAVI

Kirsi Kohonen, kirsi.kohonen@avi.fi, ISAVI

Aliisa Paananen, aliisa.paananen@avi.fi, LSSAVI

Jaana Tuuttu, jaana.tuuttu@avi.fi, PSAVI

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hämeenlinna

2024